

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Mateo

*Ang mga Katigulangan ni Jesu-Cristo
(Luc. 3:23-38)*

¹ Amo ini ang lista sang mga katigulangan ni Jesu-Cristo nga kaliwat ni David. Si David nga ini kaliwat ni Abraham.

² Si Abraham amay ni Isaac, si Isaac amay ni Jacob, kag si Jacob amay ni Juda kag sang iya mga utod nga lalaki.

³ Si Juda amay ni Perez kag ni Zera, kag si Tamar ang ila iloy. Si Perez amay ni Hezron, kag si Hezron amay ni Ram.*

⁴ Si Ram amay ni Aminadab, si Aminadab amay ni Nashon, kag si Nashon amay ni Salmon.

⁵ Si Salmon amay ni Boaz, kag si Rahab ang iya iloy. Si Boaz amay ni Obed, kag si Ruth ang iya iloy. Si Obed amay ni Jesse,

⁶ kag si Jesse amay ni Haring David.

Si David amay ni Solomon kag ang iya iloy asawa anay ni Uria.

⁷ Si Solomon amay ni Rehoboam, si Rehoboam amay ni Abia, kag si Abia amay ni Asa.

⁸ Si Asa amay ni Jehoshafat, si Jehoshafat amay ni Joram, kag si Joram amay ni Uzias.

⁹ Si Uzias amay ni Jotam, si Jotam amay ni Ahaz, kag si Ahaz amay ni Hezekia.

* **1:3** *Ram*: Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Aram*.

¹⁰ Si Hezekia amay ni Manase, si Manase amay ni Amos,[†] si Amos amay ni Josia,

¹¹ kag si Josia amay ni Jeconia[‡] kag sang iya mga utod nga lalaki. Sang sadto nga panahon, ginbihag ang mga taga-Israel pa-Babilonia.

¹² *Amo naman ini ang sa lista pagkatapos nga mabihag ang mga taga-Israel pa-Babilonia: si Jeconia amay ni Shealtiel, si Shealtiel amay ni Zerubabel,*

¹³ si Zerubabel amay ni Abiud, si Abiud amay ni Eliakim, kag si Eliakim amay ni Azor.

¹⁴ Si Azor amay ni Zadok, si Zadok amay ni Akim, kag si Akim amay ni Eliud.

¹⁵ Si Eliud amay ni Eleazar, si Eleazar amay ni Matan, si Matan amay ni Jacob,

¹⁶ si Jacob amay ni Jose nga bana ni Maria. Si Maria amo ang iloy ni Jesus nga ginatawag Cristo.

¹⁷ Gani may 14 ka henerasyon halin kay Abraham hasta kay David. Kag may 14 man ka henerasyon halin kay David hasta sa pagbihag sa mga taga-Israel pa-Babilonia. Halin sa pagbihag pa-Babilonia may 14 pa gid ka henerasyon hasta kay Cristo.

Ang Pagkatawo ni Cristo

(Luc. 2:1-7)

¹⁸ Amo ini ang *estorya sang pagkatawo ni Jesu-Cristo*: Si Maria nga iya iloy kalaslon na kay Jose. Pero sa wala pa sila mag-upod nasapwan ni Maria nga nagabusong na siya paagi sa Espiritu Santo.

¹⁹ Karon, si Jose nga mangin iya bana isa ka matarong nga tawo kag indi siya luyag nga

[†] **1:10** Amos: ukon, Amon [‡] **1:11** Jeconia: ukon, Jehoyakin

mahuy-an si Maria sa mga tawo. Gani ginpaka-maayo niya nga bulagan si Maria sa tago lang.

²⁰ Samtang ginahunahuna ini ni Jose, nagpakita sa iya sa damgo ang anghel sang Ginoo nga nagasiling, “Jose, kaliwat ni David, indi ka magkahadlok nga magpangasawa kay Maria, kay nagabusong siya paagi sa Espiritu Santo.

²¹ Magabata siya sing lalaki kag ngalanan mo ang bata nga Jesus,[§] kay luwason niya ang iya katawhan sa ila mga sala.”

²² Natabo ini para matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta nga nagsiling,

²³ “Magabusong ang isa ka birhen kag magabata sing lalaki. Kag pagatawgon ang ini nga bata nga Emmanuel”^{*} (nga kon sayuron, “Ang Dios kaupod ta”).

²⁴ Gani pagbugtaw ni Jose gintuman niya ang ginsiling sang anghel sang Ginoo, kag ginpangasawa niya si Maria.

²⁵ Pero wala niya gintandog si Maria samtang wala pa ini makabata. *Sang nakabata na si Maria*, gin-ngalanan ni Jose ang bata nga Jesus.

2

Ginsimba si Jesus sang mga Lalaki nga Halin sa East

¹ Natawo si Jesus sa Betlehem nga sakop sang Judea sang panahon nga si Herodes ang hari. May

[§] **1:21** *Jesus*: buot silingon sang sini nga ngalan sa Hebreo, *Nagaluwas ang Ginoo*. ^{*} **1:23** Isa. 7:14

nag-abot nga mga tawo sa Jerusalem halin sa east nga mga eksperto sa kahulugan sang mga bituon.*

² Nagpamangkot sila, “Diin bala natawo ang hari sang mga Judio? Nakita namon ang iya bituon sa east, gani nagkadto kami diri sa pagsimba sa iya.”

³ Sang pagkabati sini ni Haring Herodes, indi siya mapahamtang, pati ang tanan nga tawo sa Jerusalem.

⁴ Gani ginpatawag niya ang tanan nga manug-dumala nga mga pari kag mga manunudlo sang Kasuguan, kag nagpamangkot siya sa ila kon diin matawo ang Cristo.

⁵ Nagsabat sila, “Didto sa Betlehem nga sakop sang Judea, kay amo ini ang ginsulat sang isa ka propeta,

⁶ “Ikaw, Betlehem, sa duta sang Juda,
indi ikaw ang pinakakubos sa nagapanguna
nga mga banwa sa Juda;
kay dira sa imo magahalin ang pangulo
nga magaatipan sa akon katawhan nga Is-
raelinhon.”†”

⁷ Pagkabati sadto ni Herodes, ginpatawag niya sing sekreto ato nga mga eksperto‡ kag ginpamangkot sila kon san-o gid nagguwa ang bituon nga ila nakita.

⁸ Pagkatapos ginpakadto niya sila sa Betlehem. Nagsiling siya, “Lakat kamo kag pangitaa ninyo sing maayo ang bata. Kag kon makita ninyo siya,

* **2:1** *eksperto sa kahulugan sang mga bituon*: sa Griego, magoi. Indi gid sigurado ang kahulugan sang sini nga pulong. † **2:6** Mic. 5:2 ‡ **2:7** *ato nga mga eksperto*: Tan-awa ang footnote sa bersikulo 1.

pahibalua ninyo ako, para makakadto man ako kag makasimba sa iya.”

⁹⁻¹⁰ Sang mahambal ini sang hari, naglakat ang mga eksperto. Samtang nagalakat sila nakita nila ang bituon nga ila anay nakita. Gani nalipay gid sila. Nag-una sa ila ang bituon hasta sa lugar nga sa diin nahamtang ang bata.

¹¹ Pagsulod nila sa balay, nakita nila ang bata kag ang iya iloy nga si Maria. Nagluhod sila kag nagsimba sa bata. Dayon ginbuksan nila ang ila dala, kag naghalad sila sa bata sang bulawan, insenso, kag *pahamot nga mira*.

¹² Pagpuli nila nag-agi sila sa lain nga dalan kay ginpaandaman sila paagi sa damgo nga indi na sila magbalik kay Herodes.

Ang Pagpalagyo sa Egypt

¹³ Sang makahalin na ang mga tawo nga halin sa east, nagpakita ang anghel sang Ginoo kay Jose sa damgo kag nagsiling, “Bangon ka, dal-a ang bata kag ang iya iloy kag magpalagyo kamo sa Egypt. Didto lang anay kamo magpabilin hasta nga magsiling ako sa inyo nga puwede na kamo makabalik, kay pangitaon ni Herodes ang bata para patyon siya.”

¹⁴ Gani sadto gid nga gab-i, nagbangon si Jose kag gindala niya ang mag-iloy didto sa Egypt.

¹⁵ Nagtiner sila didto hasta napatay si Herodes.

Ini natabo para matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta nga nagsiling, “Gintawag ko ang akon anak halin sa Egypt.”§

Ang Pagpamatay sa mga Bata

§ 2:15 Hos. 11:1

¹⁶ Sang mahibaluan ni Herodes nga gindayaan siya sang mga eksperto, nangakig gid siya. Nagmando siya nga pamatyon ang tanan nga bata nga lalaki sa Betlehem kag sa palibot sini, nga nagaedad sang duha ka tuig paidalom. Kay suno sa iya nahibaluan sa mga eksperto, mga duha na ka tuig ang nakaligad halin sang ila pagkakita sang bituon.

¹⁷ Sa sina nga pagpamatay sa mga bata, natuman ang ginpropesiya ni Propeta Jeremias nga nagasiling,

¹⁸ “May nabatian nga paghinibi kag pagpanalambiton sa Rama.

Nagahibi si Raquel tungod sa iya mga kabataan.

Nagahibi siya kag indi na gid maulo-ulohan, tungod kay ang iya mga kabataan nagkalamatay.”*

Ang Pagbalik halin sa Egypt

¹⁹ Sang patay na si Herodes, nagpakita ang anghel sang Ginoo kay Jose sa damgo didto sa Egypt.

²⁰ Nagsiling siya, “Bangon ka, dal-a ang bata kag ang iya iloy kag magbalik kamo sa duta sang Israel, tungod kay napatay na ang mga nagatinguha nga magkuha sang kabuhi sang bata.”

²¹ Gani nagbangon si Jose kag gindala niya ang mag-iloy pabalik sa duta sang Israel.

²² Pero sang pagkabati ni Jose nga si Arkelaus amo ang nagbulos sa iya amay nga si Herodes bilang hari sa Judea, hinadlukan siya nga magpuli

* **2:18** Jer. 31:15

didto. Sang mapaandaman pa gid siya paagi sa damgo, nagderetso siya sa probinsya sang Galilea, ²³ kag didto sila nag-estar sa banwa sang Nazaret. Gani natuman ang ginsiling sang mga propeta sang una nga tawgon ang Cristo nga Nazaretnon.

3

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso (Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹ Karon, nag-abot ang tion nga si Juan nga manugbautiso nagkadto sa kamingawan sang Judea, kag nagsugod siya sa pagwali.

² Nagsiling siya, “Maghinulsol kamo sa inyo mga sala, kay malapit na* ang paghari sang Dios!”†

³ Si Juan amo ang ginhambal ni Propeta Isaia sang nagsiling siya,
“May nagawali sing mabaskog sa kamingawan.

Siling niya,

‘Ipreparar ninyo ang alagyan para sa Ginoo.

Tadlunga ang dalan nga iya pagaagyan.’”‡

⁴ Ang bayo ni Juan hinimo halin sa bulbol sang camel kag ang iya paha panit. Ang iya pagkaon apan kag honey.

⁵ Madamo gid nga mga tawo ang nagkadto sa iya halin sa Jerusalem, sa tanan nga banwa sang Judea, kag sa tanan nga lugar sa pihak kag pihak sang *Suba sang Jordan*.

* **3:2** *malapit na*: ukon, *nag-abot na* † **3:2** *Dios*: sa literal, *langit*. Bilang pagtahod sa ngalan sang Dios, ginagamit sang mga Judio ang pulong nga “langit” sa baylo sang ngalan sang Dios. ‡ **3:3** Isa. 40:3

⁶ Gintuad nila ang ila mga sala kag ginbautisohan sila ni Juan sa Suba sang Jordan.

⁷ Nakita ni Juan nga madamo nga Pariseo kag Saduceo ang nagkadto sa pagpabautiso. Nagsiling siya sa ila, “Kamo nga mga kaliwat sang mga manog! Sin-o ang nagsiling sa inyo nga makapalagyo kamo sa palaabuton nga kaakig *sang Dios*?

⁸ Kon matuod nga naghinulsol kamo sa inyo mga sala, pamatud-i ninyo ini sa inyo mga binuhatan.

⁹ Indi kamo magsiling nga indi kamo pagsilutan tungod kay kamo mga kaliwat ni Abraham. Kay bisan ang mga bato nga ini sarang mahimo sang Dios nga mga anak ni Abraham.

¹⁰ Tandai ninyo ini: ang wasay handa na sa pagtapas sa puno sang mga kahoy. Ang tagsa ka kahoy nga wala nagapamunga sang maayo nga bunga pagatapson kag ihaboy sa kalayo.

¹¹ “Ako nagabautiso sa inyo sa tubig sa pagpakilala nga naghinulsol na kamo sa inyo mga sala, pero may magaabot nga nagasunod sa akon nga mas gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya ulipon. § Siya magabautiso sa inyo sa Espiritu Santo kag sa kalayo.

¹² *Pareho siya sa tawo* nga nagapahangin sang iya inani para painon ang tinggas sa upa. Ang tinggas ibutang niya sa bodega, pero ang upa sunugon niya sa kalayo nga indi gid mapatay.”

Ang Pagbautiso kay Jesus
(*Mar. 1:9-11; Luc. 3:21-22*)

§ **3:11** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon: sa literal, indi gani ako takos nga magbitbit sang iya sandalyas.*

¹³ Karon, naghaling si Jesus sa Galilea kag nagkadto kay Juan didto sa *Suba sang* Jordan para magpabautiso.

¹⁴ Indi kuntani magbautiso si Juan sa iya, kay siling niya, “Ngaa magpabautiso ka sa akon? Ako gani ang kinahanglan magpabautiso sa imo.”

¹⁵ Pero nagsiling si Jesus sa iya, “Sige lang, tungod nga amo ini ang dapat ta nga himuon para matuman ang gusto sang Dios.” Gani nagsugot si Juan nga bautisohan si Jesus.

¹⁶ Sang mabautisohan na si Jesus, nagtakas siya sa tubig. Dayon nag-abri ang langit kag nakita ni Jesus ang Espiritu sang Dios nga naghugpa sa iya pareho sang pating.

¹⁷ Kag may tingog nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, “Amo ini ang akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya.”

4

Ang Pagtentar kay Jesus (*Mar. 1:12, 13; Luc. 4:1-13*)

¹ Pagkatapos sadto, gindala sang Espiritu *Santo* si Jesus sa kamingawan para tentaron sang yawa.

² Sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i nagpuasa si Jesus, kag gin-gutom siya.

³ Nagpalapit sa iya ang manugtentar *nga si Satan* kag nagsiling, “Kon ikaw ang Anak sang Dios, himua ini nga mga bato nga mangin tinapay.”

⁴ Pero nagsabat si Jesus sa iya, “Nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi lang sa pagkaon mabuhi ang tawo, kundi sa tagsa ka pulong sang Dios.’”^{*}

⁵ Dayon gindala siya sang yawa sa *Jerusalem*, ang balaan nga siyudad, didto sa pinakamataas nga parte sang templo.

⁶ Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Kon ikaw ang Anak sang Dios, lukso ka paidalom. Kay nagasiling ang Kasulatan,

“‘Suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay sa imo.

Saluon ka nila para indi mapilas ang imo tiil sa bato.’”[†]

⁷ Pero ginsabat siya ni Jesus, “Nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi pagtestingi ang Ginoo nga imo Dios.’”[‡]

⁸ Sa liwat gindala pa gid siya sang yawa sa mataas gid nga bukid, kag ginpakita sa iya ang tanan nga ginharian sang kalibutan kag ang iya sini gahom kag manggad.

⁹ Nagasiling ang yawa sa iya, “Ini tanan ihatag ko sa imo kon magluhod ka kag magsimba sa akon.”

¹⁰ Dayon nagsiling si Jesus, “Palayo ka Satanas! Nagasiling ang Kasulatan, ‘Simbahon mo ang Ginoo nga imo Dios kag siya gid lang ang imo alagaron.’”[§]

¹¹ Dayon naghalin ang yawa, kag nag-abot ang mga anghel sang Dios kag nag-alagad kay Jesus.

Nagsugod si Jesus sang Iya Buluhaton sa Galilea (Mat. 1:14, 15; Luc. 4:14, 15)

^{*} **4:4** Deu. 8:3 [†] **4:6** Sal. 91:11, 12 [‡] **4:7** Deu. 6:16 **§ 4:10** Deu. 6:13

¹² Sang mabatian ni Jesus nga napriso si Juan *nga manugbautiso*, nagbalik siya sa Galilea.

¹³ Wala siya nagtiner sa Nazaret kundi nagderetso siya sa Capernaum. Ini *nga banwa* ara sa higad sang Dagat* sang Galilea kag sakop sang Zebulun kag Naftali.

¹⁴ Natabo ini para matuman ang ginpropesiya ni Propeta Isaias nga nagasiling,

¹⁵ “Ang duta sang Zebulun kag sang Naftali
alagyan pakadto sa dagat†
kag ara sa tabok sang *Suba sang Jordan*.
Ini nga mga lugar sakop sang Galilea
nga ginaestaran sang mga indi Judio.

¹⁶ Ang mga tawo dira nga nadulman
makakita sang puwerte nga kasanag.
Ang mga nadulman nga ginahadlukan nga
mapatay masanagan.”‡

¹⁷ Halin sadto nagsugod si Jesus sa pagwali.
Siling niya, “Maghinulsol kamo sa inyo mga sala,
kay malapit na§ ang paghari sang Dios.”

*Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda
(Mar. 1:16-20; Luc. 5:1-11)*

¹⁸ Sang nagalakat si Jesus sa higad sang Dagat sang Galilea, nakita niya ang mag-utod nga si Simon nga ginatawag Pedro kag si Andres nga nagaladlad sang pukot. Mga mangingisda sila.

* **4:13** *Dagat*: Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, *linaw*. † **4:15** *alagyan pakadto sa dagat*: ukon, *malapit sa dagat* ‡ **4:16** Isa. 9:1-2 § **4:17** *malapit na*: ukon, *nag-abot na*

¹⁹ Nagsiling si Jesus sa ila, “Sunod kamo sa akon kag himuon ko kamo nga mga mangingisda sang mga tawo.”

²⁰ Sa gilayon ginbayaan nila ang ila mga pukot kag nagsunod sa iya.

²¹ Pagkatapos sadto, nagpadayon si Jesus sa paglakat, kag sa unhan nakita niya ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan nga mga anak ni Zebedee. Nagakay-o sila sang ila pukot didto sa sakayan kaupod sang ila amay. Gintawag ni Jesus ang mag-utod,

²² kag sa gilayon ginbayaan nila ang ila sakayan kag ang ila amay kag nagsunod sila kay Jesus.

*Nagpanudlo kag Nagpang-ayo si Jesus
(Luc. 6:17-19)*

²³ Naglibot si Jesus sa bilog nga Galilea nga nagapanudlo sa mga simbahan sang mga Judio. Ginwali niya sa ila ang Maayong Balita parte sa paghari sang *Dios*, kag ginpang-ayo niya ang tanan nga klase sang balatian sang mga tawo.

²⁴ Nangin bantog siya sa bilog nga Syria, gani nagdala ang mga tawo sang tanan nga masakiton sa iya: bisan ang mga nagaantos sing tama sa ila mga masakit, ang mga ginagamhan sang mga demonyo, ang mga kuyapon, kag ang mga paralitiko. Ginpang-ayo sila tanan ni Jesus.

²⁵ Madamo gid nga mga tawo ang nagsunod kay Jesus halin sa Galilea, Decapolis, Jerusalem, Judea, kag sa tabok sang *Suba sang Jordan*.

5

Ang Pagpanudlo ni Jesus sa Bukid

¹ Sang makita ni Jesus ang madamo nga tawo, nagtaklad siya sa bukid kag nagpungko didto. Nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod,

² kag nagpanudlo siya sa ila. Siling niya,

³ “Bulahan ang mga tawo nga nagakilala nga imol sila sa espiritual nga mga butang, kay sakop sila sa paghari sang Dios.*

⁴ Bulahan ang mga nagakasubo, kay lipayon sila sang Dios.

⁵ Bulahan ang mga mapainubuson,[†] kay mangin ila ang kalibutan.[‡]

⁶ Bulahan ang mga tawo nga luyag gid magtuman sang kabubut-on sang Dios, kay buligan sila *sang Dios* sa pagtuman sina nga handom.

⁷ Bulahan ang mga maluluy-on, kay kaluoyan sila *sang Dios*.

⁸ Bulahan ang mga tawo nga matinlo ang ila tagipusuon, kay makita nila ang Dios.

⁹ Bulahan ang mga tawo nga nagabulig nga mapahari ang kalinong, kay pagatawgon sila nga mga anak sang Dios.

¹⁰ Bulahan ang mga tawo nga ginahingabot tungod sa ila pagsunod sa kabubut-on sang Dios, kay sakop sila sa paghari sang Dios.

* **5:3** *Dios*: Amo man sa bersikulo 10, 19 kag 20. Tan-awa ang “footnote” sa 3:2. † **5:5** *mapainubuson*: ukon, *malulo* ‡ **5:5** *kalibutan*: siguro ang buot silingon, *ang bag-o nga kalibutan sa palaabuton*. Tan-awa ang 2 Ped. 3:13 kag Pah. 21:1.

11 “Bulahan kamo kon tungod sa inyo pagsunod sa akon ginayaguta kamo, ginahingabot, kag ginabutang-butangan sang tanan nga kalainan.

12 Amo man ini ang ila ginhimo sang una sa mga propeta. Gani magkalipay gid kamo tungod nga mabaton ninyo ang dako nga balos sa langit.

Asin kag Suga

(Mar. 9:50; Luc. 14:34-35)

13 “Pareho kamo sang asin diri sa kalibutan. Pero kon maglain ang sabor sang asin, wala na sing may mahimo para mapabalik pa ang iya sabor. Gani indi na mapuslan kundi ginapilak na lang kag ginatapakan sang mga tawo.

14 “Pareho kamo sang suga nga nagahatag kasanag sa *mga tawo* sa kalibutan. Kag ini makita gid pareho sang banwa nga ginpatindog sa ibabaw sang bukid nga indi matago.

15 Wala sing may nagasindi sang suga kag takluban lang dayon ini sang sulukban, kundi ginabutang ini sa tulungtungan para masanagan ang tanan sa sulod sang balay.

16 Gani amo man ang inyo himuon. Pasigaha ninyo ang inyo suga sa mga tawo, para makita nila ang inyo maayo nga mga binuhatan kag para dayawon nila ang inyo Amay sa langit.

Ang Pagpanudlo Parte sa Kasuguan

17 “Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa pagbaliwala sang Kasuguan *ni Moises* kag sang mga *sinulatan sang mga* propeta. Nagkadto ako diri sa pagtuman sini.

18 Sa pagkamatuod, samtang ara pa ang langit kag ang duta, wala gid sing bisan gamay nga parte

sang Kasuguan nga mabaliwala hasta wala pa matuman ang tanan. §

¹⁹ Gani ang bisan sin-o nga maglapas sang bisan labing gamay nga parte sang Kasuguan kag magtudlo sa iban nga maglapas man, siya ang labing kubos sa *mga nasakop sa paghari sang Dios*. Pero ang bisan sin-o nga magtuman sang Kasuguan, kag magtudlo sini sa iban nga magtuman man, kabigon siya nga dungganon sa *mga nasakop sa paghari sang Dios*.

²⁰ Gani ginasugiran ko kamo nga kinahanglan ang inyo pagtuman sa kabubut-on sang Dios maglabaw pa sa pagtuman sang mga manunudlo sang Kasuguan kag sang mga Pariseo, kay kon indi, indi gid kamo masakop sa paghari sang Dios.”

Ang Pagpanudlo Parte sa Kaakig

²¹ *Nagsiling pa gid si Jesus*, “Nabatian ninyo nga ginsiling sang una sa aton mga katigulangan nga indi sila magpatay,* kay ang bisan sin-o nga magpatay pagasilutan.

²² Pero ako nagasiling sa inyo nga ang bisan sin-o nga nagakaakig sa iya kapareho pagasilutan. Kag ang bisan sin-o nga nagapakalain sa iya kapareho sa pagsiling ‘Wala ka sing pulos,’ dal-on siya sa korte para silutan. Kag ang bisan sin-o nga magsiling sa iya kapareho ‘Buang,’ pagasilutan siya sa nagadabadaba nga kalayo sa impyerno.

§ 5:18 hasta wala pa matuman ang tanan: posible ang buot silingon, hasta wala pa matuman ang tanan nga katuyuan sang Kasuguan; ukon, hasta wala pa matuman ang tanan nga magakalatabo sa palaabuton. * 5:21 Exo. 20:13; Deu. 5:17

²³ Gani bisan ara ka na sa halaran nga nagadala sang imo halad sa Dios kag madumduman mo nga ang imo utod may malain nga buot sa imo,

²⁴ ibilin mo anay ang imo nga inughalad malapit sa halaran kag kadtuan mo gilayon ang imo utod kag magpakighusay sa iya. Dayon magbalik ka sa halaran kag maghalad sang imo inughalad sa Dios.

²⁵ “Kon may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka gilayon sa iya samtang nagapakadto pa lang kamo sa korte. Kay kon didto na kamo sa korte, itugyan ka sang huwis sa opisyal para prisohon.

²⁶ Sa pagkamatuod, indi ka gid makaguwa kon indi mo anay mabayaran ang tanan.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpanginbabayi

²⁷ “Nabatian ninyo nga ginsiling sang una nga indi dapat magpanginbabayi.[†]

²⁸ Pero ako nagasiling sa inyo nga kon ang lalaki magtulok sa babayi nga may handom sa pagpakighilawas sa iya, pareho lang nga nagapanginbabayi na siya sa iya hunahuna sa sina nga babayi.

²⁹ Gani kon ang imo tuo nga mata amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, lukata ina kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka parte sang imo lawas sang sa kompleto ang imo lawas pero ipilak ka man lang sa impyerno.

³⁰ Kon ang imo tuo nga kamot amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, utda ina kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka parte sang

[†] 5:27 Exo. 20:14; Deu. 5:18

imo lawas sang sa kompleto ang imo lawas pero makadto ka man lang sa impyerno.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagbulagay

(*Mat. 19:9; Mar. 10:11-12; Luc. 16:18*)

³¹ “Ginsiling man *sang una* nga kon ang lalaki luyag magbulag sa iya asawa, dapat maghatag siya sa iya asawa sang kasulatan sang pagbulagay.[‡]

³² Pero ako nagasiling sa inyo nga kon bulagan sang lalaki ang iya asawa nga wala man lang naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon,[§] siya mismo ang nagatulod sa iya asawa nga magpakasala *kay magapamana ini liwat*; kag ang bisan sin-o nga magpangasawa sa sadto nga babayi nga ginbulagan nagapanginbabayi.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagsumpa

³³ “Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* sa aton mga katigulangan nga kon ang tawo may ginpromisa kag ginsumpaan pa niya sa ngalan sang Ginoo, kinahanglan iya gid ini tumanon.*

³⁴ Pero ako nagasiling sa inyo nga kon magpromisa kamo, indi kamo magsumpa. Indi kamo magsiling nga ‘Saksi ang langit’ kay amo ini ang trono sang Dios,

³⁵ ukon ‘Saksi ang duta’ kay amo ini ang tulung-tungan sang iya tiil. Indi man kamo maggamit sang ngalan sang Jerusalem sa inyo pagsumpa tungod kay amo ini ang siyudad sang bantog nga Hari.

[‡] 5:31 Deu. 24:1 [§] 5:32 *naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon*: posible ang buot silingon, *nagpanginlalaki* * 5:33 Lev. 19:12; Num. 30:2; Deu. 23:21

³⁶ Kag indi man kamo magsiling nga, ‘Bisan mapatay pa ako,’ kay bisan pa gani ang isa lang ka buhok indi mo mapaputi ukon mapaitom.

³⁷ Dapat magsiling ka lang ‘Huo’ kon huon kag ‘Indi’ kon indi; kay kon magsumpa pa kamo halin na ina kay Satanas.

*Indi Kamo Magbalos sa Inyo Isigkatawo
(Luc. 6:29-30)*

³⁸ “Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga ‘Ang maglukat sang mata sang iya isigkatawo, lukaton man ang iya mata; kag ang magbingaw sang ngipon sang iya isigkatawo, bingawon man.’[†]

³⁹ Pero ako nagasiling sa inyo nga indi ninyo pagbalusi sing malain ang nagahimo sing malain sa inyo. Kon tampaon ka sa tuo nga guya, itaya pa ang imo wala nga guya.

⁴⁰ Kon may magdemanda sa imo para kuhaon ang imo bayo, ihatag pati ang imo pangtabon nga panapton.

⁴¹ Kon may soldado nga magpilit sa imo nga magpas-an sang iya karga sang isa ka kilometro, himua nga duha.

⁴² Hatagi ang nagapangayo sa imo, kag pahu-lama ang nagahulam sa imo.

*Higugmaa ang Inyo mga Kaaway
(Luc. 6:27-28, 32-36)*

⁴³ “Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga ‘Higugmaa ninyo ang inyo kapareho[‡] kag dumti ninyo ang inyo mga kaaway.’

[†] **5:38** Exo. 21:24; Lev. 24:20; Deu. 19:21 [‡] **5:43** Lev. 19:18

⁴⁴ Pero ako nagasiling sa inyo nga higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway. Bisan pa ang mga nagahingabot sa inyo pangamuyuan ninyo.

⁴⁵ Kag kon himuon ninyo ini, mangin *matuod* kamo nga mga anak sang inyo Amay sa langit. § Kay indi lang ang mga maayo nga mga tawo ang iya ginapasilakan sang adlaw kundi pati man ang mga malain. Kag indi lang ang mga matarong ang iya ginahatagan sang ulan kundi pati man ang mga indi matarong.

⁴⁶ Kon ang nagahigugma sa inyo amo lang ang inyo ginahigugma, makabaton bala kamo sang balos *halin sa Dios? Indi gid!* Kay bisan ang mga manugsukot sang buhis *nga ginakabig ninyo nga makasasala* nagahimo man sina.

⁴⁷ Kag kon ang inyo mga kapareho lang ang inyo ginabugno, ano gid ang inyo ginahimo nga labaw sa iban? Bisan ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios nagahimo man sina.

⁴⁸ Gani dapat wala kamo sing pinilian pareho sang inyo Amay sa langit.”

6

Ang Paghatag sa Iban

¹ “Mag-andam kamo kay basi kon ang inyo pagkadiosnon pakita-kita lang sa mga tawo. Kay kon pakita-kita lang, wala gid kamo sing may mabaton nga balos halin sa inyo Amay sa langit.

² “Gani kon nagalimos kamo, indi ninyo pag-ipanugid pareho sang ginahimo sang mga

§ 5:45 mangin *matuod* kamo nga mga anak sang inyo Amay sa langit tungod nga pareho kamo sa iya nga maayo ang iya pagtratar sa tanan.

hipokrito sa mga simbahan kag sa mga dalan. Ginahimo nila ina para dayawon sila sang mga tawo. Sa pagkamatuod, nabaton na nila ang ila balos.*

³ Kon nagalimos kamo, indi ninyo pagpahibalua bisan pa ang inyo suod nga abyan

⁴ para sekreto ang inyo paghatag. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pangamuyo
(Luc. 11:2-4)

⁵ “Kon magpangamuyo kamo, indi kamo mag-sunod sa ginahimo sang mga hipokrito. Luyag nila magpangamuyo nga nagatindog sa mga simbahan kag sa mga kanto sang mga dalan para makita sang mga tawo. Sa pagkamatuod, nabaton na nila ang ila balos,†*gani wala na sila sing may mabaton halin sa Dios.*

⁶ Pero kon kamo magpangamuyo, magsulod kamo sa inyo kuwarta kag magpanirado. Didto kamo magpangamuyo sa inyo Amay nga indi makita.‡ Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.

⁷ “Kon nagapangamuyo kamo, indi kamo maggamit sang madamo nga pulong nga wala sing pulos. Amo ina ang ginahimo sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios. Kay nagahunahuna sila nga sabton sila sang Dios kon malawig ang ila mga pangamuyo.

* **6:2** *ang ila balos:* nga amo ang pagdayaw sang mga tawo sa ila

† **6:5** *ang ila balos:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 2. ‡ **6:6** *nga indi makita:* ukon, sa tago

⁸ Indi ninyo pagsunda ang ila ginahimo. Kay nakahibalo na ang aton Amay sang aton mga kinahanglan sa wala pa kita makapangayo.

⁹ Gani magpangamuyo kamo sing pareho sini:
“‘Amay namon nga sa langit,

kabay pa nga tahuron ka sang mga tawo. §

¹⁰ Kabay pa nga maghari ka diri sa amon.

Kag subong nga ang imo kabubut-on ginatuman dira sa langit,

kabay pa nga tumanon man diri sa kalibutan.

¹¹ Hatagi kami sang amon kinahanglanon nga pagkaon sa sini nga adlaw.

¹² Patawara kami sang amon mga sala, kay ginapatawad man namon ang nakasala sa amon.

¹³ Indi mo kami pag-ipadaog sa mga temtasyon, kundi luwasa kami kay Satanas.*

Tungod nga ikaw ang Hari, ang Makagagahom, kag ang Dalayawon hasta san-o. Amen.†

¹⁴ Kon ginapatawad ninyo ang mga tawo nga nakasala sa inyo, patawaron man kamo sang inyo Amay nga ara sa langit.

¹⁵ Pero kon indi kamo magpatawad sa ila, ang inyo Amay indi man magpatawad sa inyo.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpuasa

¹⁶ “Kon magpuasa kamo, indi kamo magsunod sa mga hipokrito. Nagalagaw sila nga wala nagapanghilam-os kag wala nagapanghusay para

§ **6:9** *tahuron ka sang mga tawo*: sa literal, *tahuron ang ngalan mo*

* **6:13** *Satanas*: sa literal, *Malain* † **6:13** *Tungod...Amen*: Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

mahibaluan sang iban nga nagapuasa sila. Sa pagkamatuod, nabaton na nila ang ila balos.

¹⁷ Pero kon kamo magpuasa, magpanghilam-os kamo kag magpanghusay,

¹⁸ para wala sing may makahibalo nga nagapuasa kamo luwas lang sa inyo Amay nga indi makita. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo mga ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.

*Ang Manggad sa Langit
(Luc. 12:33-34)*

¹⁹ “Indi kamo magtipon sang manggad para sa inyo kaugalingon diri sa kalibutan, tungod kay ang mga sapat-sapat kag ang tuktok magaut-ot sini, ukon mahimo nga sudlon sang makawat ang inyo balay kag kawaton ini.

²⁰ Sa baylo, magtipon kamo sang inyo manggad didto sa langit, kay didto wala sing sapat-sapat kag tuktok nga nagaut-ot, kag wala sing makawat nga makasulod.

²¹ Kay kon diin ang inyo manggad didto man ang inyo tagipusuon.

*Ang Mata amo ang Suga sang Lawas
(Luc. 11:34-36)*

²² “Ang aton mata amo ang suga sang aton lawas. Gani kon masanag ang imo panulok, masanagan ang imo bilog nga lawas.

²³ Pero kon madulom ang imo panulok madulman ang imo bilog nga lawas. Gani kon ang ginasiling nga suga nga ara sa imo wala nagahatag sang kasanag, tama gid kadulom ang imo nga kahimtangan.

Sin-o ang Aton dapat Alagaron, Ang Dios ukon ang Manggad?

(Luc. 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Wala sing tawo nga makaalagad sing dungan sa duha ka agalon, kay magasikway siya sa isa kag magahigugma sa isa; magadampig siya sa isa kag magapakalain sa isa. Indi man kamo makaalagad sing dungan sa Dios kag sa manggad.

²⁵ “Amo gani nga nagasiling ako sa inyo nga indi kamo magpalibog sa inyo pagpangabuhi, kon ano ang inyo kaunon ukon imnon kag kon ano ang inyo bayuon. Kay kon ginhatagan kamo sang Dios sang kabuhi kag lawas, indi mahimo nga indi niya kamo paghatagan sang pagkaon kag bayo.

²⁶ Tan-awa bala ninyo ang mga pispis sa kahanginan. Wala sila nagatanom, wala sila nagaani, kag wala sila nagatipon sang pagkaon sa bodega, pero ginapakaon sila sang inyo Amay. Indi bala mas labaw pa kamo sang sa mga pispis?

²⁷ Sin-o sa inyo ang makapalawig sang inyo kabuhi bisan diutay lang paagi sa inyo pagpalibog? *Wala gid!*

²⁸ “Kag ngaa nagapalibog gid kamo kon sa diin kamo makuha sang inyo bayo? Talupangda ninyo kon paano nagatubo ang mga bulak sa latagon. Wala sila nagapangabudlay ukon nagahimo sang ila bayo.

²⁹ Sa pagkamatuod, bisan ang bantog kag mangaranon nga hari nga si Solomon, ang iya mga bayo indi makatupong sa katahom sang bisan isa lang sa sini nga mga bulak.

³⁰ Kon ginapatahom sang Dios ang mga hilamon nga buhi subong, pero sa ulihi *malaya kag tut-*

dan man lang, indi bala nga mas labi pa gid nga pabayuan niya kamo? Kadiutay sang inyo pagtuo!

³¹ Gani indi kamo magpalibog kon ano ang inyo kaunon kag imnon, kag kon ano ang inyo bayuon.

³² Amo ina ang ginapalibugan sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios. Pero nakahibalo ang inyo Amay sa langit nga kinahanglan ninyo ina nga mga butang.

³³ Gani unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sang Dios kag ang pagtuman sa iya kabubut-on, kag ihatag gid niya ang tanan ninyo nga mga kinahanglanon.

³⁴ Gani indi kamo magpalibog parte sa buwas, kay ang buwas may kaugalingon nga palaligban. Indi kinahanglan nga dugangan pa ninyo ang palaligban nga nagaabot sa kada adlaw.”

7

Ang Paghukom sa Iban

(Luc. 6:37-38, 41-42)

¹ “Indi ninyo paghukman ang iban para indi man kamo paghukman *sang Dios*.

² Kay kon paano ang paghukom ninyo sa iban pareho man sina ang paghukom *sang Dios* sa inyo. Ang basihan ninyo sa paghukom sa iban amo man ang basihan *sang Dios* sa paghukom sa inyo.

³ Ngaa ginahimutaran mo gid ang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo, pero wala mo gani ginasapak ang imo puling nga daw troso kadako?

⁴ Paano ka makasiling sa iya, ‘Abi kuhaon ko ang imo puling,’ kon sa imo mata mismo may puling nga daw troso kadako?

⁵ Hipokrito! Kuhaa anay ang puling nga daw troso kadako sa imo mata, para masanag ang imo pagkuha sang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo.

⁶ “Indi ninyo pag-ipilak ang balaan nga mga butang sa mga ido, kay basi balikdon kamo kag kadton. Kag indi ninyo pag-ipilak ang inyo mga perlas sa mga baboy, kay pagatasakon lang nila.*

*Magpangayo, Magpangita, kag Magpanuktok
(Luc. 11:9-13)*

⁷ “Magpangayo kamo sa Dios kag hatagan niya kamo. Pangitaa ninyo sa iya ang inyo ginapangita kag makita ninyo. Magpanuktok kamo kag pagabuksan niya kamo.

⁸ Kay ang tanan nga nagapangayo, nagabaton. Ang mga nagapangita, makakita. Kag ang mga nagapanuktok, pagabuksan.

⁹ Kamo nga mga ginikanan, kon magpangayo sang pagkaon ang inyo bata hatagan bala ninyo sang bato?

¹⁰ Kon magpangayo siya sang isda hatagan bala ninyo sang man-og? *Siyempre indi!*

¹¹ Ti kon kamo nga mga malain makahibalo maghatag sang maayo nga mga butang sa inyo mga bata, daw ano pa gid ang inyo Amay sa langit! Ihatag gid niya ang maayo nga mga butang sa mga nagapangayo sa iya.

¹² “Himua ninyo sa inyo isigkatawo ang luyag ninyo nga himuon man nila sa inyo. Amo ini ang

* **7:6** Siguro ang buot silingon ni Jesus sa sini nga bersikulo, indi kamo magtudlo sang pulong sang Dios sa mga tawo nga indi luyag magpamati.

husto nga pagtuman sa Kasuguan *ni Moises* kag sa mga *sinulatan sang mga* propeta.

Ang Makitid nga Puwertahan

(Luc. 13:24)

¹³ “Magsulod kamo sa makitid nga puwertahan, tungod kay masangkad ang puwertahan kag malapad ang dalan nga nagapakadto sa kalaglagan, kag madamo ang nagaagi sa sina nga dalan.

¹⁴ Pero makitid ang puwertahan kag mabudlay ang dalan nga nagapakadto sa kabuhi *nga wala sing katapusan*, kag diutay lang ang nagaagi sa sina nga dalan.

Ang Kahoy Makilala sa Iya Bunga

(Luc. 6:43-44)

¹⁵ “Mag-andam kamo sa indi matuod nga mga propeta. Nagapalapit sila sa inyo nga daw sa *mabuot nga* mga karnero, pero ang matuod pareho sila sa mabangis nga mga ido.[†]

¹⁶ Makilala ninyo sila paagi sa ila mga buhat. Pareho bala sang tunukon nga kahoy-kahoy, wala ini nagapamunga sang higos ukon ubas.

¹⁷ Ang maayo nga kahoy nagapamunga sang maayo. Pero ang malain nga kahoy nagapamunga sang malain.

¹⁸ Ang maayo nga kahoy indi makapamunga sang malain, kag ang malain nga kahoy indi makapamunga sang maayo.

¹⁹ Ang tanan nga kahoy nga wala nagapamunga sang maayo ginatapas kag ginasunog dayon.

[†] **7:15** *mabangis nga mga ido*: sa English, *wolves*

²⁰ Gani ang indi matuod nga mga propeta maki-lala ninyo sa ila mga buhat.

Ang Nagahimo sang Malain Indi Pagkilalahon sang Dios

(Luc. 13:25-27)

²¹ “Madamo nga tawo ang nagatawag sa akon, ‘Ginoo,’ pero wala nagakahulugan nga masakop sila sa paghari sang Dios.‡ Ang mga tawo lamang nga nagatuman sang kabubut-on sang akon Amay sa langit amo ang masakop sa iya paghari.

²² Sa adlaw sang paghukom madamo ang magasing sa akon, ‘Ginoo, sa imo ngalan§ nagwali kami sang imo pulong, nagtabog sang mga demonyo, kag naghimo sang madamo nga milagro.’

²³ Dayon magasiling ako sa ila, ‘Wala ako makakilala sa inyo. Palayo kamo sa akon, kamo nga nagahimo sing malain!’

Ang Paanggid Parte sa Duha ka Tawo nga Nagpatindog sang Balay

(Luc. 6:47-49)

²⁴ “Gani ang bisan sin-o nga nagapamati kag nagatuman sang akon mga ginatudlo, pareho siya sa tawo nga maalam nga nagpatindog sang iya balay sa *pundasyon nga bato*.

²⁵ Sang nag-ulan sing tudo kag nagbaha, kag nagwaswas ang mabaskog nga hangin sa balay, wala ini maguba tungod nga ginpatindog sa *pundasyon nga bato*.

²⁶ Pero ang tawo nga nakabati sang akon mga ginatudlo pero wala nagatuman, pareho siya sa

‡ 7:21 Dios: Tan-awa ang footnote sa 3:2.

§ 7:22 ngalan: buot silingon, gahom ukon awtoridad

tawo nga buang-buang nga nagpatindog sang iya balay sa balas.

²⁷ Sang nag-ulan sing tudo kag nagbaha, kag nagwaswas ang mabaskog nga hangin sa balay, natumba ang balay, kag nagrinasamak hasta nawasak.”

Ang Awtoridad ni Jesus

²⁸ Pagkatapos hambal ni Jesus sini nga mga butang, natingala gid ang mga tawo sa iya pagpanudlo,

²⁹ tungod nga nagatudlo siya nga may awtoridad, kag indi pareho sang ila mga manunudlo sang Kasuguan.

8

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit

(Mar. 1:40-45; Luc. 5:12-16)

¹ Sang nagpanaog na si Jesus sa bukid, madamo nga tawo ang nagsunod sa iya.

² Dayon, may nagpalapit sa iya nga isa ka tawo nga may delikado nga balatian sa panit.* Nagluhod ang tawo sa iya kag nagsiling, “Ginoo,[†] kon gusto mo, mapaayo mo ako sa akon balatian para makabig ako nga matinlo.”

* **8:2 delikado nga balatian sa panit:** sa iban nga mga translations, aro. Ang Griego nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

[†] **8:2 Ginoo:** ukon, Sir

³ Dayon gintandog siya ni Jesus nga nagasiling, “Gusto ko. Magmatinlo ka!” Sa gilayon nagtinlo siya[‡] sa iya balatian.

⁴ Kag nagsiling si Jesus sa iya, “Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o parte sini, kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya. § Dayon maghalad ka sang halad nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo *nga matinlo ka na.*”

*Gin-ayo ni Jesus ang Suluguon sang Kapitan
(Luc. 7:1-10)*

⁵ Karon, sang nagapasulod si Jesus sa Capernaum, ginsugata siya sang isa ka kapitan sang mga soldado nga Romanhon. Nagpakitluoy siya nga nagasiling,

⁶ “Ginoo,* ang akon suluguon nagamasakit didto sa balay. Indi na siya makahulag kag puwerte gid ang iya pag-antos.”

⁷ Nagsiling si Jesus sa iya, “Sige, kadtuan ko siya kag ayuhon.”

⁸ Pero nagsabat ang kapitan, “Ginoo, indi ako takos nga magpasulod sa imo sa akon balay. Maghambal ka lang kag magaayo ang akon suluguon.

⁹ Nahibaluan ko ini tungod kay ako sa idalom man sang mga opisyal, kag may mga soldado man sa idalom ko. Gani kon magmando ako sa isa ‘lakat,’ nagalakat siya, kag kon magmando ako sa

[‡] **8:3** *nagtinlo siya:* buot silingon, *matinlo na ang iya panit kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.* § **8:4** *magpatan-aw sa iya* para makita sang pari nga nadula na ang iya balatian kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon. * **8:6** *Ginoo:* ukon, Sir

isa, 'kadto diri,' nagakadto siya. Kag kon ano ang akon ginasugo sa akon ulipon, ginahimo niya."[†]

¹⁰ Pagkabati sadto ni Jesus natingala gid siya. Kag nagsiling siya sa mga tawo nga nagasunod sa iya, "Sa pagkamatuod, wala pa gid ako nakakita sang tawo sa Israel nga may pagtuo nga pareho sini.

¹¹ Gani tandai ninyo ini! Madamo nga indi Judio halin sa bisan diin nga parte sang kalibutan[‡] ang magapungko sa punsyon upod kay Abraham, Isaac, kag Jacob sa paghari sang Dios.

¹² Pero madamo nga Israelinhon nga amo kuntani ang masakop sa paghari *sang Dios* ang ipilak sa kadudulman nga sa diin magahinibi sila kag magabagrot ang ila mga ngipon."[§]

¹³ Nagsiling si Jesus sa kapitan, "Pauli ka, matabo ang imo ginatuohan." Kag sa sadto gid nga tion nag-ayo ang suluguon sang kapitan.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus

(Mar. 1:29-34; Luc. 4:38-41)

¹⁴ Nagkadto si Jesus sa balay ni Pedro. Pag-abot niya didto, nakita niya ang ugangan ni Pedro nga babayi nga nagahigda nga may hilanat.

¹⁵ Gintandog ni Jesus ang iya kamot, kag sa gilayon nag-ayo siya. Nagbangon siya kag ginhimusan niya sang pagkaon sila ni Jesus.

¹⁶ Sang sirom na, madamo nga tawo nga ginagamhan sang mga demonyo ang gindala kay

[†] **8:9** Ang iya buot silingon, nagatuo siya nga kon ano ang ihambal ni Jesus matuman. [‡] **8:11** sa bisan diin nga parte sang kalibutan: sa literal, sa east kag sa west [§] **8:12** magabagrot ang ila mga ngipon: siguro tungod sa kaakig ukon kasakit

Jesus. Sa isa lang niya ka paghambal naghahalin ang malain nga mga espiritu, kag ang tanan nga masakiton ginpang-ayo niya.

¹⁷ Ginhimo niya ini para matuman ang ginsiling ni Propeta Isaias,
“Siya ang nagkuha sang aton mga masakit,
kag nag-ayo sang aton mga balatian.”*

Ang Pagsunod kay Jesus
(Luc. 9:57-62)

¹⁸ Sang makita ni Jesus nga madamo nga tawo ang nagtilipon didto sa iya, ginsugo niya ang iya mga sumulunod nga magtabok sa pihak sang dagat.[†]

¹⁹ Karon, may manunudlo sang Kasuguan nga nagpalapit sa iya kag nagsiling, “Manunudlo, maupod ako sa imo bisan diin ka makadto.”

²⁰ Nagsiling si Jesus sa iya, “Ang mga fox may mga buho nga ginapulian kag ang mga pispis may mga pugad, pero *ako nga* Anak sang Tawo wala sing kaugalingon nga balay nga akon mapahuwayan.”

²¹ May isa pa ka sumulunod ni Jesus nga nagsiling, “Ginoo, mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay.”[‡]

²² Nagsabat si Jesus sa iya, “Upod ka sa akon kag pabay-i ang mga patay[§] sa paglubong sang ila mga patay.”

* **8:17** Isa. 53:4 † **8:18** *dagat*: Tan-awa ang footnote sa 4:13.

‡ **8:21** *mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay*: Siguro ang buot silingon sang tawo, mapuli anay siya sa wala pa mapatay ang iya amay, kag kon patay na kag nalubong na, masunod siya kay Jesus. § **8:22** *mga patay*: siguro ang buot silingon, *mga patay sa panulok sang Dios*

*Ginpauntat ni Jesus ang Mabaskog nga Hangin
(Mar. 4:35-41; Luc. 8:22-25)*

²³ Dayon nagsakay si Jesus sa sakayan, kag nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod.

²⁴ *Samtang nagabiyahe sila*, hinali lang nga nag-baskog ang hangin, kag daw indi na kitaon ang ila sakayan tungod sa kadalagko sang mga balod. Pero nagakatulog sadto si Jesus.

²⁵ Gani ginpalapitan siya sang iya mga sumulunod kag ginpukaw, “Ginoo,* luwasa kami! Malumos kita!”

²⁶ Nagsiling si Jesus sa ila, “Ngaa bala nahadlok gid kamo? Kadiutay sang inyo pagtuo!” Dayon nagbangon siya kag ginmanduan niya ang hangin kag ang mga balod nga mag-untat. Kag sa gilayon naglinaw.

²⁷ Natingala gid ang iya mga sumulunod kag nagsiling sila, “Ano bala ini nga tawo nga bisan ang hangin kag ang mga balod nagatuman sa iya?”

*Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Tawo nga May
Malain nga mga Espiritu
(Mar. 5:1-20; Luc. 8:26-39)*

²⁸ Pag-abot nila sa tabok sang dagat, sa lugar sang mga Gadarenhon,† ginsugata si Jesus sang duha ka tawo nga naghalin sa mga *kuweba nga* lulubngan. Ining duha ka tawo ginagamhan sang mga demonyo. Mabangis sila kaayo, gani nahadlok ang mga tawo nga mag-agi didto.

* **8:25** *Ginoo*: ukon, Sir † **8:28** *Gadarenhon*: sa iban nga mga kopya sang Griego, *Gerasenon*; sa iban pa gid nga mga kopya, *Gergesenon*

²⁹ Pagkakita nila kay Jesus nagsinggit sila, “Ikaw nga Anak sang Dios, ano ang imo labot sa amon? Nagkadto ka bala diri para silutan kami sa wala pa ang tion?”

³⁰ Didto sa unhan may madamo nga baboy nga nagakaon.

³¹ Nagpakitluoy ang mga demonyo nga nagasiling, “Kon tabugon mo gid man kami, tuguti na lang kami nga magsulod sa sina nga mga baboy.”

³² Nagsiling si Jesus sa ila, “Sige, lakat kamo!” Gani nagguwa sila *sa duha ka tawo* kag nagsulod sa mga baboy. Dayon nagdinaguso ang mga baboy padulhog sa banglid deretso sa tubig kag nagkalalumos.

³³ Nagdinalagan ang mga manugsagod sang mga baboy pakadto sa banwa kag nagpanugid kon ano ang natabo sa mga baboy kag sa duha ka tawo nga gin-gamhan sang mga demonyo.

³⁴ Gani ang tanan nga tawo sa banwa nagkadto kay Jesus kag nagpakitluoy nga maghalin siya sa ila lugar.

9

Gin-ayo ni Jesus ang Paralitiko (Mar. 2:1-12; Luc. 5:17-26)

¹ Gani nagsakay si Jesus kag ang iya kaupdanan sa sakayan pabalik sa tabok sang dagat. Pag-abot nila didto nagpuli dayon si Jesus sa iya banwa.

² Sang didto na siya, gindala sa iya ang isa ka paralitiko nga ara sa hiligdaan. Pagkakita ni Jesus nga may pagtuo sila, nagsiling siya sa paralitiko,

“Anak, indi ka magkabalaka, *kay* ginpatawad na ang imo mga sala.”

³ Karon, may mga manunudlo sang Kasuguan didto nga nakabati, gani nagsiling sila sa ila kaulingon, “Ginainsulto sang sini nga tawo *ang Dios*.”

⁴ Nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna, gani nagsiling siya sa ila, “Ngaa bala malain ang inyo ginahunahuna?”

⁵ Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling, ‘Ginpatawad na ang imo mga sala,’ ukon ang magsiling, ‘Magtindog ka kag maglakat’?

⁶ Karon pamatud-an ko sa inyo *paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko nga ako* nga Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang mga sala.” Dayon nagsiling siya sa paralitiko, “Magtindog ka, dal-a ang imo hiligdaan kag magpuli.”

⁷ Nagbangon dayon ang paralitiko kag nagpuli.

⁸ Pagkakita sadto sang mga tawo hinadlukan sila,* kag gindayaw nila ang Dios kay naghatag siya sa mga tawo sang gahom nga pareho sadto.

Gintawag ni Jesus si Mateo

(Mar. 2:13-17; Luc. 5:27-32)

⁹ Sang paghalin ni Jesus didto, nakita niya ang manugsukot sang buhis nga si Mateo nga nagapungko sa balayaran sang buhis. Nagsiling si Jesus sa iya, “Dali, sunod ka sa akon.” Kag nagtindog si Mateo kag nagsunod kay Jesus.

¹⁰ Karon, samtang nagakaon si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa balay *ni Mateo*, madamo nga

* **9:8** *hinadlukan sila*: sa iban nga mga kopya sang Griego, *natingala gid sila*

manugsukot sang buhis kag *iban pa nga ginakabig nga* mga makasasala ang nag-abot kag nag-upod kaon sa ila.

¹¹ Nakita ini sang mga Pariseo. Gani ginpamangkot nila ang iya mga sumulunod, “Ngaa nagaupod kaon ang inyo manunudlo sa mga manugsukot sang buhis kag sa *iban pa nga* mga makasasala?”

¹² Nabatian ni Jesus ang ila pamangkot, gani ginsabat niya sila, “Ang tawo nga maayo ang lawas wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang.

¹³ Usisaa ninyo kon ano ang *kahulugan sang ginasiling sa Kasulatan*, ‘Indi ang inyo mga halad ang akon luyag kundi ang inyo kaluoy sa inyo *isigkatawo*.’[†] Wala ako nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila* matarong, kundi sa mga makasasala.”

*Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mar. 2:18-22; Luc. 5:33-39)*

¹⁴ May mga sumulunod si Juan *nga manugbautiso* nga nagkadto kay Jesus kag nagpamangkot, “Kami kag ang mga Pariseo permi nagapuasa. Pero ngaa ang imo mga sumulunod wala nagapuasa?”

¹⁵ Nagsabat si Jesus sa ila, “Mahimo bala nga magpangasubo ang mga bisita samtang kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre indi! Pero magaabot ang tion nga kuhaon ang nobyo sa ila kag amo na ina ang ila pagpuasa.”

[†] 9:13 Hos. 6:6

¹⁶ *Siling pa ni Jesus*, “Indi maayo nga itukap ang bag-o nga tela sa daan nga bayo, kay *kon malabhan* magakulo ang bag-o nga tela kag magadako pa gid ang gisi.

¹⁷ Indin man maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan nga panit. Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang bino, kag ang suludlan indi na mapuslan. Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o nga suludlan nga panit, kag ining duha magadugay.”[‡]

Ang Patay nga Bata nga Babayi kag ang Babayi nga Nagtandog kay Jesus

(*Mar. 5:21-43; Luc. 8:40-56*)

¹⁸ Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang isa ka manugdumala *sang simbahan sang mga Judio*. Nagluhod siya kay Jesus kag nagpakitluoy, “Ang akon anak nga babayi bag-o gid lang napatay, pero kon kadtuan mo siya kag itungtong mo ang imo kamot sa iya, nagatuo ako nga mabuhi siya liwat.”

¹⁹ Gani nagtindog si Jesus kag nag-upod sa iya. Nag-upod man ang mga sumulunod ni Jesus.

²⁰⁻²¹ Samtang nagalakat sila, may babayi nga nagpalapit sa likod ni Jesus. Ini nga babayi ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang dose na ka tuig. Naghunahuna siya nga kon matandog lang niya ang bayo ni Jesus magaayo gid siya. Gani gintandog niya ang gaway-gaway[§] sang bayo ni

[‡] **9:17** Nagsugid si Jesus sini nga mga paanggid para itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio. **§ 9:20-21** *gaway-gaway*: sa English, *tassel*. Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5.

Jesus.

²² Nagliso dayon si Jesus kag pagkakita niya sa babayi nagsiling siya, “Anak, indi ka magkabal-aka. Ang imo pagtuo nag-ayo* sa imo.” Sa gilayon nag-ayo siya.

²³ Nagpadayon si Jesus sa balay sang manugdu-mala. Sang pagsulod niya, nakita niya nga didto ang mga manugplawta *nga nagatukar sa lubong* kag ang mga tawo nga nagaginahod.

²⁴ Gani nagsiling siya sa mga tawo, “Guwa kamo anay! Kay indi patay ang bata kundi nagakatulog lang.” Ginkadlawan nila si Jesus.

²⁵ Sang napaguwa na ang mga tawo, nagsulod dayon si Jesus sa kuwarto sang bata. Gin-uyatan niya ang kamot sang bata kag nagbangon ini.

²⁶ Kag ang balita parte sini naglapnag sa tanan nga banwa sa sina nga lugar.

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag

²⁷ Paghalin ni Jesus sa sadto nga lugar, may duha ka bulag nga nagsunod sa iya nga nagasing-git, “Kaliwat ni David,† kaluoyi kami!”

²⁸ Sang pag-abot ni Jesus sa balay nga iya ginadayunan, nagpalapit sa iya atong duha ka bulag. Ginpamangkot niya sila, “Nagatuo bala kamo nga sarang ko kamo maayo?” Nagsabat sila, “Huo, Ginoo.”‡

* **9:22** *nag-ayo*: ukonkag *nagluwas* † **9:27** *Kaliwat ni David*: Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. ‡ **9:28** *Ginoo*: ukon, *Sir*

²⁹ Dayon gintandog ni Jesus ang ila mga mata kag nagsiling, “Sunong sa inyo pagtuo pagahimuon ina sa inyo.”

³⁰ Sa gilayon nag-ayo ang ila mga mata kag nakakita na sila. Ginpaandaman sila ni Jesus nga indi gid sila magpanugid bisan kay sin-o.

³¹ Pero naglakat sila kag ginpanugid nila sa bilog nga lugar kon ano ang ginhimo ni Jesus sa ila.

Gin-ayo ni Jesus ang Apa

³² Sang nagapapuli na sila, may gindala kay Jesus nga apa tungod kay ginagamhan siya sang demonyo.

³³ Pagkatapos nga natabog ni Jesus ang demonyo, nakahambal dayon ang apa. Natingala gid ang mga tawo. Nagsiling sila, “Halin pa sang una wala kita sing may nakita nga pareho sini sa bilog nga Israel.”

³⁴ Pero nagsiling ang mga Pariseo, “Nagatabog siya sang mga demonyo paagi sa gahom nga ginhatag sa iya sang pangulo sang mga demonyo.”

Naluoy si Jesus sa mga Tawo

³⁵ Naglibot si Jesus sa mga banwa kag mga baryo, kag nagpanudlo siya sa mga simbahan sang mga Judio. Ginwali niya ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios, kag ginpang-ayo niya ang tanan nga klase sang balatian.

³⁶ Pagkakita niya sa madamo nga tawo, naluoy gid siya sa ila tungod nga madamo ang ila mga palaligban pero wala sing may nagabulig sa ila. Pareho sila sa mga karnero nga wala sing manugbantay.

³⁷ Gani nagsiling siya sa iya mga sumulunod, “Malapad ang alanihon, § pero diutay gid lang ang manug-ani.

³⁸ Gani magpangamuyo kamo sa Ginoo, ang tag-iya sang alanihon, nga magpadala siya sang mga manug-ani sa iya alanihon.”

10

Ang Dose ka Apostoles

(Mar. 3:13-19; Luc. 6:12-16)

¹ Gintawag ni Jesus ang iya dose ka sumulunod kag ginhatagan niya sila sing awtoridad sa pagtabog sang mahigko nga mga espiritu kag sa pag-ayo sang tanan nga klase sang balatian.

² Amo ini ang ngalan sang dose ka apostoles: si Simon (nga ginatawag Pedro) nga amo ang naga-panguna sa ila, si Andres nga iya utod, ang duha ka anak ni Zebedee nga si Santiago kag si Juan,

³ si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo (nga manugsukot sang buhis), si Santiago nga anak ni Alfeus, si Tadeus,

⁴ si Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang Roma), kag si Judas Iscariote* nga amo ang nagtraidor kay Jesus.

Ang Buluhaton sang Dose ka Apostoles

(Mar. 6:7-13; Luc. 9:1-6)

§ **9:37** *Malapad ang alanihon:* buot silingon, *Madamo nga tawo nga handa na sa pagbaton sang Maayong Balita. Pareho sila sa alanihon nga husto na gid anihon.* * **10:4** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.*

⁵ Sa wala pa mapalakat ni Jesus ang dose *ka apostoles* ginsilingan niya sila, “Indi kamo magkadto sa mga lugar sang mga indi Judio ukon sa mga banwa sang mga Samariahanon,

⁶ kundi kadtui ninyo ang katawhan sang Israel nga pareho sa mga karnero nga nagtalang.

⁷ Isugid ninyo sa ila nga malapit na[†] ang paghari sang Dios.

⁸ Ayuha ninyo ang mga masakiton, banhawa ninyo ang mga patay, ayuha ninyo ang mga tawo nga may delikado nga balatian sa panit[‡] para makabig sila nga matinlo, kag tabuga ninyo ang mga demonyo. Nakabaton kamo sa Dios nga wala sing bayad, gani maghatag man kamo nga wala sing bayad.

⁹ Indi kamo magbalon sang kuwarta,[§]

¹⁰ ukon bag, ukon ilislan nga bayo, ukon sandalyas, ukon baston, kay ang nagapangabudlay dapat gid man nga hatagan sang iya mga kinahanglanon.

¹¹ “Kon magsulod kamo sa isa ka banwa ukon sa isa ka baryo, magpangita kamo sang tawo nga maalwan nga magbaton sa inyo sa iya balay. Kag didto kamo magdayon hasta maghalin kamo sa sina nga lugar.

¹² Sa inyo pagsulod sa sina nga balay, bendisyunan ninyo ang mga nagaestar didto.

¹³ Kon matuod nga ginabaton kamo sang tagbalay, bendisyuni ninyo sila, pero kon indi, indi

[†] **10:7** *malapit na*: ukon, *nag-abot na* [‡] **10:8** *delikado nga balatian sa panit*: Tan-awa ang footnote sa 8:2. [§] **10:9** *kuwarta*: sa literal, *bulawan, pilak kag saway*. Ang ila mga kuwarta hinimo halin sa sini nga mga materyales.

ninyo pagbendisunyi.

¹⁴ Kon may mga panimalay ukon banwa nga indi gid magbaton sa inyo ukon indi gid magpamati sa inyo, bayai na lang ninyo sila. Paghalin ninyo, taktaka ninyo ang yab-ok sa inyo tiil *bilang paandam kontra sa ila*.

¹⁵ Sa pagkamatuod, sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang mabaton nila sang sa mga taga-Sodom kag mga taga-Gomora.

Ang Palaabuton nga mga Paghingabot

(Mar. 13:9-13; Luc. 12:12-17)

¹⁶ “Tandai ninyo ini! Pareho kamo sa mga karnero nga akon ginapadala sa mabangis nga mga ido.* Gani magmaalamon kamo pareho sang mga man-og, kag magmabuot pareho sang mga pating.

¹⁷ Mag-andam kamo sa mga tawo, kay pagadakpon nila kamo kag dal-on sa mga hukmanan kag pagahanuton nila kamo sa ila mga simbahan.

¹⁸ Iakusar nila kamo sa mga gobernador kag mga hari tungod sang inyo pagsunod sa akon. Kag didto magasugid kamo sang Maayong Balita sa ila kag sa mga indi Judio.

¹⁹ Kon imbistigaron na kamo, indi kamo magpalibog kon ano ang inyo ihambal, kag kon paano kamo magsabat. Kay kon kamo didto na, ang *Espiritu Santo* amo ang magatudlo sa inyo kon ano ang inyo isabat.

²⁰ Gani ang inyo ihambal indi inyo kundi iya sang Espiritu nga halin sa inyo Amay. Siya ang magahambal paagi sa inyo.

* **10:16** *mabangis nga mga ido*: sa English, *wolves*

21 “*Sa sina nga mga inadlaw* may mga tawo nga magapapatay sang ila mga utod. May mga amay nga magapapatay sang ila mga anak. Kag may mga anak nga magakontra sa ila mga ginikanan, kag ipapatay nila sila.

22 Dumtan kamo sang tanan tungod sang inyo pagsunod sa akon. Pero ang nagapadayon sa *pagsunod* hasta sa katapusan amo ang maluwas.

23 Kon hingabuton kamo sa isa ka banwa, magpalagyo kamo pakadto sa isa ka banwa. Kay sa pagkamatuod, sa wala pa ninyo malibot ang tanan nga banwa sang Israel, *ako nga Anak* sang Tawo magabalik.

24 “Wala sing estudyante nga labaw pa sa iya maestro, kag wala sing ulipon nga labaw pa sa iya amo.

25 Gani tuman na sa estudyante nga mangin pareho sa iya maestro, kag sa ulipon nga mangin pareho sa iya amo. Kon ako nga nagapamuno sa inyo gintawag nga Satanás,[†] ano pa gid ayhan kalain ang ila itawag sa inyo nga akon mga sumulnod.

Ang Dapat Kahadlukan

(Luc. 12:2-7)

26 “Gani indi kamo magkahadlok sa mga tawo. Kay wala sing tinago nga indi mahibaluan sa ulihi, kag wala sing sekreto nga indi mabuyagyag.[‡]

27 Ang mga butang nga sa inyo ko lang ginasugid, isugid ninyo sa tanan. Kag ang mga butang

[†] 10:25 *Satanas*: sa Griego, *Beelzebub* [‡] 10:26 Ang tinago ukon sekreto nga ginamitlang diri posible amo ang parte sa paghari sang Dios ukon sa Maayong Balita nga kinahanglan nga ipahayag.

nga akon ginahutik sa inyo, ipahibalo ninyo sa mga tawo.

²⁸ Indi kamo magkahadlok sa mga tawo nga makapatay sa inyo lawas pero indi makapatay sa inyo kalag. Ang Dios amo ang dapat ninyo kahadlukan, tungod nga siya ang sarang makalaglag sa inyo lawas kag sa inyo kalag sa impyerno.

²⁹ Indi bala barato lang kon baklon ang duha ka maya? Pero wala sing isa sa ila nga mahulog sa duta nga indi suno sa pagbuot sang inyo Amay.

³⁰ Kag kon parte sa inyo, bisan pa ang inyo buhok sa ulo naisip niya tanan.

³¹ Gani indi kamo magkahadlok, kay mas mahal pa kamo sang sa madamo nga maya.

Ang Pagkilala kay Cristo

(Luc. 12:8-9)

³² “Ang bisan sin-o nga nagakilala sa akon sa atubangan sang mga tawo, kilalahon ko man siya sa atubangan sang akon Amay sa langit.

³³ Pero ang bisan sin-o nga wala nagakilala sa akon sa atubangan sang mga tawo, indi ko man pagkilalahon sa atubangan sang akon Amay sa langit.

Ang mga Miyembro sang Panimalay Magakontrahanay Tungod kay Cristo

(Luc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa kalibutan para mangin maayo ang relasyon sang isa kag isa. Nagkadto ako diri para magkontrahanay sila. §

§ **10:34** para magkontrahanay sila: sa literal, para magdala sang espada

³⁵ Kay tungod sa akon, magakontra ang anak nga lalaki sa iya amay, ang anak nga babayi sa iya iloy, kag ang umagad nga babayi sa iya ugangan nga babayi.

³⁶ Ang mangin kontra sang isa ka tawo amo mismo ang miyembro sang iya kaugalingon nga panimalay.*

³⁷ “Ang nagahigugma sang iya amay ukon sang iya iloy labaw sa akon indi takos sa akon. Kag ang nagahigugma sang iya mga anak labaw sa akon indi takos sa akon.

³⁸ Ang bisan sin-o nga indi magsunod sa akon tungod kay nahadlok siya nga mapatay para sa akon[†] indi takos sa akon.

³⁹ Ang nagapaniguro nga indi madula ang iya kabuhi madula pa gani. Pero ang nagasikway sang iya kabuhi tungod sa iya pagsunod sa akon makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan.

Ang mga Balos (Mar. 9:41)

⁴⁰ “Ang tawo nga nagabaton sa inyo nagabaton man sa akon. Kag ang nagabaton sa akon nagabaton man sa nagpadala sa akon.

⁴¹ Ang tawo nga nagabaton sang propeta tungod sa pagkapropeta sini magabaton sang balos halin sa Dios pareho sang pagabatunon sang propeta.

* **10:36** Mic. 7:6 † **10:38** *nahadlok siya nga mapatay para sa akon:* sa literal, *indi siya magpas-an sang iya krus*. Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

Kag ang nagabaton sang matarong nga tawo tungod sa pagkamatarong sini magabaton sang balos halin sa Dios pareho sang pagabatunon sang matarong nga tawo.

⁴² Kag ang bisan sin-o nga maghatag sang bisan isa lang ka baso nga tubig sa isa sang *akon* labing kubos *nga sumulunod* tungod kay ini siya akon sumulunod, ina nga tawo sigurado nga magabaton sang iya balos.”

11

Si Jesus kag si Juan nga Manugbautiso
(*Luc. 7:18-35*)

¹ Pagkatapos nga natudluan ni Jesus ang iya dose ka sumulunod, naghalin siya sa sadto nga lugar kag nagkadto sa palibot nga mga banwa para magtudlo kag magwali sa mga tawo.

² Sang ara pa si Juan *nga manugbautiso* sa sulod sang prisohan, nabatian niya ang parte sa mga ginhimo ni Cristo, gani ginpakadto niya kay Cristo ang iya mga sumulunod

³ sa pagpamangkot sa iya, “Sugiri kami, ikaw bala ang amon ginapaabot ukon mahulat pa kami sang iban?”

⁴ Ginsabat sila ni Jesus, “Magbalik kamo kay Juan kag sugiri ninyo siya sang inyo nakita kag nabatian.

⁵ Sugiri ninyo siya nga ang mga bulag nakakita, ang mga piang nakalakat, ang mga may delikado nga balatian sa panit* *nag-ayo kag* nakabig na nga matinlo, ang mga bungol nakabati, ang mga patay

* **11:5** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 8:2.

nabanhaw, kag ang Maayong Balita ginawali sa mga imol.

⁶ Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha sa akon.”

⁷ Sang makahalin na ang mga sumulunod ni Juan, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo, “Sang pagkadto ninyo kay Juan sa kamingawan, ano ang inyo ginapaabot nga makita? Nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang *tawo nga nagapaayon-ayon lang pareho sang* kugon nga ginahapay-hapay sang hangin?

⁸ Ukon nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang tawo nga nagabayo sang malahalon? Pero ang mga nagabayo sang malahalon naga-estar sa mga palasyo sang mga hari.

⁹ Abi sugiri ninyo ako kon ngaa nagkadto kamo didto. Indi bala para makita ninyo ang isa ka propeta? Huo, kag labaw pa gani siya sa propeta.

¹⁰ Kay siya amo ang ginasiling *sang Dios* sa Kasulatan, ‘Ipadala ko ang akon mensahero una sa imo sa pagpreparar sang imo alagyan.’”[†]

¹¹ *Nagsiling pa gid si Jesus*, “Sa pagkamatuod, hasta subong wala pa gid sing may natawo nga maglabaw pa kay Juan. Pero karon ang bisan sin-o nga labing kubos sa mga nagapasakop sa paghari sang Dios[‡] mas labaw pa kay Juan.

¹² Halin sang pagwali ni Juan hasta subong, nagapamilit ang mga tawo nga masakop sila sa paghari sang Dios.

¹³ Kay sa wala pa mag-abot si Juan, ginpahayag na sa tanan *nga sinulatan* sang mga propeta kag

[†] **11:10** Mal. 3:1 [‡] **11:11** *Dios*: Tan-awa ang footnote sa 3:2.

sa Kasuguan *ni Moises ang parte sa paghari sang Dios.*

¹⁴ Kag kon patihon ninyo ang ila mga mensahi, si Juan amo si Elias nga ginpropesiya nga magabot.

¹⁵ Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.

¹⁶ “Karon, sa ano ko bala ipaanggid ang *mga tawo* sa sini nga henerasyon? Pareho sila sa mga bata nga nagapungko sa plasa *nga nagahampang*. Ang isa ka grupo nagasiling sa isa,

¹⁷ ‘Gintukaran namon kamo sang sunata nga para sa kasal,§ pero wala kamo magsaot. Ginkantahan namon kamo sang kanta nga para sa patay, pero wala man kamo maghibi.’

¹⁸ *Ang mga tawo sa sini nga henerasyon pareho man sa ila*, kay sang pag-abot ni Juan, nakita nila nga nagapuasa siya kag wala nagainom sang bino, gani nagasiling sila nga ginagamhan siya sang demonyo.

¹⁹ Kag *ako nga Anak* sang Tawo, pag-abot ko, nakita nila nga nagakaon kag nagainom, gani nagasiling sila nga palakaon ako kag palainom. Nagasiling man sila nga abyan ako sang mga manugsukot sang buhis kag sang *iban pa nga mga makasasala*. Pero indi bali, ang mga tawo nga nagasunod sa kabubut-on sang Dios nagakomporme nga husto ang ginapahimo sang Dios sa amon.”*

§ **11:17** *sunata nga para sa kasal:* sa literal, *plawta* * **11:19** *ang mga tawo...sa amon:* ukon, ang kaalam nga ginatudlo namon *napamatud-an nga husto tungod sa resulta sini sa kabuhi sang mga nagbaton sini.*

*Ang mga Banwa nga Indi Magtuo kay Jesus
(Luc. 10:13-15)*

²⁰ Pagkatapos sadto, naghambal si Jesus kontra sa mga banwa sa diin naghimo siya sang madamo nga milagro, tungod kay wala sila maghinulsol sang ila mga sala.

²¹ Nagsiling siya, “Kaluluoy kamo nga mga taga-Corazin! Kaluluoy man kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Tyre kag sa Sidon, dugay na kuntani sila nagsuksok sang sako kag nagbutang sang abo sa ila mga ulo sa pagpakita nga nagahinulsol sila sa ila mga sala.

²² Gani dumduma ninyo nga sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang mabaton ninyo sang sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon.

²³ Kag kamo nga mga taga-Capernaum nagahunahuna nga dayawon kamo bisan didto sa langit. Pero sa impierno[†] gid kamo itagbong! Kay kon ang mga milagro nga akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Sodom, kuntani ang Sodom ara pa hasta subong!

²⁴ Gani dumduma ninyo nga sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang mabaton ninyo sang sa mga taga-Sodom.”

*May Kapahuwayan kay Jesus
(Luc. 10:21-22)*

²⁵ Sang sadto nga tion nagpangamuyo si Jesus, “Amay, nga tag-iya sang langit kag sang duta, ginadayaw ko ikaw tungod nga ang kamatuoran nga gintago mo sa mga *tawo nga ginakabig nga*

[†] **11:23** *impierno*: ukon, lugar sang mga patay. Sa Griego, *Hades*.

mga maalam kag may mga tinun-an ginpahayag mo sa mga tawo nga pareho sang mga bata nga diutay lang ang kaalam.

²⁶ Amay, salamat gid nga amo ina ang imo kabubut-on.”

²⁷ *Pagkatapos sadto, nagsiling si Jesus sa mga tawo, “Ang tanan nga butang gintugyan sa akon sang akon Amay. Ang Amay lang ang nakakilala sa akon nga iya Anak. Kag ang nakakilala sa Amay ako gid lang nga iya Anak kag ang mga tawo nga buot ko nga ipakilala sa Amay.*

²⁸ “Palapit kamo sa akon, tanan kamo nga ginabudlayan kag ginabug-atan kag papahuwayon ko kamo.

²⁹ Magsunod kamo kag magpatudlo sa akon kay mabuot ako kag mapainubuson. Makapahuway kamo,

³⁰ kay ang akon mga sugo mahapos nga tumanon kag mamag-an lang ang akon ginapahimo.”

12

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway

(Mar. 2:23-28; Luc. 6:1-5)

¹ Isa sadto ka tion, sa Adlaw nga Inugpahuway, nagaagi sila ni Jesus sa kaumahan sang trigo. Gutom gid ang iya mga sumulunod, gani namuksi sila sang mga uhay sang trigo kag nagkaon.

² Pagkakita sadto sang mga Pariseo nagsiling sila kay Jesus, “Tan-awa ang imo mga sumulunod! Ginahimo nila ang ginabawal nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway.”

³ Ginsabat sila ni Jesus, “Wala bala ninyo mabasahi sa *Kasulatan* ang ginhimo ni David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom?

⁴ Nagsulod siya sa balay sang Dios kag ginkaon niya kag sang iya mga kaupod ang tinapay nga ginhalad sa Dios, bisan pa nga ginabawal sang *Kasuguan* ang magkaon sadto luwas lang sa mga pari.

⁵ Kag isa pa, wala bala ninyo mabasahi sa *Kasuguan* nga ang mga pari *nagaobra* sa templo bisan Adlaw nga Inugpahuway? Isa ini ka pagsupak sa pagsulundan sa Adlaw nga Inugpahuway, pero wala sila nakasala.

⁶ Ang matuod may ari diri nga mas importante pa sa templo.

⁷⁻⁸ Kay *ako* nga Anak sang Tawo may gahom sa pagsiling kon ano ang husto nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway. Kon naintiendihan ninyo ining *ginasiling sang Dios sa Kasulatan*, ‘Indi ang *inyo mga* halad ang akon luyag kundi ang *inyo* kaluoy sa *inyo isigkatawo*,’* wala ninyo kuntani pagpakalaina ang mga tawo nga wala sing sala.”

Ang Tawo nga Pingkaw ang Kamot

(*Mar. 3:1-6; Luc. 6:6-11*)

⁹ Naghalin si Jesus sa sadto nga lugar kag nagkadto sa simbahan sang mga Judio.

¹⁰ May tawo didto nga pingkaw† ang kamot. Kag may mga Pariseo man didto nga nagapangita sang kabangdanan nga maakusar nila si Jesus. Gani nagpamangkot sila kay Jesus, “Tugot bala ang pagpang-ayo sa Adlaw nga Inugpahuway?”

* **12:7-8** Hos. 6:6 † **12:10** *pingkaw*: ukon, *paralisado*

¹¹ Nagsabat si Jesus sa ila, “Abi may karnero kamo nga nahulog sa buho sa Adlaw nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang bala ninyo tungod kay Adlaw nga Inugpahuway? Siyempre, kuhaon ninyo!

¹² Pero ang tawo mas importante pa sang sa karnero. Gani ginatugot *sang Kasuguan* ang pagbulig sa isigkatawo bisan pa sa Adlaw nga Inugpahuway.”

¹³ Dayon nagsiling si Jesus sa tawo *nga pingkaw*, “Untaya ang imo kamot.” Gin-untay niya, kag nag-ayo ini pareho sang isa niya ka kamot.

¹⁴ Dayon nagguwa ang mga Pariseo kag nagplano sila kon paano nila mapatay si Jesus.

Ang Pinili nga Alagad sang Dios

¹⁵ Sang mahibalan ni Jesus ang plano sang mga Pariseo, naghalin siya sa sadto nga lugar. Madamo nga tawo ang nagsunod sa iya kag gin-ayo niya ang tanan nga masakiton.

¹⁶ Ginpaandaman niya sila nga indi magpanugid sa iban parte sa iya.†

¹⁷ Katumanan ini sang ginsiling sang *Dios paagi kay Propeta Isaias*:

¹⁸ “Ari ang akon ginpili nga alagad.

Palangga ko siya kag nalipay ako sa iya.

Gamhan ko siya sang akon Espiritu,

kag ipahayag niya ang hustisya sa mga nasyon.

¹⁹ Indi siya magpakigbais ukon magsinggit,

kag indi mabatian ang iya tingog sa mga dalan.

† **12:16** *parte sa iya: ukon, kon sin-o siya*

²⁰ Indi niya pagpabay-an ang mga maluya sa pag-tuo[§]
 ukon pagtalikdan ang mga nadulaan na sang
 paglaom.

Indi siya mag-untat hasta nga mapahari niya
 ang hustisya.

²¹ Kag ang mga tawo sa tanan nga nasyon maga-
 laom sa iya.”*

Si Jesus kag si Satanas

(Mar. 3:20-30; Luc. 11:14-23)

²² Karon may gindala kay Jesus nga tawo nga
 bulag kag apa tungod kay ginagamhan siya sang
 demonyo. Gin-ayo ni Jesus ang tawo kag dayon
 nakahambal na siya kag nakakita.

²³ Natingala ang tanan, kag nagsiling sila, “Siya
 ayhan ang kaliwat ni David?”†

²⁴ Pagkabati sang mga Pariseo nagsiling sila,
 “Ina nga tawo nagatabog sang mga demonyo
 paagi sa gahom nga ginhatag sa iya ni Satanas‡
 nga amo ang pangulo sang mga demonyo.”

²⁵ Nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna, gani
 nagsiling siya sa ila, “Kon ang *mga pumuluyo*
sang isa ka ginharian magbinahin-bahin kag mag-
 ilinaway, ina nga ginharian malaglag. Amo man
 ang matabo sa bisan ano nga banwa ukon pan-
 imalay kon *ang mga nagaestar dira* magbinahin-
 bahin kag mag-ilinaway.

²⁶ Gani kon si Satanas mismo ang nagatabog
 sang iya mga sakop, nagapakita lang ina nga

§ **12:20** *maluya sa pagtuo*: ukon, *mga ginadaogdaog* * **12:21** Isa.
 42:1-4 † **12:23** *kaliwat ni David*: Tan-awa ang footnote sa 9:27.

‡ **12:24** *Satanas*: sa Griego, *Beelzebul*

nagabinahin-bahin sila kag nagailinaway. Ti paano pa makapadayon ang iya ginharian?

²⁷ Kag kon si Satanas ang nagahatag sa akon sang gahom para magtabog sang mga demonyo, sin-o ang nagahatag sang gahom sa inyo mga sumulunod nga nagatabog man sang mga demonyo? Ang inyo mga sumulunod mismo nagapamatuod nga sala gid kamo.

²⁸ Karon, tungod kay nagatabog ako sang mga demonyo paagi sa Espiritu sang Dios, nagapamatuod ini nga ang paghari sang Dios nag-abot na sa inyo.

²⁹ “Ang matuod, wala sing tawo nga sarang makasulod sa balay sang makusog nga tawo sa pagkuha sang iya mga pagkabutang kon indi niya anay paggapuson inang makusog nga tawo. Pero kon magapos na niya, makapagusto na siya sa pagkuha sang mga pagkabutang sa sina nga balay. §

³⁰ “Ang wala nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wala nagabulig sa akon sa pagtipon *sang mga tawo sa Dios* nagapalapta lang.

³¹ Gani sugiran ko kamo; ang bisan ano nga sala kag pagpakalain, mapatawad. Pero ang nagapakalain sa Espiritu *Santo* indi gid mapatawad.

³² Ang bisan sin-o nga maghambal sing malain kontra sa *akon nga* Anak sang Tawo mapatawad, pero ang magpakalain sa Espiritu Santo indi gid mapatawad sa sini nga panahon ukon sa palaabuton nga panahon.

§ **12:29** Ang buot silingon ni Jesus, napierdi na niya si Satanas. Amo ina nga natabog niya ang iya mga sinakpan.

*Ang Kahoy Makilala Paagi sa Iya Bunga
(Luc. 6:43-45)*

³³ “Kon maayo ang kahoy maayo man ang iya bunga; kon malain ang kahoy malain man ang iya bunga. Ang kahoy makilala sa iya bunga.

³⁴ Mga kaliwat kamo sang man-og! Kag tungod nga kamo malain, paano kamo makahambal sang maayo? Kay kon ano ang ara sa tagipusuon amo man ang nagaguwa sa baba.

³⁵ Ang maayo nga tawo nagahambal sang maayo, kay maayo ang iya ginahunahuna. Pero ang malain nga tawo nagahambal sang malain, kay malain ang iya ginahunahuna.

³⁶ Sa pagkamatuod, sa adlaw sang paghukom, ang kada isa magapanabat sa Dios sa iya mga ginahambal nga wala sing pulos.

³⁷ Kay ibasi sa imo mga ginahambal kon silutan ka ukon indi.”

*Ginpangayuan si Jesus sang Milagro
(Mar. 8:11-12; Luc. 11:29-32)*

³⁸ May mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus, “Manunudlo, abi pakitai kami sang isa ka milagro bilang pamatuod nga ginpadala ka sang Dios.”

³⁹ Nagsabat si Jesus sa ila, “Kamo nga mga tawo sa sini nga henerasyon, tama kalaot kag indi matutom sa pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo sang milagro, pero wala sing milagro nga ipakita sa inyo luwas sa milagro nga pareho sang natabo kay Propeta Jonas.

⁴⁰ Subong nga si Jonas tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa tiyan sang dako nga isda, amo man

ang matabo sa *akon nga* Anak sang Tawo. Kay magapabilin ako sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa idalom sang duta.

⁴¹ Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw* ang mga taga-Nineve upod sa *inyo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon kag basulon nila kamo. Kay pagkabati sang mga taga-Nineve sadto sang wali ni Jonas, naghinulsol sila. Karon may ari diri nga labaw pa kay Jonas, *pero wala kamo naghinulsol sang nagwali siya sa inyo.*

⁴² Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw *man* ang rayna nga halin sa south† upod sa *inyo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon kag basulon niya kamo. Kay naghalin pa siya sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan sa pagpamati sa kaalam ni *Haring Solomon*. Karon may ari diri nga labaw pa kay Solomon, *pero wala kamo nagpamati sa iya.*

*Kon Magguwa ang Mahigko nga Espiritu
(Luc. 11:24-26)*

⁴³ “Kon magguwa ang mahigko nga espiritu sa tawo nga iya ginsudlan, nagalibot siya sa mga lugar nga wala sing tubig kay nagapangita siya sang lugar nga iya mapahuwayan. Kon indi siya makakita sang palahuwayan

⁴⁴ magahunahuna siya nga magbalik na lang sa iya ginhalinan. Kag kon sa iya pagbalik makita niya nga ang iya ginhalinan wala sing may na-gaestar, matinlo kag nahimos ang tanan,

* **12:41** *mabanhaw*: ukon, *magatindog*. Amo man sa bersikulo 42.

† **12:42** *rayna nga halin sa south*: Amo ang rayna sang Sheba suno sa 1 Har. 10.

⁴⁵ malakat siya dayon kag manghagad sang pito pa gid ka espiritu nga mas malain pa sang sa iya. Magasulod sila sa sadto nga tawo kag didto mag-estar. Kag ang kahimtangan sang tawo mangin grabe pa gid sang sa una. Amo man ina ang matabo sa sining malain nga henerasyon; *maga-dugang pa gid ang ila kalaot.*”

*Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mar. 3:31-35; Luc. 8:19-21)*

⁴⁶ Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang iya iloy kag ang iya mga utod. Nagahulat sila sa guwa kay luyag nila nga magpakighambal sa iya.

⁴⁷ May isa ka tawo nga nagsiling sa iya, “Ang imo iloy kag mga utod nagahulat sa guwa. Luyag nila nga magpakighambal sa imo.”

⁴⁸ Nagsabat si Jesus sa iya, “Nahibaluan mo bala kon sin-o ang akon iloy kag mga utod?”

⁴⁹ Dayon gintudlo niya ang iya mga sumulunod kag nagsiling, “Amo ini sila ang akon iloy kag mga utod!

⁵⁰ Kay ang bisan sin-o nga nagahimo sang kabubut-on sang akon Amay sa langit amo ang akon iloy kag mga utod.”

13

*Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mar. 4:1-9; Luc. 8:4-8)*

¹ Sa amo man nga adlaw, nagguwa si Jesus sa balay kag nagkadto siya sa higad sang dagat* kag nagpungko didto.

² Pero tungod kay gintipunan siya sang madamo nga tawo, nagsakay siya sa sakayan nga nagapundo kag didto siya nagpungko sa pagtudlo. Ang mga tawo didto sa higad sang dagat nagapamati samtang nagatudlo siya.

³ Madamo nga butang ang iya gintudlo sa ila paagi sa mga paanggid. Siling niya:

“May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi.

⁴ Sa iya pagsab-og, ang iban nagtupa sa higad sang dalan, kag gintuka ini sang mga pispis.

⁵ Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Hapaw lang ang duta sini, gani madali nga nagtubo ang binhi tungod kay manabaw ang duta.

⁶ Pero nalayong ini sang nainitan sang adlaw, kag tungod nga diutay lang ang gamot, nalaya.

⁷ Ang iban nga mga binhi nagtupa kag nagtubo sa duta nga may mga tunukon nga hilamon, pero pagdabong sang mga hilamon nalumos ang tanom.

⁸ Ang iban pa gid nga mga binhi nagtupa sa maayo nga duta, *nagtubo* kag nagpamunga. Ang iban 100, ang iban 60, kag ang iban 30 *ka pilo ang bunga*.

⁹ Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.”

* **13:1 dagat:** Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, *linaw*.

*Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mar. 4:10-12; Luc. 8:9-10)*

¹⁰ Dayon nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, “Ngaa nagahambal ka sa mga tawo paagi sa mga paanggid?”

¹¹ Nagsabat si Jesus sa ila, “Ang mga tinago nga kamatuoran parte sa paghari sang Dios[†] ginasugid sa inyo *nga maintiendihan ninyo*, pero sa iban wala ginasugid *nga maintiendihan nila*.

¹² Kay ang tawo nga nagatuman sang iya nabatian nga kamatuoran pagahatagan pa gid sang pag-intiendi, kag madamo gid ang idugang sa iya. Pero ang tawo nga wala nagatuman sa kamatuoran, bisan ang diutay nga iya naintiendihan, kuhaon pa sa iya.

¹³ Gani nagahambal ako sa ila paagi sa mga paanggid tungod kay nagatulok sila pero indi makakita, kag nagapamati sila pero indi makaintiendi.

¹⁴ Gani natuman sa ila ang ginsiling *sang Dios paagi kay Propeta* Isaias,
“Sige lang kamo pamati, pero indi kamo makaintiendi.

Sige lang kamo tulok, pero indi kamo makakita.

¹⁵ Kay matig-a ang tagipusuon sang sini nga mga tawo.

Gintakpan nila ang ila mga dulunggan,[‡]
kag ginpiyong nila ang ila mga mata.

Kay basi makakita sila kag makabati,

[†] **13:11** *Dios*: sa literal, *langit*. Amo man sa bersikulo 24, 31, 33, 44, 45, 47 kag 52. Tan-awa ang footnote sa 3:2. [‡] **13:15** *dulunggan*: sa iban nga Bisaya, *dalunggan*

kag makaintiendi kag magbalik sa akon,
kag ayuhon ko sila.'§

¹⁶ Pero bulahan kamo nga nagasunod sa akon, kay nakakita kamo kag nakabati.

¹⁷ Sa pagkamatuod, madamo nga propeta kag matarong nga mga tawo sang una ang naghan-dom nga makakita kag makabati sang inyo nakita kag nabatian subong, pero wala natabo ini sa ila tiyempo.

Ginpaathag ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid

(Mar. 4:13-20; Luc. 8:11-15)

¹⁸ “Gani, pamatii ninyo kag tun-i kon ano ang kahulugan sang paanggid parte sa manugsab-og.

¹⁹ Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nagapamati sang pulong parte sa paghari *sang Dios*, pero wala sila nakaintiendi. Nag-abot si Satanas kag gin-agaw ang pulong sa ila tagipusuon.

²⁰ Ang kabatuhan nga manabaw lang ang duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila ini gilayon nga may kalipay.

²¹ Pero indi hugot sa ila tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo. Pag-abot sang pag-antos ukon paghingabot tungod sa pulong *sang Dios nga ila ginbaton*, nagbiya sila sa ila pagtuo.

²² Ang duta nga may mga hilamon nga tunukon nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios*. Ugaling tungod sa mga palaligban sa sini nga panahon kag

paghimulat nga makamanggad nalipatan nila ang pulong *sang Dios* nga ila nabatian kag wala ini namunga *sa ila kabuhi*.

²³ Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nagpamati kag nakaintiendi sang pulong *sang Dios*. Gani namunga gid ang pulong *sa ila kabuhi*. Ang iban 100, ang iban 60, kag ang iban 30 *ka pilo ang bunga*.”

Ang Paanggid Parte sa Matag-as nga mga Hilamon

²⁴ Nagpadayon si Jesus sa iya pagtudlo sa mga tawo paagi sa paanggid. Nagsiling siya, “Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya*: May tawo nga nagsab-og sang maayo nga binhi sa iya duta.

²⁵ Pagkagab-i, samtang ang mga tawo nagakatulog, ang iya kaaway nagkadto didto kag nagsab-og sang *liso sang* matag-as nga mga hilamon* kag nagpuli.

²⁶ Sang nagtubo ang trigo kag nagpamunga, nagtubo man ang mga hilamon.

²⁷ Gani nagkadto sa iya ang iya mga ulipon kag nagsiling, ‘Indi bala maayo nga binhi ang aton ginsab-og sa imo duta? Diin naghaling ang mga hilamon?’

²⁸ Nagsabat siya, ‘Ang kaaway amo ang naghimo sini.’ Gani ginpamangkot siya sang mga ulipon, ‘Gabuton bala namon ang mga hilamon?’

* **13:25** *matag-as nga mga hilamon*: Ini isa ka klase sang hilamon nga may liso nga makahililo.

²⁹ Nagsabat siya, ‘Indi lang, kay basi samtang ginagabot ninyo ang hilamon magabot ninyo pati ang trigo.

³⁰ Pabay-i lang ninyo hasta mag-abot ang tig-alani. Sa tig-alani suguon ko ang mga manug-ani nga panggabuton anay ang mga hilamon kag bugkuson para sunugon. Pagkatapos ipatipon ko sa ila ang trigo kag dal-on sa akon bodega.’”

*Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mar. 4:30-32; Luc. 13:18-19)*

³¹ Ginsugiran pa gid niya sila sini nga paanggid, “Ang paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa[†] nga ginpanggas sang isa ka tawo sa iya duta.

³² Ang binhi sang mustasa amo ang pinakagamay sa tanan nga binhi. Pero kon magtubo na gani amo ang pinakamataas sa mga ulutanon, kag pareho na sa kahoy ang iya kataason. Bisan gani ang mga pispis sarang makapugad sa iya mga sanga.”

*Ang Paanggid Parte sa Inugpahabok sa Tinapay
(Luc. 13:20-21)*

³³ Ginsugiran naman niya sila sini nga paanggid, “Ang paghari sang Dios pareho man sa inugpahabok[‡] nga ginmiksila[§] sang babayi sa isa ka labador nga harina nga iya masahon, kag naghabok dayon ang bilog nga linamas.”

[†] **13:31** *mustasa*: Ini isa ka klase sang mustasa nga dako gid.

[‡] **13:33** *inugpahabok*: ukon, lebadura. Sa English, yeast. **§ 13:33** *ginmiksila*: sa iban nga Bisaya, *ginmiskla*

Kon Ngaa Paanggid ang Gin-gamit ni Jesus sa Pagtudlo

(Mar. 4:33-34)

³⁴ Naggamit si Jesus sang mga paanggid sa tanan niya nga pagpanudlo parte sa paghari sang Dios. Wala siya sing may ginhambal sa mga tawo nga indi paagi sa paanggid.

³⁵ Katumanan ini sang ginsiling sang Dios paagi sa iya propeta:

“Tudluan ko kamo paagi sa mga paanggid.

Sugiran ko kamo sang mga kamatuoran nga wala pa gid mahibalui

halin pa sang pagtuga sang kalibutan.”*

Ginpaathag ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid Parte sa Matag-as nga mga Hilamon

³⁶ Pagkatapos sadto ginbayaan ni Jesus ang mga tawo kag nagsulod siya sa balay. Nagsulod man didto ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot sa iya, “Sugiri kami kon ano ang kahulugan sang paanggid parte sa matag-as nga mga hilamon.”

³⁷ Nagsiling siya, “Ang tawo nga nagsab-og sang maayo nga binhi *amo ako nga Anak sang Tawo*.

³⁸ Ang duta nga ginsab-ugan amo ang kalibutan. Ang maayo nga binhi amo ang mga tawo nga nagapasakop sa paghari sang Dios. Kag ang mga hilamon amo ang mga tawo nga sakop ni Satanas.

³⁹ Ang yawa amo ang kaaway nga nagsab-og sang mga hilamon. Ang tig-alani amo ang katapusan sang sini nga panahon, kag ang mga manug-ani amo ang mga anghel.

* 13:35 Sal. 78:2

⁴⁰ Subong nga ang hilamon ginagabot kag ginasonog dayon, amo man ang magakalatabo sa katapusan sang sini nga panahon.

⁴¹ *Ako nga Anak sang Tawo magapadala sang akon mga anghel para tipunon kag paguwaon halin sa mga sakop sang akon paghari ang tanan nga nagahimo sang malain nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang iban.*

⁴² Dayon ipilak sila sa nagadabadaba nga kalayo.[†] Kag didto magahibi sila kag magabagrot ang ila mga ngipon.[‡]

⁴³ Ang mga matarong magasilak pareho sang adlaw sa paghari sang ila Amay. Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.

Ang Paanggid Parte sa Manggad nga Ginlubong

⁴⁴ “Ang paghari sang Dios pareho man sa manggad nga ginlubong sa duta nga nasapwan sang isa ka tawo. Ang iya ginhimo, gintampukan niya ini liwat, kag nagpuli siya nga malipayon. Ginbaligya niya ang tanan niya nga pagkabutang kag ginbakal niya dayon ato nga duta.

Ang Paanggid Parte sa Perlas

⁴⁵ “Ang paghari sang Dios pareho man sa negosyante nga nagapangita sang mga perlas.

⁴⁶ Sang makakita siya sang malahalón gid nga perlas, nagpuli siya kag ginbaligya ang tanan niya

[†] **13:42** *nagadabadaba nga kalayo*: sa literal, *nagadabadaba nga hurnohan*. Siguro ang buot silingon sini amo ang impierno. Amo man sa bersikulo 50. [‡] **13:42** *magabagrot ang ila mga ngipon*: siguro tungod sa kaakig ukon kasakit

nga pagkabutang kag ginbakal niya dayon ato nga perlas.

Ang Paanggid Parte sa Pukot

⁴⁷ “Ang paghari sang Dios pareho man sa pukot nga ginladlad sa dagat, kag sari-sari nga mga isda ang nakuha.

⁴⁸ Sang madamo na ang isda sa pukot ginbutong ini sang mga mangingisda pahigad. Dayon nagpungko sila para pilion ang mga isda. Ang maayo nga mga isda ginbutang nila sa mga alat, pero ang malain§ ginpamilak nila.

⁴⁹ Pareho man sini ang matabo sa katapusan sang sini nga panahon. Magaabot diri ang mga anghel para painon ang mga tawo nga malain sa mga tawo nga matarong.

⁵⁰ Kag ang mga tawo nga malain ipilak sa nagadabadaba nga kalayo. Magahibi sila kag magabagrot ang ila ngipon.”

⁵¹ Dayon nagpamangkot si Jesus sa ila, “Naintiendihan bala ninyo ang tanan ko nga ginpanghambal?” Nagsabat sila, “Huo.”

⁵² Sa liwat nagsiling si Jesus, “Gani ang kada manunudlo nga may natun-an parte sa paghari sang Dios pareho sang tagbalay nga *may madamo nga pagkabutang sa iya bodega*. Indi lang ang daan nga mga butang ang iya ginapaguwa sa bodega kundi pati ang mga bag-o man.”*

§ **13:48** *maayo...malain:* ukon, *puwede kaunon...indi puwede kaunon* * **13:52** *Indi lang...bag-o man:* buot silingon, *Indi lang ang daan nga mga butang ang iya ginatudlo kundi pati ang mga bag-o man.*

Ginsikway si Jesus sa Nazaret

(Mar. 6:1-6; Luc. 4:16-30)

⁵³ Pagkatapos nga nagtudlo si Jesus sining mga paanggid, naghaling siya sa sina nga lugar

⁵⁴ kag nagkadto sa iya banwa. Nagpanudlo siya didto sa simbahan sang mga Judio. Natingala sa iya ang mga tawo kag nagpinamangkutanay, “Diin bala siya nagkuha sina nga kaalam kag sang gahom sa paghimo sang mga milagro?”

⁵⁵ Indi bala nga anak siya sang panday? Indi bala si Maria ang iya iloy kag ang mga utod niya amo sila ni Santiago, Jose, Simon, kag Judas?

⁵⁶ Indi bala ang iya mga utod nga babayi na-gaestar diri? Diin bala siya nagkuha sang iya abilidad?”

⁵⁷ Gani indi gid sila magtuo sa iya. Nagsiling si Jesus sa ila, “Ginatahod ang propeta bisan diin luwas lang sa iya kaugalingon nga banwa kag panimalay.”

⁵⁸ Gani wala naghimo si Jesus sang madamo nga milagro didto tungod nga indi sila magtuo sa iya.

14

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbautiso

(Mar. 6:14-29; Luc. 9:7-9)

¹ Sa sadtong mga inadlaw, nakabalita si Herodes nga manugdumala sang *Galilea* parte kay Jesus.

² Gani nagsiling siya sa iya mga opisyal, “Siya amo si Juan nga manugbautiso. Nabanhaw siya! Amo ina nga may gahom siya sa paghimo sang mga milagro.”

³⁻⁴ Sadto anay, ginpadakop ni Herodes si Juan tungod nga ginsilingan siya ni Juan, “Bawal ang

imo pagpuyo upod kay Herodias.” Kay si Herodias asawa ni Felipe nga utod ni Herodes. Tungod sa dumot ni Herodias kay Juan, ginpadakop siya ni Herodes kag ginpriso.

⁵ Ipapatay kuntani ni Herodes si Juan, ugaling nahadlok siya sa mga Judio tungod nga ginakabig nila si Juan nga propeta.

⁶ Pag-abot sang kaadlawan ni Herodes, nagsaot ang dalaga nga anak ni Herodias para sa mga bisita nga nagtambong didto, kag nalipay gid si Herodes.

⁷ Gani nagsiling siya sa dalaga, “Sige, magpanyayo ka sa akon bisan ano, kag ginasumpa ko nga ihatag ko gid ina sa imo.”

⁸ Sa impluwensya sang iya iloy nagsabat ang dalaga, “Ihatag mo sa akon subong ang ulo ni Juan nga manugbautiso nga nabutang sa bandehado.”

⁹ Pagkabati sadto ni Haring Herodes nagkasubo gid siya. Pero tungod nga nakapanumpa siya kag nabatian mismo sang iya mga bisita, nagsugo siya nga himuon ang ginapangayo sang dalaga.

¹⁰ Ginpautod niya ang ulo ni Juan didto sa priso.

¹¹ Ginbutang nila dayon sa bandehado kag gindala sa dalaga. Kag ginhatag niya ini sa iya iloy.

¹² Ang lawas ni Juan ginkuha sang iya mga sumulunod kag ginlubong nila dayon. Pagkatapos nagkadto sila kay Jesus kag ginsugid sa iya ang natabo kay Juan.

*Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka Tawo
(Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-14)*

¹³ Sang pagkabati sadto ni Jesus, nagsakay siya sa sakayan kag nagtabok pakadto sa kamingawan. Pagkabati sang mga tawo halin sa nagkalain-lain nga banwa *nga si Jesus nakahalin na*, naglakat sila pakadto sa iya kaladtuan.

¹⁴ Sang pagpanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang madamo gid nga mga tawo. Naluoy gid siya sa ila, kag ginpang-ayo niya ang mga masakiton nga ila gindala didto.

¹⁵ Sang lapit na magsirom, nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod. Nagsiling sila, “Hapon na gid, kag ari kita diri sa kamingawan. Palakta na ang mga tawo sa mga baryo para makabakal sila sang ila pagkaon.”

¹⁶ Nagsiling si Jesus sa ila, “Indi kinahanglan nga palakton sila. Kamo mismo ang maghatag sang pagkaon sa ila.”

¹⁷ Nagsabat sila, “Lima gid lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka isda.”

¹⁸ Nagsiling si Jesus sa ila, “Abi dal-a ninyo diri sa akon.”

¹⁹ Ginsilingan niya ang mga tawo nga magpungko sa hilamon. Dayon ginkuha niya ang lima ka tinapay kag duha ka isda, kag nagtangla siya sa langit kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag ginhatag sa iya mga sumulunod kag ginpanagtag nila ini sa mga tawo.

²⁰ Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. *Pagkatapos kaon*, gintipon nila ang mga nabilin, kag dose pa ka alat ang napuno.

²¹ Mga 5,000 ka lalaki ang nakakaon, wala labot ang mga babayi kag mga bata.

*Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig
(Mar. 6:45-52; Juan 6:15-21)*

²² Pagkatapos sadto, ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga magsakay sa sakayan kag mag-una didto sa tabok samtang ginapapuli niya ang mga tawo.

²³ Sang nakahalin na ang mga tawo nagtaklad siya nga isahanon lang sa bukid para magpangamuyo. Nagab-ihan siya didto.

²⁴ Sa amo man nga tion ang sakayan nga ginasakan sang iya mga sumulunod malayo na sa baybayon kag ginabulubalinsay sang balod, tungod kay sugata sa hangin.

²⁵ Sang kaagahon na, nagkadto si Jesus didto sa ila nga nagalakat sa ibabaw sang tubig.

²⁶ Pagkakita sang iya mga sumulunod nga may nagalakat sa ibabaw sang tubig hinadlukan sila, kag nagsinggit, “Bagat!”

²⁷ Sa gilayon nagsiling si Jesus sa ila, “Indi kamo magkahadlok, ako ini! Magpakaisog kamo!”

²⁸ Nagsiling dayon si Pedro, “Ginoo, kon ikaw ina, pakadtua ako sa imo nga nagalakat man sa ibabaw sang tubig.”

²⁹ Nagsiling si Jesus sa iya, “Sige, dali!” Gani nagpanaog si Pedro sa sakayan kag naglakat sa ibabaw sang tubig pakadto kay Jesus.

³⁰ Pero sang matalupangdan ni Pedro nga mabaskog ang hangin, hinadlukan siya kag amat-amat siya nga naglugdang. Gani nagsinggit siya, “Ginoo, buligi ako!”

³¹ Sa gilayon gindawat siya ni Jesus kag ginuyatan nga nagsiling, “Kadiutay sang imo pagtuo! Ngaa bala nagaduhaduha ka?”

³² Pagsakay nila nga duha sa sakayan nag-untat dayon ang *mabaskog nga* hangin.

³³ Ginsimba siya sang mga tawo sa sakayan nga nagasiling, “Matuod gid nga ikaw ang Anak sang Dios.”

Gin-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret

(Mar. 6:53-56)

³⁴ Pag-abot nila sa pihak, nagdungka sila sa baybayon sa Genesaret.

³⁵ Nakilala dayon si Jesus sang mga tawo didto kag ginpahibalo nila sa palibot nga mga lugar nga ara si Jesus. Gani ginpangdala sang mga tawo ang tanan nga masakiton sa iya.

³⁶ Ginpangabay nila si Jesus nga tugutan niya ang mga masakiton nga tandugon siya bisan sa gaway-gaway* na lang sang iya bayo. Kag ang tanan nga nakatandog nag-ayo.

15

Mga Tradisyon sang mga Katigulangan

(Mar. 7:1-13)

¹ Pagkatapos sadto may mga Pariseo kag mga manunudlo sang Kasuguan halin sa Jerusalem nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot,

² “Ngaa bala ang imo mga sumulunod wala nagasunod sa tradisyon sang aton mga katigulangan? Wala nila ginahimo ang *ritual sang* pagpanghinaw sang kamot antes magkaon.”

* **14:36** *gaway-gaway*: sa English, *tassel*. Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5.

³ Ginsabat sila ni Jesus, “Kamo man, ngaa ginapalas ninyo ang sugo sang Dios tungod sa inyo tradisyon nga ina?

⁴ Halimbawa, nagsiling ang Dios, ‘Tahura ang imo amay kag iloy,’* kag ‘Ang bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat patyon.’†

⁵ Pero kamo ya nagatudlo nga kon ang tawo maghambal sa iya ginikanan nga ang bulig nga ihatag kuntani niya sa ila natigana na nga ihatag sa Dios,

⁶ indi na kinahanglan nga magbulig siya sa ila. Ginapakawalay pulos ninyo ang pulong sang Dios tungod sa inyo tradisyon.

⁷ Mga hipokrito! Matuod gid ang ginsiling sang Dios parte sa inyo *paagi kay Propeta* Isaias,

⁸ “‘Ang mga tawo nga ini nagapadungog sa akon sa baba lang,

pero ang ila tagipusuon malayo sa akon.

⁹ Wala sing pulos ang ila pagsimba sa akon, kay ang ila mga ginatudlo mga pagsulundan nga ginhimo lang sang tawo.”‡

Ang Nagapahigko sa Tawo

(Mar. 7:14-23)

¹⁰ Gintawag ni Jesus ang mga tawo kag ginsilingan niya sila, “Pamati kamo kag intiendiha ninyo ang akon ihambal.

¹¹ Ang mga butang nga nagasulod sa baba sang tawo wala nagapahigko§ sa iya, kundi ang mga

* 15:4 Exo. 20:12; Deu. 5:16 † 15:4 Exo. 21:17; Lev. 20:9 ‡ 15:9

Isa. 29:13 § 15:11 *butang...nagapahigko*: May mga pagkaon nga ginabawal sang mga judio nga kaunon para indi sila makabig nga mahigko.

nagaguwa sa iya baba.”

¹² Dayon nagpalapit sa iya ang iya mga sumulud kag nagsiling, “Nahibaluan mo bala nga nagsakit ang buot sang mga Pariseo sa mga ginhambal mo nga ato?”

¹³ Nagsabat si Jesus, “Ang kada tanom nga wala gintanom sang akon Amay sa langit pagagabuton.

¹⁴ Pabay-i lang ninyo sila. Mga bulag sila nga manugtuytoy. Kag kon ang bulag magatuytoy sa bulag, sila nga duha mahulog sa buho.”

¹⁵ Dayon nagsiling si Pedro kay Jesus, “Sugiri kami sang kahulugan sadto nga paanggid.”

¹⁶ Nagsiling si Jesus sa ila, “Wala pa bala kamo makaintiendi?

¹⁷ Wala bala kamo kahibalo nga ang bisan ano nga nagasulod sa baba nagaderetso sa tiyan kag sa ulihi nagaguwa sa lawas?

¹⁸ Pero ang nagaguwa sa baba nagahalin sa tagipusuon, kag amo ang nagapahigko sa tawo.

¹⁹ Kay sa tagipusuon sang tawo nagahalin ang malain nga mga panghunahuna nga amo ang nagatulod sa iya sa pagpatay, pagpanginbabayi ukon pagpanginlalaki, pagpakigrelasyon nga imoral, pagpangawat, pagtestigo sang butig, kag pagyaguta sa iya isigkatawo.

²⁰ Amo ini ang nagapahigko sa tawo. Pero ang magkaon nga wala nahimo ang *ritual* sang pagpanghinaw sang kamot indi makapahigko sa tawo.”

*Ang Pagtuo sang Babayi nga Canaanhon
(Mar. 7:24-30)*

²¹ Naghalin si Jesus sa sadto nga lugar kag nagkadto sa mga lugar nga malapit sa Tyre kag Sidon.

²² May isa ka babayi nga Canaanhon nga nag-aestar didto. Nagpalapit siya kay Jesus nga nagapakitluoy. Siling niya, “Ginoo, kaliwat ni David,* kaluoyi ako! Ang akon anak nga babayi ginagamhan sang demonyo kag nagaantos gid siya.”

²³ Pero wala nagsabat si Jesus. Ang iya mga sumulunod nagpalapit sa iya kag nagpangabay gid nga nagasiling, “Pahalina ang babayi nga ina, kay sige lang ang iya sunod sa aton kag kagahod sa iya.”

²⁴ Dayon nagsiling si Jesus, “Ginpadala ako diri sa pagbulig sa mga Israelinhon nga pareho sa mga karnero nga nagkaladula.”

²⁵ Pero nagpalapit pa gid ang babayi kay Jesus kag nagluhod sa iya nga nagasiling, “Ginoo, buligi ako!”

²⁶ Nagsiling si Jesus sa iya sa *paanggid*, “Indi maayo nga kuhaon ang pagkaon sang mga anak kag ihaboy sa mga ido.”†

²⁷ Kag nagsiling ang babayi, “Husto ina Ginoo, pero bisan pa ang mga ido nagakaon sang mga usik nga nagakalahulog sa lamisa sang ila amo.”

²⁸ Dayon nagsiling si Jesus sa iya, “Kadako sang imo pagtuo! Gani mabaton mo ang imo ginapan-

* **15:22** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. † **15:26** Ang buot silingon ni Jesus, nga buligan niya anay ang mga Judio kag indi lang anay ang mga indi Judio.

gayo sa akon.” Kag sa amo gid nga tion nag-ayo ang iya anak.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus

²⁹ Naghalin didto si Jesus kag naglakat sa higad sang Dagat‡ sang Galilea. Sang ulihi nagtaklad siya sa bukid kag nagpungko didto.

³⁰ Madamo nga tawo ang nagpalapit sa iya nga may dala nga mga piang, pingkaw, bulag, apa kag madamo pa nga mga masakiton. Ginpamutang sila sa tiilan ni Jesus kag ginpang-ayo niya sila tanan.

³¹ Natingala gid ang mga tawo kay nakita nila nga ang mga apa makahambal na, maayo na ang kamot sang mga pingkaw, ang mga piang makalakat na kag ang mga bulag makakita na. Kag gindayaw nila ang Dios sang Israel.

*Ginpakaon ni Jesus ang 4,000 ka Tawo
(Mar. 8:1-10)*

³² Gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag ginsilingan, “Naluoy gid ako sa sina nga mga tawo. Tatlo na ka adlaw nga nagaupod-upod sila sa akon kag wala na sila sing kalan-on. Indi ko gusto nga magpuli sila nga wala kakaon kay basi kon malipong sila sa dalan.”

³³ Nagsiling ang iya mga sumulunod sa iya, “Diin bala kita makakuha sang pagkaon diri sa kamingawan para sa sining madamo nga tawo?”

³⁴ Nagpamangkot si Jesus sa ila, “Pila ka bilog ang inyo tinapay dira?” Nagsabat sila, “Pito, kag pila ka magagmay nga isda.”

‡ **15:29** *Dagat*: Tan-awa ang footnote sa 13:1.

³⁵ Dayon ginpapungko ni Jesus ang mga tawo sa duta.

³⁶ Ginkuha niya ang pito ka tinapay kag ang mga isda kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ini kag ginhatag sa iya mga sumulunod. Kag sila amo ang nagpanagtag sa mga tawo.

³⁷ Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. Pagkatapos gintipon nila ang tinapay nga sobra, kag nakapuno sila sang pito ka alat.

³⁸ Mga 4,000 ka lalaki ang nagkalaon wala labot ang mga babayi kag mga bata.

³⁹ Pagkatapos sadto ginpapuli ni Jesus ang mga tawo. Dayon nagsakay siya sa sakayan kag nagtabok sa lugar sang Magadan.

16

Nagpangayo sang Milagro ang mga Pariseo kag mga Saduceo

(Mar. 8:11-13; Luc. 12:54-56)

¹ May mga Pariseo kag mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus sa pagtilaw sa iya. Nagpangabay sila sa iya nga magpakita siya sang milagro halin sa Dios* bilang pamatuod *nga ginpadala siya sang Dios*.

² Nagsiling si Jesus sa ila, “Kon nagasalop ang adlaw kag ang langit mapula, nagasiling kamo nga ‘Maayo ang tiyempo buwas.’

³ Kag kon aga pa kag ang langit magal-om, nagasiling kamo nga ‘Maulan subong nga adlaw.’ Nahibaluan ninyo kon magaulan ukon indi paagi

* **16:1** *Dios*: sa literal, *langit*

sa pagtan-aw sa langit, pero indi kamo kahibalo sang kahulugan sang mga nagakalatabo subong.

⁴ *Kamo nga mga tawo sa sini nga henerasyon, tama kalaot kag indi matutom sa pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo sing milagro, pero wala sing milagro nga ipakita sa inyo luwas sa milagro nga pareho sang natabo kay Jonas.”* Dayon naghalin siya.

Ang Paandam ni Jesus Parte sa mga Pariseo kag mga Saduceo

(Mar. 8:14-21)

⁵ Nagtabok si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa pihak sang dagat, pero ang iya mga sumulunod nalipat magbalon sang pagkaon.

⁶ Nagsiling si Jesus sa ila, “Mag-andam gid kamo sa inugpahabok[†] sa tinapay sang mga Pariseo kag mga Saduceo.”

⁷ Pagkabati sadto sang iya mga sumulunod nagsiling sila, “Siguro ginhambal niya ato tungod kay wala kita nakadala sang tinapay.”

⁸ Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginahunahuna. Gani nagsiling siya sa ila, “Ngaa nagabinaisay kamo nga wala kamo nakadala sang tinapay? Kadiutay sang inyo pagtuo!

⁹ Wala pa bala ninyo maintiendihi *nga indi kita dapat magpalibog parte sa tinapay?* Wala bala ninyo madumdumi ang lima ka bilog nga tinapay nga akon ginpamihak-pihak para makakaon ang 5,000 ka tawo? Nalipatan bala ninyo kon pila ka alat ang inyo napuno sa mga nabilin nga tinapay?

[†] **16:6** *inugpahabok*: ukon, lebadura. Sa English, yeast.

¹⁰ Wala bala ninyo madumdumi nga sa pito ka bilog nga tinapay ginpakaon ko ang 4,000 ka tawo, kag pila pa ka alat ang sobra?

¹¹ Ti ngaa wala kamo makaintiendi nga indi tinapay ang akon buot hambalon sang pagsiling ko nga, ‘Mag-andam kamo sa inugpahabok sa tinapay sang mga Pariseo kag mga Saduceo?’”

¹² Gani naintiendiha nila nga indi gali ang inugpahabok sa tinapay ang ila dapat likawan kundi ang pagpanudlo sang mga Pariseo kag mga Saduceo.

*Sin-o si Jesus Suno kay Pedro
(Mar. 8:27-30; Luc. 9:18-21)*

¹³ Karon, sang didto na sila ni Jesus sa lugar sang Cesarea Filipos nagpamangkot siya sa iya mga sumulunod, “Suno sa mga tawo, sin-o bala ako nga Anak sang Tawo?”

¹⁴ Nagsabat sila, “May nagasiling nga ikaw si Juan nga manugbautiso. Ang iban nagasiling nga ikaw si Elias. May iban pa gid nga nagasiling nga ikaw si Jeremias, kag kon indi, basta isa sa mga propeta.”

¹⁵ Nagsiling si Jesus sa ila, “Pero suno sa inyo, sin-o bala ako?”

¹⁶ Nagsabat si Simon Pedro, “Ikaw ang Cristo, ang Anak sang Dios nga buhi!”

¹⁷ Nagsiling si Jesus sa iya, “Simon nga anak ni Jonas, bulahan ka, tungod kay ang nagsugid sa imo sini nga butang indi tawo kundi ang akon Amay sa langit.

¹⁸ Kag tungod sini ginatawag ko ikaw nga Pedro, nga kon sayuron ‘bato.’ Kag sa sini nga bato

pagatukuron ko ang akon iglesya, kag bisan ang gahom sang kamatayon‡ indi makadaog sa iya.

¹⁹ Ihatag ko sa imo ang awtoridad sa paghari sang Dios.§ Ang bisan ano nga indi mo pagtugutan diri sa kalibutan amo man ang indi pagtugutan sang Dios, kag ang bisan ano nga tugutan mo amo man ang tugutan sang Dios.”*

²⁰ Dayon ginpaandaman ni Jesus ang iya mga sumulunod nga indi gid sila magpanugid bisan kay sin-o nga siya amo ang Cristo.

Ginsugid ni Jesus nga Magaantos Siya kag Patyon

(Mar. 8:31-9:1; Luc. 9:22-27)

²¹ Halin sadto ginpaathag ni Jesus sa iya mga sumulunod kon ano ang matabo sa iya. Nagsil-ing siya, “Kinahanglan gid nga magkadto ako sa Jerusalem. Didto magaantos gid ako sa himuon sa akon sang mga manugdumala sang mga Judio, sang manugdumala nga mga pari, kag sang mga manunudlo sang Kasuguan. Ipapatay nila ako, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.”

²² Sang pagsiling niya sadto gindala siya ni Pedro sa ulo-unhan kag ginsaway, “Ginoo, ipalayo lang sa imo ang ginhambal mo nga ina. Indi pag-itugot sang Dios nga matabo ina sa imo.”

‡ **16:18** *gahom sang kamatayon*: sa literal, *mga puwertahan sang lugar sang mga patay* § **16:19** *awtoridad sa paghari sang Dios*: sa literal, *mga yabi sang ginharian sang langit* * **16:19** *indi pagtugutan sang Dios...tugutan sang Dios*: ukon, *wala gintugutan sang Dios...gintugutan sang Dios*, kay sa Griego future periphrastic perfect ina (kon sa English, shall not have been permitted...shall have been permitted).

²³ Nagliso si Jesus kag nagsiling sa iya, “Palayo ka sa akon, Satanas! Ginabalabagan mo ako nga maghimo sang kabubut-on sang Dios tungod kay ang imo hunahuna indi iya sang Dios kundi iya sang tawo!”

²⁴ Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumu-lunod, “Kon may tawo nga gusto magsunod sa akon, indi niya dapat pagpasulabihon ang iya kaugalingon. Kag dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon[†] sa iya nga pagsunod sa akon.

²⁵ Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya ini. Pero ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.

²⁶ Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? Wala gid! Kay wala gid sang butang nga sarang niya mahatag para mapabalik niya ang iya kabuhi.

²⁷ Kay *ako nga* Anak sang Tawo magabalik diri sa kalibutan nga nagasilak sa gahom sang akon Amay, kag kaupod ko ang iya mga anghel. Dayon balusan ko ang tagsa-tagsa suno sa iya mga binuhatan.

²⁸ Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita nila *ako nga* Anak sang Tawo nga nagabalik diri bilang Hari.”

[†] **16:24** *dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon*: sa literal, *dapat pas-anon niya ang iya krus*. Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

17

Ang Pagbalhin Sang Dagway ni Jesus

(Mar. 9:2-13; Luc. 9:28-36)

¹ Pagligad sang anom ka adlaw gindala ni Jesus si Pedro kag ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan sa mataas nga bukid nga silahanon lang.

² Samtang nagatulok sila kay Jesus, nagbalhin ang iya dagway. Ang iya guya nagsilak pareho sang adlaw, kag ang iya bayo nagputi nga nagasilak.

³ Hinali lang nakita nila si Moises kag si Elias nga nagapakig-estorya sa iya.

⁴ Dayon nagsiling si Pedro kay Jesus, “Ginoo, maayo nga ari kami* diri. Kon luyag mo, mahimo ako diri sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay Moises, kag ang isa pa gid para kay Elias.”

⁵ Wala pa siya makatapos hambal ginlikupan sila sang masilaw nga panganod. Kag may nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga nagasiling, “Amo ini ang akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya. Pamatii ninyo siya!”

⁶ Pagkabati sadto sang mga sumulunod, nagluhod sila sa tuman nga kahadlok.

⁷ Ginpalapitan sila ni Jesus kag gintandog nga nagasiling, “Tindog kamo! Indi kamo magkahadlok!”

⁸ Sang pagtangla nila wala sila sing iban nga nakita didto kundi si Jesus gid lang.

⁹ Sang nagapadulhog na sila sa bukid, ginmanduan sila ni Jesus, “Indi gid kamo magpanugid

* **17:4** *kami*: ukon, kita

bisan kay sin-o parte sa inyo nakita samtang *ako nga* Anak sang Tawo wala pa mabanhaw.”

¹⁰ Pagkatapos nagpamangkot sa iya ang iya mga sumulunod, “Ngaa bala nagasiling ang mga manunudlo sang Kasuguan nga kinahanglan mag-abot anay si Elias *sa wala pa mag-abot ang Cristo?*”

¹¹ Nagsabat si Jesus, “Husto ina, kinahanglan nga mag-abot anay si Elias para ipreparar niya ang tanan nga butang.

¹² Pero sugiran ko kamo, si Elias nag-abot na. Ugaling wala lang siya nakilala sang mga tawo kag ginhimo nila ang ila gusto sa iya. Kag amo man ang ila himuon sa *akon nga* Anak sang Tawo. Paantuson man nila ako.”

¹³ Dayon naintiendihan sang iya mga sumulunod nga si Juan nga manugbautiso amo ang iya ginatumod.

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga may Malain nga Espiritu

(Mar. 9:14-29; Luc. 9:37-43)

¹⁴ Sang pag-abot nila sa madamo nga tawo may isa ka lalaki nga nagpalapit kay Jesus kag nagluhod nga nagasiling,

¹⁵ “Ginoo,[†] kaluoyi man ang akon bata nga lalaki. Kuyapon siya kag kon abuton siya gani grabe gid ang iya pag-antos. Permi siya nagakatumba sa kalayo kag permi nagakahulog sa tubig.

¹⁶ Gindala ko siya sa imo mga sumulunod, pero indi sila makapaayo sa iya.”

¹⁷ Dayon nagsiling si Jesus, “*Kamo nga mga tawo sa sini nga henerasyon wala sing pagtuo kag mga*

[†] **17:15** *Ginoo: ukon, Sir*

balingag. Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos sa inyo? Dal-a ninyo diri sa akon ang bata!”

¹⁸ Ginsabdong dayon ni Jesus ang demonyo sa bata kag sa gilayon nagguwa ini. Sa sadto gid nga tion nag-ayo ang bata.

¹⁹ Sang silahanon na lang nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, “Ngaa bala indi namon matabog ang espiritu sa bata?”

²⁰ Nagsabat si Jesus sa ila, “Tungod kay kulang ang inyo pagtuo. Sa pagkamatuod, kon may pagtuo kamo nga pareho sa binhi sang mustasa, sarang kamo makasiling sa sini nga bukid, ‘Saylo ka didto!’ Kag ang bukid masaylo. Wala gid sang butang nga indi ninyo mahimo.”

²¹ Pero ini nga klase sang espiritu indi ninyo matabog kon indi kamo magpangamuyo kag magpuasa.‡

Ginsambit Liwat ni Jesus ang Parte sa Iya Kamatayon

(Mar. 9:30-32; Luc. 9:43b-45)

²² Samtang nagatilipon ang iya mga sumulunod didto sa Galilea, nagsiling si Jesus sa ila, “Ako nga Anak sang Tawo kinahanglan na§ nga itugyan sa mga tawo

²³ nga magapatay sa akon. Pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.” Nagkasubo gid ang mga sumulunod ni Jesus sa iya ginsiling.

Ang Pagbayad sang Buhis para sa Templo

‡ **17:21** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **17:22** kinahanglan na: ukon, malapit na

²⁴ Sang pag-abot nila ni Jesus sa Capernaum, ginpalapitan si Pedro sang mga manugsukot sang buhis sa templo kag ginpamangkot, “Nagabayad bala ang inyo manunudlo sang buhis para sa templo?”

²⁵ Nagsabat si Pedro sa iya, “Huo, nagabayad siya.”

Pagsulod ni Pedro sa balay ginpamangkot siya dayon ni Jesus, “Simon, kon sa imo abi, sin-o bala ang ginapabayad sang mga hari diri sa kalibutan sang buhis, ang ila bala mga anak ukon ang iban?”

²⁶ Nagsabat si Pedro, “Siyempre ang iban.” Dayon nagsiling si Jesus, “Kon amo sina, nagakahulugan nga ang mga anak indi kinahanglan nga magbayad.*

²⁷ Ugaling kon indi kita magbayad basi kon maglain ang ila buot sa aton, gani magkadto ka sa dagat kag magpamunit. Abrihan mo ang baba sang una nga isda nga imo makuha kag makita mo didto ang kuwarta nga sarang ta ibayad para sa aton buhis nga duha. Kuhaon mo ang kuwarta kag ibayad dayon sa mga nagasukot sang buhis para sa templo.”

18

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan?

(Mar. 9:33-37; Luc. 9:46-48)

¹ Sang sadto nga tion, nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, “Sin-o gid

* **17:26** Ang buot silingon ni Jesus, tungod nga sila mga anak sang Dios, indi kinahanglan nga magbayad sila sang buhis para sa templo sang Dios.

bala ang labaw sa tanan nga nasakop sa paghari sang Dios?”*

² Gintawag ni Jesus ang bata nga gamay kag ginpatindog niya sa ila tunga.

³ Dayon nagsiling siya, “Sa pagkamatuod, kon indi kamo magbag-o kag mangin pareho sa mag-agmay nga mga bata, indi gid kamo masakop sa paghari sang Dios.

⁴ Kay ang tawo nga nagapaubos pareho sa sini nga bata, amo ang labaw sa tanan nga nasakop sa paghari sang Dios.

⁵ “Kag ang bisan sin-o nga nagabaton sa bata nga pareho sini tungod sa akon,† nagabaton man sa akon.

⁶ Pero ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sining magagmay nga mga kabataan nga nagatuo sa akon, maayo pa sa iya nga higtan ang iya liog sang galingan nga bato kag itagbong siya sa lawod.

*Mga Kabangdanan sang Pagpakasala
(Mar. 9:42-48; Luc. 17:1-2)*

⁷ “Kaluluoy ang mga tawo diri sa kalibutan tungod sa mga butang nga mangin kabangdanan sang ila pagpakasala. Kon sa bagay ini nga mga butang nagaabot gid man. Pero kaluluoy gid ang tawo nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang iya isigkatawo.

⁸ “Kon ang imo kamot ukon tiil amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, utda ina kag ipilak!

* **18:1** *Dios*: sa literal, *langit*. Amo man sa bersikulo 3, 4 kag 23. Tan-awa ang footnote sa 3:2. † **18:5** *tungod sa akon*: sa literal, *sa akon ngalan*

Mas maayo pa nga isa lang ang imo kamot ukon tiil pero may kabuhi ka nga wala sing katapusan sang sa duha ang imo kamot ukon tiil pero ipilak ka man lang sa kalayo nga nagadabadaba sa wala sing katapusan.

⁹ Kag kon ang imo mata amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, lukata ina kag ipilak! Mas maayo pa nga isa lang ang imo mata pero may kabuhi ka nga wala sing katapusan sang sa duha ang imo mata pero ipilak ka man lang sa kalayo sa impyerno.

*Ang Paanggid Parte sa Karnero nga Nadula
(Luc. 15:3-7)*

¹⁰ “Mag-andam kamo nga indi gid ninyo pag-ibaliwala bisan ang isa sa sining magagmay nga mga bata. Kay ang matuod, ang mga anghel sang Dios nga nagabantay sa ila ara permi sa atubangan sang akon Amay sa langit.

¹¹ Kay *ako nga Anak* sang Tawo nagkadto *diri sa kalibutan* sa pagluwas sa mga tawo nga nagkaladula *tungod sa ila mga sala*.[‡]

¹² “Kon ang isa ka tawo may 100 ka karnero kag nadula ang isa, ano bala ang iya himuon? Sigurado gid nga bayaan niya ang 99 nga nagahalab sa mga bukid kag pangitaon niya ang karnero nga nadula.

¹³ Kag kon iya ini makita malipay gid siya. Sa pagkamatuod, mas dako ang iya kalipay sa isa nga nadula nga iya nakita sang sa 99 nga wala nadula.

[‡] **18:11** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

¹⁴ Amo man ina ang balatyagon sang inyo Amay sa langit. Indi gid niya luyag nga madula ang bisan isa lang ka gamay nga bata.

Kon Nakasala sa Imo ang Kapareho Mo nga Tumuluo

¹⁵ “Kon ang imo kapareho nga tumuluo nakasala sa imo, kadtuan mo siya kag sugiran mo dayon sang iya ginhimo nga sala. Pero ini himuon mo nga kamohanon lang. Kon magpamati siya sa imo, magaayuhay kamo liwat, kag mapabalik mo siya sa Dios.

¹⁶ Pero kon indi siya magpamati sa imo, magdala ka sang isa ukon duha man ka tumuluo para ‘ang akusasyon mapamatud-an sang duha ukon tatlo ka saksi,’ *Suno sa Kasulatan*.

¹⁷ Pero kon indi pa gid siya magpamati sa ila, isugid ini sa iglesya. Kag kon indi pa gid siya magpamati sa ila, indi na ninyo siya pagsapaka kundi kabiga ninyo siya nga pareho sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios ukon pareho sang mga manugsukot sang buhis.*

Ang Ginadumilian kag ang Ginatugutan

¹⁸ “Sa pagkamatuod, ang bisan ano nga indi ninyo pagtugutan diri sa kalibutan amo man ang indi pagtugutan sang Dios, kag ang bisan ano nga tugutan ninyo amo man ang tugutan sang Dios.†

¹⁹ “Kag sa pagkamatuod, kon ang duha sa inyo diri sa kalibutan magsugtanay parte sa bisan ano

§ **18:16** Deu. 19:15 * **18:17** *manugsukot sang buhis*: ginakabig sila sang mga Judio nga mga makasasala. † **18:18** *indi pagtugutan sang Dios...tugutan sang Dios*: Tan-awa ang footnote sa 16:19.

nga inyo pangayuon sa pangamuyo, himuon ina sa inyo sang akon Amay sa langit.

²⁰ Kay kon diin ang duha ukon tatlo nga nagatipon tungod sa akon,‡ ako kaupod nila.”

Ang Paanggid Parte sa Ulipon nga Indi Mag-patawad

²¹ Nagpalapit si Pedro kay Jesus kag nagpamangkot, “Ginoo, kon ang akon utod§ permi lang makasala sa akon, kapila ko gid bala siya patawaron? Kapito gid bala?”

²² Nagsabat si Jesus sa iya, “Indi lang kapito, kundi ka-77.*

²³ Kay ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya*: May isa ka hari nga nagahusay sang mga utang sang iya mga ulipon.

²⁴ Samtang nagahusay siya sang ila mga utang, may gindala sa iya nga ulipon nga ang iya utang minilyon.

²⁵ Tungod nga indi siya makabayad nagsugo ang hari nga ibaligya siya pati ang iya asawa kag ang iya mga bata. Kag ibaligya man ang tanan niya nga pagkabutang para mabayaran niya ang iya utang.

²⁶ Ang ginhimo sang ulipon, nagluhod siya sa hari kag nagpakitluoy nga nagasiling, ‘Pasensyaha lang ako anay kay bayaran ko gid ikaw sang tanan!’

‡ **18:20** *tungod sa akon*: sa literal, sa akon ngalan
siguro ang buot silingon, kapareho nga tumuluo
ukon, ka-70 ka pito (70 x 7)

§ **18:21** *utod*:
* **18:22** *ka-77*:

27 Naluoy ang hari sa iya, gani ginpatawad siya kag wala na pagpabayara sang iya utang, kag ginpapuli siya.[†]

28 “Pagpuli sang ato nga ulipon, nasugata niya ang kapareho niya nga ulipon nga may utang sa iya nga gamay gid lang. Gindakop niya siya kag ginkuga dayon nga nagasiling, ‘Bayari ako sang imo utang!’

29 Nagluhod sa iya ang iya kapareho nga ulipon nga nagapakitluoy, ‘Pasensyaha lang ako anay kay bayaran ko gid ikaw!’

30 Pero wala gid siya nagpasugot. Ginpapriso gid niya ang ulipon nga ato hasta makabayad.

31 Pagkakita sadto sang iban pa gid nga mga ulipon naglain ang ila buot, gani nagkadto sila sa ila hari kag ginsugid ang parte sa natabo.

32 Ginpatawag sang hari ang ulipon kag nagsiling, ‘Masyado ka kalain nga ulipon. Ginpatawad ko ikaw sa imo utang sa akon tungod kay nagpakitluoy ka sa akon.

33 Ngaa bala wala mo pagkaluoyi ang imo kapareho nga ulipon pareho sang akon pagkaluoy sa imo?’

34 Naakig gid ang hari sa iya, gani ginpapriso siya kag ginpasilutan hasta mabayaran ang tanan niya nga utang.”

35 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Amo man ini ang himuon sa inyo sang akon Amay sa langit kon indi kamo magpatawad sa inyo kapareho sing tinagipusuon.”

[†] 18:27 ginpapuli siya: ukon, ginhilway siya sa prisohan

19

*Ang Pagpanudlo ni Jesus Parte sa Pagbulagay
sang Mag-asawa
(Mar. 10:1-12)*

¹ Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sadto nga mga butang, naghalin siya sa Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga sakop sang Judea sa tabok sang *Suba sang Jordan*.

² Madamo nga tawo ang nagsunod sa iya, kag ginpang-ayo niya sila sa ila mga masakit.

³ Karon, may mga Pariseo nga nagkadto man didto sa iya sa pagtilaw* sa iya. Gani nagpa-mangkot sila, “Tugot bala sa Kasuguan nga bulagan sang lalaki ang iya asawa sa bisan ano nga kabangdanan?”

⁴ Nagsabat si Jesus, “Wala bala kamo nakabasa sa Kasulatan nga sang ginsuguran ‘ginhimo sang Dios ang tawo nga lalaki kag babayi’†?”

⁵ Pagkatapos nagsiling ang Dios, ‘Amo ina ang rason nga bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag mag-upod sa iya asawa, kag sila nga duha mangin isa.’‡

⁶ Indi na sila duha kundi isa. Gani indi dapat bulagon sang tawo ang gin-isa sang Dios.”

⁷ Liwat nagsiling ang mga Pariseo sa iya, “Ngaa nagsiling si Moises nga puwede bulagan sang lalaki ang iya asawa, basta hatagan lang niya sang kasulatan sang pagbulagay?”§

⁸ Nagsiling si Jesus sa ila, “Gintugutan kamo ni Moises nga bulagan ninyo ang inyo asawa tungod

* **19:3** *pagtilaw*: ukon, *pagdakop-dakop* † **19:4** Gen. 1:27; 5:2

‡ **19:5** Gen. 2:24 § **19:7** Deu. 24:1

kay matig-a ang inyo ulo. Pero indi amo ina ang plano sang Dios halin sang ginsuguran.

⁹ Amo ina nga nagasiling ako sa inyo nga kon bulagan sang lalaki ang iya asawa nga wala man lang naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon,* kag pagkatapos magpangasawa siya sang iban, nagapanginbabayi siya. Kag ang magpangasawa sa babayi nga ginbulagan nagapanginbabayi man.”†

¹⁰ Dayon nagsiling ang mga sumulunod ni Jesus, “Kon amo ina ang pagsulundan sa mag-asawa, maayo pa nga indi na lang magpangasawa.”

¹¹ Nagsabat si Jesus, “Ini nga pagtulun-an indi mabaton sang tanan luwas sang mga tawo nga ginhatagan sini *sang Dios*.

¹² May madamo nga kabangdanan kon ngaa may mga lalaki nga indi makapangasawa: ang iban natawo nga indi makapangasawa; ang iban indi makapangasawa tungod nga ginkapon sila; kag ang iban pa gid indi magpangasawa tungod sa ila pagpasulabi sa paghari sang Dios.‡ Gani, ang makasarang nga indi magpangasawa, indi magpangasawa.”

Ginbendisyanan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata

(*Mar. 10:13-16; Luc. 18:15-17*)

* **19:9** *naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon:* posible ang buot silingon, *nagpanginlalaki* † **19:9** *Kag ang...nagapanginbabayi man:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **19:12** *Dios:* sa literal, *langit*. Amo man sa bersikulo 14 kag 23. Tan-awa ang footnote sa 3:2.

¹³ Karon, may mga tawo nga nagdala sang magamay nga mga bata kay Jesus para tungtungan niya sang iya kamot kag pangamuyuan. Pero ginsaway sila sang mga sumulunod ni Jesus.

¹⁴ Nagsiling si Jesus sa ila, “Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magpalapit sa akon. Indi ninyo sila pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila nasakop sa paghari sang Dios.”

¹⁵ Dayon gintungtong ni Jesus ang iya kamot sa mga bata kag ginbendisyanan niya sila. Pagkatapos sadto naglakat siya.

Ang Tawo nga Manggaranon
(*Mar. 10:17-31; Luc. 18:18-30*)

¹⁶ May isa ka tawo nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot, “Manunudlo, ano bala ang maayo nga dapat ko himuon para maangkon ko ang kabuhi nga wala sing katapusan?”

¹⁷ Nagsabat si Jesus sa iya, “Ngaa nagpamangkot ka sa akon kon ano ang maayo? Isa lang ang maayo, kag wala sing iban kundi ang Dios. Kon gusto mo nga makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan tumanon mo ang mga sugo.”

¹⁸ Nagpamangkot siya liwat, “Ano nga mga sugo?” Nagsiling si Jesus sa iya, “Indi ka magpatay, indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka magpangawat, indi ka magsaksi sing butig,

¹⁹ tahuron mo ang imo amay kag iloy,[§] kag higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.”*

[§] **19:19** Exo. 20:12-16; Deu. 5:16-20 * **19:19** Lev. 19:18

²⁰ Nagsabat ang pamatan-on, “Ina tanan ginatuman ko. Ano pa bala ang kulang sa akon?”

²¹ Nagsabat si Jesus, “Kon gusto mo nga wala ka na gid sing kakulangan *sa panulok sang Dios*, magpuli ka kag ibaligya ang imo mga pagkabutang, kag ang kuwarta ipanagtag mo sa mga imol. Sa sini nga paagi makaangkon ka sang manggad sa langit. Dayon, magbalik ka kag magsunod sa akon.”

²² Pagkabati sadto sang pamatan-on naghalin siya nga masinulub-on kay madamo ang iya manggad.

²³ Gani nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Sa pagkamatuod, mabudlay gid para sa isa ka manggaranon nga magpasakop sa paghari sang Dios.

²⁴ Mas mahapos pa nga mag-agi ang camel sa buho sang dagom sang sa magpasakop ang manggaranon sa paghari sang Dios.”

²⁵ Pagkabati sadto sang iya mga sumulunod, natingala gid sila. Gani nagpamangkot sila, “Ti kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?”

²⁶ Gintulok sila ni Jesus kag ginsilingan, “Kon sa tawo lang indi gid ini mahimo, pero kon sa Dios ang tanan nga butang mahimo.”

²⁷ Dayon nagsiling si Pedro sa iya, “Ti kami, ginbayaan namon ang tanan kag nagsunod sa imo. Karon, ano bala ang amon mabaton nga balos?”

²⁸ Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, magaabot ang adlaw nga bag-uon sang Dios ang kalibutan, kag *ako nga* Anak sang Tawo magapungko sa akon harianon nga trono. Sa sina nga adlaw, kamo nga nagsunod sa akon magapungko

sa dose ka trono para hukman ninyo ang dose ka tribo sang Israel.

²⁹ Kag ang bisan sin-o nga nagbiya sa iya balay, mga utod, amay, iloy, mga bata, ukon mga duta tungod sa akon magabaton sang madamo pa gid nga balos, kag magapanubli sang kabuhi nga wala sing katapusan.

³⁰ Madamo nga dungganon subong nga sa ulihi mangin kubos, kag madamo nga kubos subong nga sa ulihi mangin dungganon.”

20

Ang mga Nagaobra sa Talamnan sang Ubas

¹ Nagsiling si Jesus sa ila, “Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya*: May isa ka tawo nga may talamnan sang ubas. Naglakat siya aga pa gid sa pagpangita sang mga tawo nga maobra sa iya talamnan.

² *Sang makakita siya sang mga trabahador*, nagkasugot sila nga ang ibayad sa ila suno man sa inadlaw nga suhol. Dayon ginpakadto niya sila sa iya talamnan.

³ Sang mga alas nuwebe na sang aga, naglakat naman ang tag-iya kag may nakita siya nga mga tawo nga nagaistambay lang sa merkado tungod nga wala sila sing obra.

⁴ Nagsiling siya sa ila, ‘Mag-obra kamo didto sa akon talamnan, kay suhulan ko kamo sing husto.’

⁵ Gani nagkadto sila didto kag nag-obra. Sang udto na, naglakat naman ang tag-iya, *kag nakakita naman siya sang mga trabahador*. Amo man ang

iya ginhimo pag-abot sang mga alas tres sang hapon.

⁶ Pag-abot sang alas singko, naglakat naman siya, kag may nakita naman siya nga mga nagais-tambay. Nagsiling siya sa ila, 'Ngaa bala nagais-tambay lang kamo diri sa bilog nga adlaw?'

⁷ Nagsabat sila, 'Ti ano man ang amon himuon, kay wala sing may nagapaobra sa amon.' Gani ginsilingan niya sila nga magkadto sa iya talamnan kag mag-obra.

⁸ "Sang sirom na, nagsiling ang tag-iya sang talamnan sa iya engkargado, 'Tawga ang mga nagaulobra kag suwelduhan. Unahon mo bayad ang naulihi gid nga nag-obra kag pasunod hasta sa mga nahauna nga nag-obra.'

⁹ Ang mga nag-obra sugod sang mga alas singko ginhatagan sang suweldo para sa isa ka adlaw nga obra.

¹⁰ Sang suhulan na ang mga aga pa gid nag-umpisa obra, naghunahuna sila nga dako ang ila mabaton sang sa mga tawo nga naulihi nga nag-obra. Pero ang kada isa sa ila ginsuhulan man sang para sa isa ka adlaw nga obra.

¹¹ Pagkabaton nila sadto, nagreklamo sila sa tag-iya.

¹² Siling nila, 'Ang mga naulihi isa ka oras lang ang ila obra, pero kami ya isa ka adlaw gid ang amon pagpabalhas kag pagpainit, pero palareho lang ang imo suhol sa amon!'

¹³ Nagsiling siya sa isa sa ila, 'Amigo, wala ko ikaw pagdayai. Indi bala nagkasugot kita nga bayaran ko ikaw suno sa inadlaw nga suhol?

¹⁴ Batuna ang kantidad nga para sa imo inobrahan kag magpuli. Kay akon ini gusto nga hatagan ang naulihi nga nag-obra pareho sa akon ginhatag sa imo.

¹⁵ Indi bala makapagusto ako sang akon himuon sa akon kuwarta kay akon ini? Ayhan nahisa ka lang tungod kay maayo ako sa ila.'

¹⁶ "Gani amo man ina *ang matabo*. Ang mga kubos subong amo ang mangin dungganon sa ulihi, kag ang mga dungganon subong amo ang mangin kubos sa ulihi."

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa iya Kamatayon

(Mar. 10:32-34; Luc. 18:31-34)

¹⁷ Sang nagapakadto na sila ni Jesus sa Jerusalem, ginpain niya ang dose *ka apostoles* sa mga tawo kay may inugsugid siya sa ila.

¹⁸ Nagsiling siya, "Pamati kamo! Nagapataklad kita sa Jerusalem kag *ako nga* Anak sang Tawo itugyan didto sa manugdumala nga mga pari kag mga manunudlo sang Kasuguan, kag sentensyahan nila ako nga patyon.

¹⁹ Dayon itugyan nila ako sa mga indi Judio para yagutaon, hanuton, kag ilansang sa krus. Pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako."

Ang Pangabay sang Asawa ni Zebedee

(Mar. 10:35-45)

²⁰ Nagpalapit kay Jesus ang asawa ni Zebedee upod ang iya duha ka anak nga lalaki. Nagluhod siya kay Jesus kay may ipangabay siya.

²¹ Gani nagsiling si Jesus sa iya, "Ano ang imo gusto?" Nagsabat ang asawa ni Zebedee, "Kon

mahimo, kon maghari ka na, papungkuon mo ang akon duha ka anak sa imo tupad; ang isa sa tuo kag ang isa sa wala.”

²² Pero ginsabat sila ni Jesus, “Wala kamo makahibalo kon ano ang inyo ginapangayo. Masarangan bala ninyo ang mga pag-antos nga antuson ko?”* Nagsiling sila, “Huo, masarangan namon.”

²³ Nagsiling si Jesus sa ila, “Masarangan ninyo gani, pero indi ako ang nagapili kon sin-o ang mapungko sa akon tuo kag sa akon wala. Kay may ara na nga gintigan-an sini ang akon Amay.”

²⁴ Pagkabati sang napulo ka sumulunod kon ano ang ila ginpangayo, nangakig gid sila sa mag-utod.

²⁵ Gani gintawag sila tanan ni Jesus kag ginsilingan, “Nahibaluan ninyo nga ang mga manug-dumala sang mga nasyon may gahom sa ila mga sakop kag pagusto lang sila kon ano ang ila himuon sa ila.

²⁶ Pero indi amo ini ang sa inyo. Kay kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin gamhanan, dapat mangin suluguon siya ninyo.

²⁷ Kag kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, dapat mangin ulipon siya sang tanan.

²⁸ Bisan pa gani *ako nga* Anak sang Tawo wala nagkadto diri sa kalibutan para alagaran kundi mag-alagad kag maghatag sang akon kabuhi para matubos ang madamo nga tawo.”

*Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag
(Mar. 10:46-52; Luc. 18:35-43)*

* **20:22** Masarangan...antuson ko: sa literal, *Mainom bala ninyo ang ilimnon nga pagaimnon ko?*

²⁹ Sang nagapaguwa na sila ni Jesus sa Jerico, madamo nga tawo ang nagsunod sa iya.

³⁰ Karon, may duha didto ka bulag nga nagapungko sa higad sang dalan. Nabatian nila nga nagaagi si Jesus, gani nagsinggit sila, “Ginoo,[†] kaliwat ni David,[‡] kaluoyi kami!”

³¹ Ginsaway sila sang mga tawo nga maghipos. Pero gintuduhan pa gid gani nila singgit, “Ginoo, kaliwat ni David, kaluoyi kami!”

³² Nagpundo si Jesus, gintawag niya sila kag ginpamangkot, “Ano ang inyo gusto nga himuon ko sa inyo?”

³³ Nagsabat sila, “Ginoo, gusto namon nga makakita!”

³⁴ Naluoy si Jesus sa ila, gani gintandog niya ang ila mga mata, kag sa gilayon nakakita sila. Dayon nagsunod sila sa iya.

21

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem

(Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19)

¹ Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerusalem kag nakaabot na sa *baryo sang* Betfage, sa Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha niya ka sumulunod.

² Nagsiling siya sa ila, “Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo, may makita

[†] **20:30** *Ginoo*: ukon, Sir [‡] **20:30** *kaliwat ni David*: Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian.

kamo nga donkey nga nahigot kag ara man ang iya bata. Hubari ninyo kag dal-a diri sa akon.

³ Kon may magpamangkot sa inyo, sabta ninyo, ‘Kinahanglan ini sang Ginoo,’ kag ipadala niya dayon sa inyo.”

⁴ Ini natabo para matuman ang ginhambal sang propeta:

⁵ “Sugiri ang mga pumuluyo sang Zion* nga ang ila hari nagaabot na.

Mapainubuson siya, kag *nagaabot nga* nagasakay sa bataon nga donkey.”†

⁶ Gani naglakat ang duha ka sumulunod kag gintuman nila ang sugo ni Jesus.

⁷ Gindala nila ang donkey upod ang bata sini didto kay Jesus. Ginhapinan nila ini sang ila mga panapton kag ginsakyan dayon ni Jesus.

⁸ Madamo gid nga tawo ang naghumlad sang ila mga panapton sa dalan, kag ang iban nagtapas sang mga sanga sang mga kahoy kag ginladlad ini sa dalan *bilang pagpadungog kay Jesus*.

⁹ Nagsinggit ang mga tawo nga nagauna kag ang nagasunod sa iya,

“Dayawon ta ang kaliwat ni David!”‡

“Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala!”§*

“Dayawon ta ang Dios!”

* **21:5** *mga pumuluyo sang Zion*: sa Griego, *anak nga babayi sang Zion* † **21:5** Zac. 9:9 ‡ **21:9** *kaliwat ni David*: Tan-awa ang footnote sa 9:27. § **21:9** *ang iya pinadala*: sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* * **21:9** Sal. 118:26

¹⁰ Sang pagsulod ni Jesus sa Jerusalem naggirinal ang mga tawo didto. Nagsiling sila, “Sin-o bala ang tawo nga ina?”

¹¹ Nagsabat ang mga tawo nga kaupod ni Jesus, “Amo ini ang propeta nga si Jesus nga taga-Nazaret nga sakop sang Galilea.”

Nagkadto si Jesus sa Templo

(Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹² Nagkadto si Jesus sa templo kag gintabog niya ang mga tawo nga nagapamakal kag nagabaligya didto. Ginpamaliskad niya ang mga lamisa sang mga manugbaylo sang kuwarta kag ang mga pulungkuan sang mga manugbaligya sang mga pating *nga inughalad*.

¹³ Nagsiling siya sa ila, “Nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan, ‘Ang akon balay tawgon nga balay nga palangamuyuan.’[†] Pero ginhimo ninyo nga palanaguan sang mga tulisan!”[‡]

¹⁴ May mga bulag kag mga lupog nga nagpalapit sa iya didto sa templo kag gin-ayo niya sila.

¹⁵ Naakig ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan sang makita nila ang makatilingala nga mga butang nga iya ginahimo kag sang mabatian nila ang mga kabataan didto sa templo nga nagasinggit, “Dayawon ta ang kaliwat ni David!”

¹⁶ Gani nagsiling sila kay Jesus, “Nabatian mo man bala ang ila ginasiling?” Nagsabat si Jesus, “Huo. Ngaa, wala bala kamo kabasa *sa sining ginasiling sang Kasulatan*:

“Bisan gani ang magagmay nga mga bata

[†] **21:13** Isa. 56:7 [‡] **21:13** Jer. 7:11

gintudluan mo nga magdayaw sa imo'S?"

¹⁷ Dayon ginbayaan sila ni Jesus. Nagguwa siya sa siyudad sang *Jerusalem* kag nagpa-Betania kag didto nagtulog.

*Ginpakamalaot ni Jesus ang Kahoy nga Higera
(Mar. 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Pagkaaga, sang nagapabalik na si Jesus sa siyudad sang *Jerusalem* gin-gutom siya.

¹⁹ Karon, may nakita siya nga kahoy nga higera sa higad sang dalan. Gani ginpalapitan niya ini, pero wala siya sing may nakita nga bunga kundi mga dahon lang. Nagsiling siya dayon sa kahoy, "Indi ka na makapamunga hasta san-o!" Kag sa gilayon nalaya ang higera.

²⁰ Sang makita ini sang iya mga sumulunod natingala gid sila. Nagsiling sila, "Ngaa nalaya gilayon ang higera?"

²¹ Nagsabat si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, kon may pagtuo kamo kag wala nagaduhaduha, mahimo man ninyo ang ginhimo ko sa kahoy nga higera. Kag indi lang ina kundi makasiling kamo bisan pa sa sini nga bukid, 'Maghalin ka kag magsaylo sa dagat,' kag matabo ina.

²² Ang bisan ano nga inyo pangayuon sa pangamuyo mabaton gid ninyo, kon nagatuo kamo."

*Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mar. 11:27-33; Luc. 20:1-8)*

²³ Nagkadto liwat si Jesus sa templo. Kag samtang nagatudlo siya didto, nagpalapit sa iya ang mga manugdumala nga mga pari kag mga manugdumala sang mga *Judio* kag nagpamangkot, "Ano

bala ang imo awtoridad sa paghimo sang mga butang nga imo ginahimo diri sa templo? Sin-o ang naghatag sa imo sang sini nga awtoridad?”

²⁴ Nagsabat si Jesus sa ila, “Mamangkot man ako sa inyo. Kag kon masabat ninyo ini, sabton ko man kamo kon ano ang akon awtoridad sa paghimo sini nga mga butang.

²⁵ Kay sin-o bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios* bala ukon sa tawo?” Nagbinaisaysila kon ano ang ila isabat. Siling nila, “Kon magsiling kita nga halin sa Dios, masiling siya, ‘Ti ngaa wala kamo nagpati kay Juan?’

²⁶ Pero kon magsiling kita nga halin sa tawo, delikado kita sa mga tawo kay nagapati sila nga si Juan propeta *sang Dios*.”

²⁷ Gani nagsabat sila kay Jesus, “Wala kami kahibalo.” Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay sin-o awtoridad ginahimo ko ini nga mga butang.”

Ang Paanggid Parte sa Duha Ka Mag-utod nga Lalaki

²⁸ Nagsiling liwat si Jesus sa ila, “Suno sa inyo hunahuna, ano ang buot silingon sini? May isa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki. Ginkadtuan niya ang magulang kag ginsilingan, ‘Toto, magkadto ka subong sa aton talamnan sang ubas kag mag-obra.’

²⁹ Nagsabat siya, ‘Indi ko!’ Pero sang ulihi nagbaylo ang iya hunahuna kag nagkadto siya sa ila talamnan kag nag-obra.

* **21:25** *Dios*: sa literal, *langit*

³⁰ Nagkadto man ang amay sa manghod kag ginsilingan man niya siya pareho sang iya ginsiling sa magulang. Nagsabat ang manghod, 'Huo, tay,' pero wala siya nagtuman.

³¹ Ti, diin sa duha ang nagtuman sang sugo sang iya amay?" Nagsabat sila, "Ang magulang." Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, nauna pa sa inyo nga nagapasakop sa paghari sang Dios ang mga manugsukot sang buhis kag ang mga babayi nga nagbaligya sang ila lawas.

³² Kay si Juan *nga manugbautiso* nagkadto diri kag nagtudlo sa inyo sang husto nga paagi para mangin matarong kamo, pero wala kamo nagpati sa iya. Ang mga manugsukot sang buhis kag ang mga babayi nga nagbaligya sang ila lawas nagpati sa iya. Kag bisan nakita ninyo ini, wala gid kamo nagbag-o sang inyo hunahuna kag nagpati sa iya."

*Ang Paanggid Parte sa mga Agsador
(Mar. 12:1-12; Luc. 20:9-19)*

³³ *Nagsiling si Jesus sa ila*, "Pamatii ninyo ang isa pa gid ka paanggid. May isa ka tawo nga may duta nga ginpatamnan niya sang ubas. Ginpakudalan niya ini, kag nagpahimo siya sang buho sa dako nga bato para pulugaan sang ubas. Nagpatindog man siya sang isa ka balantayan. Pagkatapos ginpaagsahan niya ang iya talamnan kag naglakat sa malayo nga lugar.

³⁴ Sang tion na sang pagpangharvest sang ubas, ginsugo niya ang iya mga ulipon sa mga agsador[†] sa pagkuha sang iya parte.

[†] **21:34** *agsador*: sa English, *tenant*

³⁵ Pero pag-abot didto sang mga ulipon, gin-pangdakop sila sang mga agsador. Ginbunal nila ang isa, ginpatay ang isa, kag ginbato pa gid nila ang isa.

³⁶ Pagkatapos sadto nagsugo ang tag-iya sang madamo pa gid nga mga ulipon sang sa nauna. Pero amo man gihapon ang ginhimo sa ila.

³⁷ Sang ulihi ginpadala niya ang iya anak. Naghunahuna siya nga tahuron nila ang iya anak.

³⁸ Pero pagkakita sang mga agsador sa iya anak, nagsiling sila, ‘Ari na ang manunubli. Dali, patyon ta siya para mangin aton ang iya palanublion.’

³⁹ Gani gindakop nila siya kag gindala didto sa guwa sang talamnan kag ginpatay.”

⁴⁰ *Dayon nagpamangkot si Jesus*, “Kon magbali ang tag-iya sang talamnan, ano bala ang iya himuon sa sadto nga mga agsador?”

⁴¹ Nagsabat sila, “Pamatyon niya atong malain nga mga agsador kag indi gid niya pagkaluoyan. Dayon paagsahan niya ang iya talamnan sa mga agsador nga magahatag sang iya parte sa kada patubas.”

⁴² Nagsiling pa si Jesus sa ila, “Wala bala ninyo ini mabasahi sa Kasulatan?

“‘Ang bato nga ginsikway sang mga panday amo ang nangin pundasyon nga bato.

Ang Ginoo ang naghimo sini

kag makatilingala ini sa aton!’”[‡]

⁴³ *Dayon nagsiling si Jesus*, “Amo ina nga indi na kamo ang pagaharian sang Dios kundi ang katawhan nga nagatuman sang iya mga ginapahimo.

[‡] **21:42** Sal. 118:22-23

⁴⁴ Ang bisan sin-o nga mahulog sa sini nga bato mabali, pero ang mahulugan sang amo nga bato madugmok gid.”§

⁴⁵ Pagkabati sang manugdumala nga mga pari kag mga Pariseo sang mga paanggid ni Jesus, nain-tiendiha nila nga sila ang iya ginatumod.

⁴⁶ Gani gusto na gid nila nga dakpon si Jesus, pero nahadlok sila sa mga tawo tungod kay ginakilala nila nga propeta si Jesus.

22

Ang Paanggid Parte sa Punsyon

(Luc. 14:15-24)

¹ Nagtudlo liwat si Jesus sa ila paagi sa paanggid.

² Nagsiling siya, “Ang paghari sang Dios* ma-paanggid sa *sini nga estorya*: May isa ka hari nga nagpreparar sang punsyon para sa kasal sang iya anak nga lalaki.

³ Ginsugo niya ang iya mga ulipon nga tawgon na ang mga tawo nga iya ginpang-imbitar. Pero ang mga inimbitar indi magtambong.

⁴ Ginsugo naman niya ang iban pa gid nga mga ulipon. Siling niya, ‘Silingon ninyo ang mga ginpang-imbitar nga naihaw ko na ang mga baka kag ang iban nga mga sapat nga akon ginpatambok kag preparado na ang pagkaon. Gani magkadto na sila diri kag magpamunsyon.’

⁵ Pero ang mga tawo nga ginpang-imbitar wala nagsapak. Ang isa nagkadto sa iya uma, kag ang isa sa iya negosyo.

§ **21:44** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. * **22:2** Dios: Tan-awa ang footnote sa 3:2.

⁶ Ang iban ya, gindakop nila ang mga ginsugo sang hari, ginpakahuy-an nila kag ginpatay.

⁷ Gani nangakig gid ang hari. Ginsugo niya ang iya mga soldado nga pamasyon ang nagpamatay sang iya mga ulipon kag sunugon ang ila banwa.

⁸ Dayon gintawag niya ang iya mga ulipon kag nagsiling, 'Preparado na ang punsyon sa kasal, ugaling ang mga ginpang-imbatar indi takos.

⁹ Gani kadto na lang kamo sa mga karsada nga may madamo nga nagaagi kag imbitara ninyo ang tanan nga inyo masugata.'

¹⁰ Naglakat ang mga ulipon kag nagkadto sa mga karsada, kag ang tanan nga ila nasugata, maayo ukon malain man, ginpang-imbatar nila. Kag napuno sang tawo ang kalan-an sa punsyon.

¹¹ "Sang ulihi nagsulod ang hari kay gusto niya nga makita ang mga bisita. May nakita siya didto nga isa ka tawo nga wala nakailis sang bayo nga para sa punsyon.

¹² Gani nagsiling ang hari sa iya, 'Amigo, ngaa nakasulod ka diri nga wala nakasuksok sang bayo nga para sa punsyon?' Pero ang tawo wala gid nagtingog kay wala siya sang isabat.

¹³ Dayon nagsiling ang hari sa iya mga sulugon, 'Gapusa ninyo ang iya kamot kag tiil kag ihaboy didto sa guwa sa madulom. Didto magahibi siya kag magabagrot ang iya ngipon.†'"

¹⁴ Pagkatapos nagsiling si Jesus, "Madamo ang ginaimbatar nga magpasakop sa paghari sang Dios, pero diutay lang ang mga ginapili nga masakop."

† 22:13 magabagrot ang iya ngipon siguro tungod sa kaakig ukon kasakit

*Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mar. 12:13-17; Luc. 20:20-26)*

¹⁵ Naghalin ang mga Pariseo kag nagplano sila kon paano nila madakop si Jesus paagi sa iya ginapanghambal.

¹⁶ Dayon ginsugo nila ang iban sang ila mga sumulunod kag ang pila ka miyembro sang partido ni Herodes. Nagpamangkot sila kay Jesus, “Manunudlo, nahibaluan namon nga matuod ang imo ginasugid. Ginatudlo mo ang kamatuoran parte sa kabubut-on sang Dios sa mga tawo. Kag wala ka nagapadala-dala sa mga tawo bisan sin-o pa sila.

¹⁷ Ano bala sa imo, husto bala nga *kita nga mga Judio* magbayad sang buhis sa Emperador sang Roma‡ ukon indi?”

¹⁸ Pero nahibaluan ni Jesus ang ila malain nga tinutuyo, gani nagsiling siya sa ila, “Mga hipokrito! Ngaa bala ginatilawan ninyo ako nga dakpon paagi sa sini nga pamangkot?”

¹⁹ Abi pakitai ninyo ako sang kuwarta nga ginagamit sa pagbayad sang buhis.” Kag ginpakita nila ang kuwarta.§

²⁰ Nagsiling si Jesus sa ila, “Kay sin-o bala ini hitsura kag ngalan?”

²¹ Nagsabat sila, “Iya sang Emperador.” Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang iya sang Emperador, kag sa Dios ang iya sang Dios.”

‡ **22:17** *Emperador sang Roma*: sa literal, *Cesar* § **22:19** *kuwarta*: sa literal, *denarius*, nga kuwarta sang mga Romano

²² Pagkabati nila sang sabat ni Jesus natingala gid sila. Gani ginbayaan na lang nila siya.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw

(Mar. 12:18-27; Luc. 20:27-40)

²³ Sa amo man nga adlaw may mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. (Ini nga mga tawo wala nagapati nga may pagkabanhaw.) Nagpamangkot sila,

²⁴ “Manunudlo, nagsiling si Moises nga kon mapatay ang lalaki nga wala sila bata sang iya asawa, dapat ang iya utod ang magpangasawa sa nabalo para makapabata siya para sa iya utod nga napatay.*

²⁵ Karon, may pito diri anay ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan nagpangasawa, kag napatay nga wala sing bata. Gani ang balo ginpangasawa sang sunod nga utod.

²⁶ Ini siya napatay man nga wala sila sang bata. Gani ang balo ginpangasawa naman sang ikatlo kag amo man ang natabo sa iya kag sa tanan nga mag-ulutod hasta sa ikapito.

²⁷ Sang ulihi ang babayi napatay man.

²⁸ Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya asawa sang pito *ka mag-ulutod*, kay sila tanan nagpangasawa sa iya?”

²⁹ Nagsiling si Jesus sa ila, “Sala gid kamo, tungod nga wala kamo nakaintiendi sang Kasulatan kag sang gahom sang Dios.

³⁰ Sa adlaw sang pagkabanhaw, ang mga tawo indi na mag-asawahay tungod nga pareho na sila sang mga anghel sa langit.

* **22:24** Deu. 25:5

³¹ Kon parte sa pagkabanhaw, wala bala ninyo mabasahi sa *Kasulatan* ang ginsiling sang Dios sa inyo nga

³² ‘Ako ang Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob’[†]? *Ti buhi sila, kay* ang Dios indi Dios sang mga patay kundi Dios sang mga buhi.”

³³ Pagkabati sadto sang mga tawo natingala gid sila sang iya pagpanudlo.

Ang Labing Importante nga Sugo

(*Mar. 12:28-34; Luc. 10:25-28*)

³⁴ Pagkabati sang mga Pariseo nga ang mga Saduceo wala gid sing may mahimo kay Jesus, nagtipon sila liwat kag nagpalapit sa iya.

³⁵ Isa sang mga manunudlo sang Kasuguan ang nagpamangkot kay Jesus sa pagtilaw[‡] sa iya.

³⁶ Siling niya, “Manunudlo, ano gid bala ang labing importante nga sugo sa Kasuguan?”

³⁷ Nagsabat si Jesus sa iya, “‘Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo nga tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, kag sa bug-os mo nga hunahuna.’[§]

³⁸ Amo ini ang labing importante nga sugo sa tanan.

³⁹ Kag ang ikaduha nga labing importante pareho man sini, ‘Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.’^{*}

⁴⁰ Ang bilog nga Kasuguan ni Moises kag ang mga *sinulatan sang mga* propeta napasad sa sin-ing duha ka sugo.”

[†] 22:32 Exo. 3:6

[‡] 22:35 *pagtilaw*: ukon, *pagdakop-dakop*

[§] 22:37 Deu. 6:5

^{*} 22:39 Lev. 19:18

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(*Mar. 12:35-37; Luc. 20:41-44*)

⁴¹ Sa wala pa nagbululag ang mga Pariseo, nagpamangkot si Jesus sa ila,

⁴² “Ano bala ang inyo pagkilala sa Cristo? Kay sin-o bala siya kaliwat?” Nagsabat sila, “Kay David.”

⁴³ Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Kon kaliwat *lang* siya ni David, ngaa si David nga gintuytuyan sang Espiritu *Santo* nagtawag sa iya nga Ginoo? Kay nagsiling siya,

⁴⁴ “‘Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,
Pungko diri sa akon tuo

hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga ka-away.’[†]

⁴⁵ Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat *lang* ni David?”

⁴⁶ Wala gid sing may nakasabat kay Jesus sa iya pamangkot. Halin sadto wala na gid sing may nangahas nga magpamangkot sa iya.

23

Mag-andam sa mga Pariseo kag sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(*Mar. 12:38-39; Luc. 11:43, 46; 20:45-46*)

¹ Dayon naghambal si Jesus sa mga tawo kag sa iya mga sumulunod.

² Siling niya, “Ang mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo amo ang ginsaligan nga magpaathag sang Kasuguan ni Moises.

[†] **22:44** Sal. 110:1

³ Gani tumana ninyo ang ila ginatudlo sa inyo, pero indi kamo magsunod sang ila ginahimo tungod kay lain ang ila ginahimo sang sa ila ginahambal.

⁴ Nagahimo sila sang mga mabudlay nga mga pagsulundan para sa mga tawo, pero wala sila nagabulig bisan diutay lang para matuman ang ila ginsugo.*

⁵ Ang tanan nga ginahimo nila pakita-kita lang sa mga tawo. Ginapalapad nila ang mga kahonkahon nga bulutangan sang mga ginpili nga mga pulong halin sa Kasulatan nga ila ginabugkos sa ila agtang kag sa ila butkon. Kag ginapalaba pa nila ang mga gaway-gaway† sa punta sang ila mga bayo *para silingon nga mga diosnon gid sila.*

⁶ Sa mga punsyon kag sa mga simbahan, gusto gid nila nga magpungko sa mga pulungkuan nga para sa mga dungganon.

⁷ Sa mga lugar nga madamo sang tawo,‡ gusto nila nga tamyawon sila kag tawgon nga mga ‘Manunudlo.’

⁸ Pero kamo inyo, indi dapat magpatawag nga ‘Manunudlo,’ kay mag-ulutod kamo kag isa lang ang inyo manunudlo.

⁹ Indi man kamo magtawag ‘Amay’ sa bisan kay sin-o diri sa duta, kay isa lang gid ang inyo Amay, ang Amay nga ara sa langit.

* **23:4** *pero...ginsugo:* ukon, pero sila mismo wala nagatinguha bisan gamay lang sa pagtuman sa sini nga mga pagsulundan.

† **23:5** *gaway-gaway:* sa English, tassel. Tan-awa sa Num. 15:37-39 kag Deu. 22:12.

‡ **23:7** *mga lugar nga madamo sang tawo:* sa literal, mga merkado

¹⁰ Kag indi kamo magpatawag, 'Agalon,'[§] kay isa lang ang inyo agalon kag siya amo ang Cristo.

¹¹ Kon sin-o sa inyo ang nagaalagad sa iya kau-pod amo ang labaw sa tanan.

¹² Ang nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson *sang Dios*. Pero ang nagapaubos sang iya kaugalingon pataason *sang Dios*.

Ginapakamalaot sang Dios ang Ila Pagkahipokrito

(Mar. 12:40; Luc. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga mga hipokrito! Ginabalabagan ninyo ang mga tawo nga magpasakop sa paghari sang Dios. Kamo mismo indi magpasakop, kag ginapunggan pa ninyo ang mga tawo nga nagatinguha nga magpasakop.

¹⁴ "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga mga hipokrito! Ang inyo pagtuo sa Dios pakita-kita lang. Ginaubos ninyo kuha ang mga pagkabutang sang mga balo nga babayi, kag ginatabon-tabunan lang ninyo ang inyo ginahimo paagi sa malawig nga mga pagpangamuyo. Gani mas dako ang silot nga inyo pagabatunon!*

¹⁵ "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga mga hipokrito! Nagakadto kamo sa bisan diin nga lugar kag nagatabok pa sa mga dagat para

[§] **23:10** *Agalon*: ukon, *Maestro*; ukon, *Lider* * **23:14** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

maconvert ninyo ang bisan isa lang ka tawo sa inyo relihiyon. Pero kon maconvert na ninyo ginahimo ninyo siya nga sobra pa sa inyo kalain kag bagay gid sa impyerno.

¹⁶ Kaluluoy kamo nga mga bulag nga manugtuytoy. Nagatudlo kamo nga, ‘Kon ang tawo magsumpa sa templo, indi kinahanglan nga tumanon niya ang iya ginsumpa. Pero kon magsumpa siya sa bulawan didto sa templo, kinahanglan tumanon gid niya ang iya ginsumpa.’

¹⁷ Buang-buang kag bulag kamo. Diin ang mas importante, ang bulawan ukon ang templo nga nagapabalaan sa bulawan?

¹⁸ Nagatudlo man kamo nga ‘kon ang tawo magsumpa sa halaran, indi kinahanglan nga tumanon niya ang iya ginsumpa. Pero kon magsumpa siya sa halad nga ara sa halaran kinahanglan tumanon gid niya ang iya ginsumpa.’

¹⁹ Mga bulag gid kamo! Diin ang mas importante, ang halad ukon ang halaran nga nagapabalaan sa halad?

²⁰ Amo ina nga kon ang tawo magsumpa sa halaran, nagasumpa siya sa halaran kag sa tanan nga halad sa halaran.

²¹ Kag kon ang tawo magsumpa sa templo, nagasumpa siya sa templo kag sa Dios nga nagapuyo didto.

²² Kag kon ang tawo magsumpa sa langit, nagasumpa siya sa trono sang Dios, kag sa Dios nga nagapungko didto.

²³ “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga mga hipokrito! Nagahatag kamo sa Dios sang inyo

ikanapulo bisan sa mga panakot sa pagkaon, pero ginabaliwala ninyo ang mas importante nga mga sugo parte sa matarong nga pagkabuhi, pagkamaluluy-on, kag pagkamasaligan. Maghatag kamo sang inyo ikanapulo pero indi ninyo pag-ibaliwala ang mas importante nga mga sugo.

²⁴ Bulag gid kamo nga mga manunudlo. Nagasala kamo sang sapat-sapat sa *inyo ilimnon*, pero ginatulon ninyo ang camel.[†]

²⁵ “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga mga hipokrito! Kay ginahugasan ninyo ang sa guwa *lang* nga parte sang tasa kag pinggan *bilang ritual*, pero ang sa sulod ninyo puno sang kadalok kag kahisa.[‡]

²⁶ Bulag kamo nga mga Pariseo! Tinlui ninyo anay ang sa sulod nga parte sang tasa kag pinggan, kag ang sa guwa mangin matinlo man.[§]

²⁷ “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga mga hipokrito! Pareho kamo sa mga lulubngan nga ginpintahan sang puti kag matahom tulukon sa guwa, pero sa sulod puro lang tul-an sang patay kag iban pa nga mahigko nga mga butang.

[†] **23:24** *sapat-sapat...camel*: Ang iban nga mga sapat-sapat kag mga sapat pareho sang camel ginakabig sang mga Judio nga mahigko.

[‡] **23:25** *pero...kahisa*: ukon, *pero ang sa sulod sini puno sang mga butang nga nakuha ninyo tungod sang inyo kadalok kag kahisa*.

[§] **23:26** *Tinlui...matinlo man*: buot silingon, *Dapat mangin matinlo ang inyo mga hunahuna, kag mangin matinlo man ang inyo mga ginahimo kag ginahambal*.

²⁸ Pareho gid kamo sina kay kon tulukon kamo sang mga tawo daw husto man ang inyo ginahimo pero ang matuod, puro pakita-kita lang, kay sa sulod sang inyo tagipusuon malain gid kamo.

Ginpropesiya ni Jesus nga Silutan Sila
(*Luc. 11:47-51*)

²⁹ “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo, kamo nga mga hipokrito! Ginapakay-o ninyo sing maayo kag ginapatahom ang lulubngan sang mga matarong kag mga propeta,

³⁰ kag nagasiling kamo, ‘Kon buhi kami sang tiyempo sang amon mga katigulangan, wala kami nagpartisipar sa ila nga pagpamatay sang mga propeta.’

³¹ Gani, ginaako ninyo nga mga kaliwat kamo sang mga tawo nga nagpamatay sang mga propeta.*

³² Sige, tapusa ninyo ang ginsuguran sang inyo mga katigulangan!

³³ Pareho kamo sa mga man-og, mga kaliwat kamo sang mga dalitan nga mga man-og. Indi gid kamo makapalagyo sa silot sa impierno.

³⁴ Gani pamati kamo! Magapadala ako sa inyo sang mga propeta kag maalam nga mga tawo kag mga manunudlo. Ang iban sa ila pamatyon ninyo. Ipalansang ninyo sila sa krus. Kag ang iban hanuton ninyo sa inyo mga simbahan. Kag kon bisan diin nga lugar sila magpalagyo lagson ninyo.

* **23:31** Bilang kaliwat napanubli nila ang ila malain nga ugali.

³⁵ Amo ina nga silutan kamo sa inyo pagpamatay sa tanan nga tawo nga matarong halin kay Abel hasta kay Zacarias nga anak ni Barakia, nga inyo ginpatay sa tunga sang templo kag sang halaran.

³⁶ Sa pagkamatuod, *kamo nga mga tawo sa sini* nga henerasyon amo ang manabat sa sining tanan nga sala.

*Nagkasubo si Jesus sa mga Taga-Jerusalem
(Luc. 13:34-35)*

³⁷ “Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngaa ginabato ninyo kag ginapamatay ang mga propeta nga ginpadala *sang Dios* sa inyo? Permi ko ginahandom nga tipunon kamo *kag atipanon* pareho sang munga nga nagatipon sang iya mga piso sa idalom sang iya mga pakpak, pero indi kamo gusto sini!

³⁸ Karon, bahala kamo sa inyo kaugalingon.

³⁹ Kay indi na gid ninyo ako makita hasta sa pag-abot sang adlaw nga magasiling kamo, ‘Ginapaka-maayo sang Ginoo ang iya pinadala.^{†‡}”

24

*Ginpropesiya ni Jesus nga Maguba ang Templo
(Mar. 13:1-2; Luc. 21:5-6)*

¹ Nagguwa si Jesus sa templo kag samtang nagalakat siya nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod kag gintudlo nila sa iya ang templo.

² Nagsiling si Jesus sa ila, “Tan-awa ninyo ini tanan. Sa pagkamatuod, magakalaguba ini kag

[†] **23:39** *ang iya pinadala*: sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* [‡] **23:39** Sal. 118:26

wala gid sing may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw.”

*Mga Kagamo kag mga Paghingabot
(Mar. 13:3-13; Luc. 21:7-19)*

³ Sang nagapungko si Jesus didto sa Bukid sang mga Olibo, nagpalapit sa iya ang iya mga sumu-lunod nga silahanon lang. Nagsiling sila, “Sugiri kami kon san-o matabo ang mga butang nga imo ginsiling. Kag ano bala ang tanda sang imo pagbalik diri kag sang katapusan sang sini nga panahon?”

⁴ Nagsabat si Jesus sa ila, “Mag-andam kamo nga wala sing may makapatalang sa inyo.

⁵ Kay madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, ang Cristo, kag madamo ang ila mapatalang.

⁶ Makabati kamo sang mga gira nga malapit sa inyo kag makabalita kamo nga didto sa malayo nagagira man. Pero indi kamo magkahadlok. Kinahanglan gid nga matabo ini, pero indi pa ini ang katapusan.

⁷ Magailinaway ang mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian. May magaabot nga mga gutom kag mga linog sa nagkalain-lain nga lugar.

⁸ Ini tanan umpisa pa lang sang mga kabudlayan nga magaabot.

⁹ “Sa sina nga mga inadlaw dumtan kamo sang *mga tawo* sa tanan nga nasyon tungod sang inyo pagsunod sa akon. Dakpon nila kamo kag itugyan sa mga tawo nga magasilot sa inyo, kag ang iban sa inyo pagapatyon.

¹⁰ Kag kon mag-abot na ang mga paghingabot, madamo ang magatalikod sa ila pagtuo. Dumtan nila kag traiduran ang ila kapareho nga mga tumuluo.

¹¹ Magaguwa ang indi matuod nga mga propeta kag madamo ang ila patalangan.

¹² Kag tungod sang pagdugang sang kalautan, ang gugma sang madamo nga tumuluo magalasay.

¹³ Pero ang nagapadayon sa *pagsunod sa akon* hasta sa katapusan amo ang maluwas.

¹⁴ Kag sa wala pa magaabot ang katapusan, iwali sa bilog nga kalibutan ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios para mahibaluan ini sang tanan nga katawhan.”

*Ang Makangilil-ad nga Butang
(Mar. 13:14-23; Luc. 21:20-24)*

¹⁵ Nagpropesiya si Propeta Daniel parte sa makangilil-ad nga butang nga mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo*.^{*} (Kamo nga nagabasa, intiendihon ninyo kon ano ang kahulugan sini!) Kon makita ninyo ini nga ara na sa templo,[†]

¹⁶ kamo nga ara sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran.

¹⁷ Ang *matabuan nga* ara sa guwa sang iya balay indi na magsulod pa sa pagkuha sang iya mga pagkabutang.

¹⁸ Ang *matabuan nga* ara sa iya uma indi na magpuli pa sa pagkuha sang iya bayo.

^{*} **24:15** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 [†] **24:15** *templo*: sa literal, balaan nga lugar

¹⁹ Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga mga inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*.

²⁰ Magpangamuyo kamo nga ang inyo pagpalagyo indi matabo sa tigtulugnaw ukon sa Adlaw nga Inugpahuway.

²¹ Kay sa sina nga tiyempo magaabot ang puwerte nga pag-antos nga wala pa gid matabo halin sang pagtuga sang kalibutan kag wala sing may matabo pa nga pareho sina hasta san-o.

²² Kon ina nga mga inadlaw wala ginpalip-ot sang *Ginoo*, wala gid sing may mabilin nga tawo. Pero tungod sang *iya kaluoy sa iya* mga pinili, palip-uton *niya* ina nga mga inadlaw.

²³ “Gani kon may magsiling sa inyo, ‘Ari na ang Cristo!’ ukon ‘Didto siya!’ indi kamo magpati.

²⁴ Kay magaguwa ang indi matuod nga mga Cristo kag ang indi matuod nga mga propeta. Magahimo sila sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa katuyuan nga patalangan, kon mahimo, bisan pa ang mga pinili sang *Dios*.

²⁵ Gani tandai gid ninyo ini! Ginasugid ko na sa inyo nga daan ini nga mga butang sa wala pa matabo.

²⁶ “Gani kon may mga tawo nga magsiling sa inyo, ‘Si Cristo ato sa kamingawan,’ indi kamo magkadto didto. Kag kon may magsiling, ‘Ara siya sa sulod,’[‡] indi gid kamo magpati.

²⁷ Kay kon *ako nga Anak* sang Tawo magbalik na, *makakita ang tanan tungod kay mangin*

[‡] **24:26** *Ara siya sa sulod*: siguro ang buot silingon, *ara siya upod sa iya sekreto nga grupo*.

pareho ini sa kilat nga sa diin ang iya kirab makita halin sa east hasta sa west.

²⁸ “*May hulubaton nga nagasiling*, ‘Kon diin may patay nga lawas, didto man nagatilipon ang mga uwak.’

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan

(Mar. 13:24-27; Luc. 21:25-28)

²⁹ “Pagkatapos sang pag-antos sa sina nga tiyempo,

“‘ang adlaw magadulom,
ang bulan indi na magsanag,
kag ang mga bituon magakalahulog.

Ang mga butang§ sa langit
pagapatalangon sa ila kinaandan nga alagyan.’*†

³⁰ “Dayon makita sa langit ang tanda sang akon pagbalik, kag magahibi ang tanan nga katawhan sa kalibutan. Kag makita nila *ako nga* Anak sang Tawo sa mga panganod nga magaabot nga may gahom kag puwerte nga kadungganang.‡

³¹ Sa mabaskog nga tunog sang trumpeta sug-uon ko ang akon mga anghel sa pagtipon sang akon mga pinili halin sa tanan nga lugar sang kalibutan.

Ang Kahoy nga Higera

(Mar. 13:28-31; Luc. 21:29-33)

³² “Magtuon kamo sang leksyon sa kahoy nga higera. Kon ang iya mga sanga nagapanalingsing

§ 24:29 butang: sa literal, gahom * 24:29 pagapatalangon...alagyan: ukon, uyugon † 24:29 Isa. 13:10; 34:4 ‡ 24:30 gahom kag puwerte nga kadungganang: ukon, gahom nga nagasilak gid

na, mahibaluan ninyo nga madali na lang ang tig-ilinit.

³³ Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini tanan nga butang *nga akon ginasugid sa inyo*, mahibaluan ninyo nga madali na lang ako mag-abot.

³⁴ Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga butang sa wala pa mapatay ang *mga tawo sa sini* nga henerasyon.

³⁵ Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid madula *kundi matuman gid ini*.

Wala sing may Nakahibalo kon San-o gid Mabalik si Jesus

(Mar. 13:32-37; Luc. 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Kon parte sa adlaw ukon oras sang akon pag-abot, wala gid sing may nakahibalo bisan ang mga anghel sa langit ukon *ako nga Anak sang Dios*, kundi ang Amay gid lang.

³⁷ Kon ano ang ginhimo sang mga tawo sang tiyempo ni Noe amo man ang himuon sang mga tawo kon mag-abot na *ako nga Anak sang Tawo*.

³⁸ Kay sa wala pa mag-abot ang grabe gid nga baha ang mga tawo *wala na sing iban pa nga ginapinsar kundi magpangalipay*. Sige lang ang ila kaon, inom, kag inasawahay hasta sa adlaw nga nagsulod si Noe sa barko.

³⁹ Wala gid sila kahibalo kon ano ang matabo hasta nag-abot ang baha kag nagkalalumos sila tanan. Pareho man sini ang matabo kon *ako nga Anak sang Tawo* mag-abot na.

⁴⁰ Sa sina nga mga inadlaw, kon matabuan nga may duha ka lalaki nga nagaobra sa talamnan, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.

⁴¹ Kag kon may duha ka babayi nga nagagaling; ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.

⁴² Gani magbantay kamo, kay wala kamo kahibalo kon san-o magaabot ang inyo Ginoo.

⁴³ Tandai ninyo ini: kon nahibaluan sang tagbalay kon ano nga oras sa gab-i maabot ang makawat, sigurado nga magbantay siya para indi makasulod ang makawat sa iya balay.

⁴⁴ Gani magbantay gid kamo, kay sa oras nga wala ninyo ginapaabot, *ako nga* Anak sang Tawo magaabot.

*Ang Ulipon nga Masaligan
(Luc. 12:41-48)*

⁴⁵ “Ang masaligan kag maalam nga ulipon amo ang ginapili sang amo nga magdumala sa iya kaupod nga mga ulipon. Siya ang nagahatag sa ila sang ila pagkaon sa husto nga oras.

⁴⁶ Bulahan ato nga ulipon nga sa pagbalik sang iya amo maabtan siya nga nagahimo sang iya buluhaton.

⁴⁷ Sa pagkamatuod, padumalahon siya sa tanan nga pagkabutang sang iya amo.

⁴⁸ Pero kaluluoy ang indi maayo nga ulipon nga sa paglakat sang iya amo magahunahuna siya nga madugay pa siya magbalik,

⁴⁹ gani magasugod siya sa pagpamintas sa iya kaupod nga mga ulipon kag magaupod kaon kag inom sa mga palahubog.

⁵⁰ Magaabot ang iya amo sa oras nga wala gid niya ginahunahuna

⁵¹ kag grabe ang silot nga iya agumon. § Ibutang siya sa isa ka lugar upod sa mga hipokrito. Didto may paghinibi kag pagbinagrot sang mga ngipon.”

25

Ang Paanggid Parte sa Napulo ka Dalaga

¹ “Pag-abot sang sina nga adlaw,* ang paghari sang Dios† mapaanggid sa *sini nga estorya*: May napulo ka dalaga nga nagdala sang ila mga suga kay masugata sila sa nobyo nga kalaslon.

² Ang lima sa ila maalamon kag ang lima indi maalamon.‡

³ Ang mga indi maalamon nagdala sang ila mga suga, ugaling wala sila nagdala sang reserba nga lana para kon maubos ang lana sa ila suga may inugtughong pa sila.

⁴ Ang mga maalamon nagdala man sang ila mga suga kag nagdala pa gid sang reserba nga lana sa suludlan.

⁵ Kag tungod nga madugay mag-abot ang nobyo gintuyo sila kag natulugan sila tanan.

⁶ “Sang tungang gab-i na may nagsinggit, ‘Ari na ang nobyo! Dali kamo, sugataa ninyo siya.’

⁷ Ang napulo ka dalaga nagbugtaw kag ginpreparar nila ang ila mga suga.

§ **24:51** *kag grabe ang silot nga iya agumon*: sa literal, *kag tadtaron siya* * **25:1** *Pag-abot sang sina nga adlaw*: siguro ang buot silingon, ang pagbalik ni Ginoong Jesus. Tan-awa ang 24:36. † **25:1** *Dios*: sa literal, *langit* ‡ **25:2** *maalamon...indi maalamon*: ukon, *mainandamon...indi mainandamon*

⁸ Dayon ang mga *dalaga nga* indi maalamon nagsiling sa mga maalamon, 'Hatagi kami sang inyo lana kay nagapiraw na ang amon suga.'

⁹ Nagsabat sila, 'Indi mahimo, kay kon hata-gan namon kamo pareho kita nga kulangon. Magkadto na lang kamo sa mga tindahan kag magbakal sang para sa inyo.'

¹⁰ Paghalin nila para magbakal sang lana amo man ang pag-abot sang nobyo. Ang lima nga nakapreparar nag-upod sa iya sa punsyon. Pag-sulod nila, ginsiradhan dayon ang puwertahan.

¹¹ "Dugay-dugay nag-abot man ang lima ka dalaga nga nagbakal sang lana, kag nagpanawag, 'Sir, sir, pasudla kami.'

¹² Pero nagsabat ang nobyo, 'Sa pagkamatuod, wala ako makakilala sa inyo.'"

¹³ *Dayon nagsiling si Jesus*, "Amo ina nga kinahanglan nga magbantay kamo kay wala kamo kahibalo kon san-o nga adlaw ukon oras ako maabot."

*Ang Paanggid Parte sa Tatlo ka Ulipon
(Luc. 19:11-27)*

¹⁴ *Nagsiling pa gid si Jesus*, "Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya*: May isa ka tawo nga manuglakat sa iban nga lugar. Gani gintawag niya ang iya mga ulipon kag gintugyan sa ila ang iya kuwarta *para inegosyo nila*.

¹⁵ Ang kada isa sa ila ginhatagan niya suno sa ila masarangan sa pagnegosyo. Ang isa ginhatagan niya sing 5,000, ang isa 2,000, kag ang isa pa gid ginhatagan niya sing 1,000. Dayon naglakat siya.

¹⁶ Ang ulipon nga nakabaton sang 5,000 nag-negosyo dayon kag nakaganansya siya sing 5,000.

¹⁷ Amo man ang ginhimo sang nakabaton sang 2,000, kag nakaganansya siya sing 2,000.

¹⁸ Pero ang nakabaton sang 1,000 naglakat kag nagkutkot sa duta, kag ginlubong niya ang kuwarta nga ginhatag sang iya amo *para inegosyo*.

¹⁹ “Sang ulihi nagbalik ang ila amo kag gintawag niya ang iya mga ulipon para magsuma sila sang iya kuwarta nga ginpanegosyo sa ila.

²⁰ Ang ulipon nga nakabaton sing 5,000 nagpalapit kag ginhatag niya sa iya amo ang 5,000 nga kapital pati ang 5,000 nga iya ganansya. Nagsiling siya, ‘Indi bala ginhatagan mo ako sang 5,000? Ti ari ang sa akon. Nakaganansya pa gid ako sing 5,000.’

²¹ Kag nagsiling ang iya amo, ‘Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Kag tungod nga masaligan ka kag maayo magpatikang sang diutay nga kantidad, karon itugyan ko sa imo ang mas dako pa gid nga kantidad. Dali, magkalipay ka upod sa akon!’

²² Ang ulipon nga nakabaton sing 2,000 nagpalapit man. Nagsiling siya sa iya amo, ‘Indi bala ginhatagan mo ako sing 2,000? Ari, nakaganansya man ako sing 2,000!’

²³ Nagsiling ang iya amo, ‘Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Kag tungod nga masaligan ka kag maayo magpatikang sang diutay nga kantidad, karon itugyan ko sa imo ang mas dako pa gid nga kantidad. Dali, magkalipay ka upod sa akon!’

²⁴ Nagpalapit man ang ulipon nga nakabaton sing 1,000. Nagsiling siya, ‘Sir, nahibaluan ko nga masyado ka kaestrikto kag wala kaluoy nga tawo,

kay ginakuha mo ang patubas bisan indi ikaw ang nagtanom, kag ginakuha mo ang ganansya sang pinangabudlayan sang iban.

²⁵ Gani ginhadlukan ako. Amo ina nga ginlubong ko na lang sa duta ang imo kuwarta. Ari ang imo kuwarta.'

²⁶ Nagsiling ang iya amo, 'Malain ka kag mata-mad nga ulipon! Nahibaluan mo gali nga ginakuha ko ang patubas bisan indi ako ang nagtanom, kag ginakuha ko ang ganansya sang pinangabudlayan sang iban.

²⁷ Ti ngaa wala mo pag-ibutang sa bangko ang akon kuwarta para sa akon pagbalik makuha ko ang akon kuwarta nga may saka pa?'

²⁸ *Nagsiling siya dayon sa iban pa nga mga ulipon, 'Sige kuhaa ninyo ang iya kuwarta kag ihatag sa ulipon nga may kantidad nga 10,000.*

²⁹ Kay ang bisan sin-o nga may ara hatagan pa. Pero ang wala iya, bisan ang diutay nga ara sa iya kuhaon pa.

³⁰ Ang ulipon nga wala sing pulos ihaboy ninyo sa kadudulman didto sa guwa. Didto magahibi siya kag magabagrot ang iya mga ngipon. §'

Ang Katapusan nga Paghukom

³¹ "Kon *ako nga* Anak sang Tawo mag-abot na bi-lang Hari, nga ginaupdan sang tanan nga anghel, magapungko ako dayon sa akon trono nga hari-anon.

³² Ang tanan nga katawhan sa kalibutan pagatipunon para mag-atubang sa akon. Dayon

§ **25:30** *magabagrot ang iya mga ngipon siguro tungod sa kaakig ukon sa kasakit.*

tungaon ko sila sa duha ka grupo pareho sang pagseparar sang manugbantay sang sapat sa mga karnero kag mga kanding.

³³ Ang mga karnero, *nga amo ang mga matarong*, ibutang ko sa akon tuo, kag ang mga kanding, *nga amo ang mga malain*, ibutang ko sa akon wala.

³⁴ Kag bilang Hari, magasiling ako sa mga tawo sa akon tuo, 'Kamo nga ginpakamaayo sang Dios nga akon Amay, batuna ninyo ang inyo parte sa paghari *sang Dios*, nga ginpreparar para sa inyo halin pa sang pagtuga sang kalibutan.

³⁵ Kay sang gin-gutom ako ginpakaon ninyo ako, kag sang gin-uhaw ako ginpainom ninyo ako. Sang nanging pangayaw ako ginpadayon ninyo ako sa inyo balay;

³⁶ sang wala ako sang bayo ginpabayuan ninyo ako; sang nagmasakit ako gin-atipan ninyo ako; kag sang ginpriso ako ginbisitahan ninyo ako.'

³⁷ Dayon magasabat ang mga matarong sa akon tuo, 'Ginoo, san-o ka bala namon nakita nga gutom kag ginpakaon namon, ukon nauhaw kag ginpainom namon?

³⁸ San-o ka bala namon nakita nga nanging pangayaw kag ginpadayon ka namon sa amon balay, ukon wala sing bayo kag ginpabayuan namon?

³⁹ San-o ka bala namon nakita nga nagmasakit ukon napriso kag ginbisitahan namon?'

⁴⁰ Ako nga Hari magasabat, 'Sa pagkamatuod, kon ginhimo ninyo ini sa isa sang akon labing kubos nga mga utod, pareho man nga ginhimo ninyo ini sa akon.'

⁴¹ "Dayon magasiling ako sa mga tawo sa akon

wala, ‘Halin kamo diri sa akon, kamo nga gin-pakamalaot sang Dios! Didto kamo sa kalayo nga nagadabadaba sa wala sing katapusan nga ginpreparar para sa yawa kag sa iya mga anghel.

⁴² Kay gin-gutom ako pero wala ninyo ako gin-pakaon, gin-uhaw ako pero wala ninyo ako gin-painom.

⁴³ Sang pangayaw ako wala ninyo ako pagpa-dayuna sa inyo balay; sang wala ako bayo wala ninyo ako pagpabayui; pagmasakit ko kag sang pagkapriso ko wala ninyo ako pag-atipana.’

⁴⁴ Dayon magasabat sila, ‘Ginoo, san-o ka namon nakita nga gin-gutom ukon gin-uhaw, ukon wala dalayunan, ukon wala bayo, ukon nag-masakit, ukon napriso nga wala kami nagbulig sa imo?’

⁴⁵ Kag ako nga Hari magasabat, ‘Sa pagka-matuod, kon wala ninyo pagbuligi ang isa sang akon labing kubos nga mga utod, pareho lang ina nga wala ninyo ako pagbuligi.’

⁴⁶ Kag ini sila pahalidon kag silutan sa wala sing katapusan. Pero ang mga matarong hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan.”

26

Ang Plano nga Patyon si Jesus

(Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sang sini nga mga butang, nagsiling siya sa iya mga sumulunod,

² “Nahibaluan ninyo nga duha na lang ka adlaw antes mag-abot ang Piesta sang Paglabay sang

Anghel, kag *ako nga* Anak sang Tawo itugyan sa mga tawo para ilansang sa krus.”

³ Kag sa amo man nga oras didto sa palasyo ni Caifas nga pangulo nga pari, nagtilipon ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manugdumala sang mga Judio.

⁴ Gin-meetingan nila kon paano nila madakop si Jesus nga indi mahibaluan sang mga tawo, kag pagkatapos patyon dayon.

⁵ Nagsiling sila, “Indi ta lang pagtabuon sa piesta kay basi kon magkinagamo ang mga tawo.”

*Ginbubuan si Jesus sang Pahamot sa Betania
(Mar. 14:3-9; Juan 12:1-8)*

⁶ Sang didto si Jesus sa Betania, sa balay ni Simon nga *sadto anay* may delikado nga balatian sa panit,*

⁷ may nagpalapit sa iya nga isa ka babayi. May dala siya nga tibod-tibod nga may sulod nga malahalalon gid nga pahamot. Samtang nagakaon si Jesus ginbubuan niya sang pahamot ang ulo ni Jesus.†

⁸ Pagkakita sadto sang iya mga sumulunod nangakig sila kag nagsiling, “Ngaa ginausikan lang niya ina?”

⁹ Sarang kuntani mabaligya ina sa dako nga kantidad kag ang iya bili ihatag sa mga imol!”

¹⁰ Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginhambal, gani nagsiling siya sa ila, “Ngaa ginahilabtan ninyo siya? Maayo ining iya ginhimo sa akon.

* **26:6** *delikado nga balatian sa panit*: Tan-awa ang footnote sa 8:2.

† **26:7** *Siguro ginhimo niya ini bilang pagpadungog kay Jesus.*

¹¹ Ang mga imol permi ninyo makaupod, pero ako indi ninyo permi makaupod.

¹² Ginbubuan niya sang pahamot ang akon lawas bilang pagpreparar sa akon lubong.

¹³ Sa pagkamatuod, bisan diin iwali ang Maayong Balita sa bilog nga kalibutan, ang iya ginhimo sa akon isugid man bilang handumanan sa iya.”

Nagsugot si Judas nga Itugyan si Jesus

(Mar. 14:10-11; Luc. 22:3-6)

¹⁴ Karon, ang isa sang dose ka apostoles nga ginatawag Judas Iscariote[‡] nagkadto sa manugdumala nga mga pari.

¹⁵ Nagsiling siya sa ila, “Pila ang inyo ibayad sa akon kon itugyan ko sa inyo si Jesus?” Ginhatagan nila dayon si Judas sing 30 ka bilog nga pilak.

¹⁶ Kag halin sadto nagpangita siya sing kahi-gayunan kon paano niya matugyan si Jesus sa ila.

Nagsugid si Jesus nga Itugyan Siya

(Mar. 14:12-21; Luc. 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

¹⁷ Sang nahauna nga adlaw sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok, nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot, “Sa diin ang imo gusto nga magpreparar kami sang panyapon sa Piesta sang Paglabay sang Anghel?”

¹⁸ Nagsabat si Jesus sa ila, “Kadto kamo sa siyudad sang *Jerusalem*, didto sa tawo nga akon ginsugid sa inyo, kag silingon ninyo siya, ‘Nagsiling ang Manunudlo nga nag-abot na ang oras nga

[‡] **26:14** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot*.

pagapatyon siya, kag gusto niya nga magselebrar sang Piesta sang Paglabay sang Anghel diri sa imo balay kaupod sang iya mga sumulunod.’”

¹⁹ Gintuman sang mga sumulunod ang ginsugo ni Jesus, kag ginpreparar nila didto ang panyapon para sa piesta.

²⁰ Sang sirom na, nagpanyapon si Jesus kag ang dose *ka apostoles*.

²¹ Samtang nagakaon sila, nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, ang isa sa inyo magatraidor sa akon.”§

²² *Pagkabati sang mga apostoles*, nagkasubo gid sila kag nagbulos-bulos sila pamangkot sa iya, “Ginoo, indi ako, di bala?”

²³ Nagsabat si Jesus sa ila, “Ang isa nga nagsaw-saw *sang tinapay* sa yahong upod sa akon amo ang magatraidor sa akon.

²⁴ *Ako nga Anak* sang Tawo pagapatyon suno sa ginasiling sang Kasulatan, pero kaluluoy ang tawo nga magatraidor sa akon. Maayo pa para sa iya nga wala siya natawo.”

²⁵ Dayon nagsiling si Judas nga traidor, “Manunudlo, indi ako, di bala?” Nagsabat si Jesus sa iya, “Ikaw ang nagsiling sina.”

Ang Balaan nga Panihapon

(Mar. 14:22-26; Luc. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

²⁶ Samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay. Ginpasalamatan niya ini sa *Dios* kag ginpamihak-pihak. Dayon ginhatag niya sa iya

§ **26:21** *magatraidor sa akon*: buot silingon, *magatugyan sa akon sa akon mga kaaway*

mga sumulunod kag nagsiling, “Kuha kamo kag magkaon, amo ini ang akon lawas.”

²⁷ Pagkatapos nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag ginhatag sa ila nga nagsiling, “Tanan kamo mag-inom sini,

²⁸ tungod nga amo ini ang akon dugo nga iula para mapatawad ang mga sala sang madamo nga tawo. Ini nagapamatuod nga may bag-o na nga kasugtanan ang Dios sa mga tawo.

²⁹ Sugiran ko kamo, indi na ako mag-inom liwat sang ilimnon nga halin sa ubas hasta sa adlaw nga magainom ako sang bag-o nga klase sang ilimnon kaupod ninyo sa paghari sang akon Amay.”

³⁰ Dayon nagkanta sila sang mga pagdayaw sa Dios, kag pagkatapos nagkadto sila sa Bukid sang mga Olibo.

Ginpropesiya ni Jesus nga Ipanginwala Siya ni Pedro

(Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38)

³¹ Nagsiling si Jesus sa ila, “Karon sa gab-i tanan kamo magabiya sa akon, kay nagsiling ang *Dios sa* Kasulatan, ‘Patyon ko ang manugbantay sang mga karnero, kag magaalaplaag ang mga karnero.’* ”

³² Pero sa tapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa inyo didto sa Galilea.”

³³ Nagsiling si Pedro kay Jesus, “Bisan sila tanan magbiya sa imo, ako indi gid!”

³⁴ Nagsiling si Jesus sa iya, “Sa pagkamatuod, sa sini nga gab-i, sa wala pa makapamalo ang manok, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.”

* **26:31** Zac. 13:7

³⁵ Nagsabat si Pedro, “Indi ko gid ikaw ipanginwala bisan patyon pa nila ako upod sa imo!” Amo man ang ginsiling sang tanan nga sumulunod.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane

(Mar. 14:32-42; Luc. 22:39-46)

³⁶ Dayon nagkadto sila sa lugar nga ginatawag Getsemane. Pag-abot nila didto, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Magpungko kamo diri samtang nagapangamuyo ako didto sa ulo-unhan.”

³⁷ Gindala niya si Pedro kag ang duha ka anak ni Zebedee. Natublag kag nagpangalisod gid si Jesus.

³⁸ Kag nagsiling siya sa ila, “Daw sa mapatay ako sa kalisod. Pabilin kamo diri kag magpulaw upod sa akon.”

³⁹ Dayon nagkadto pa gid siya sa ulo-unhan; nagluhod siya kag nagpangamuyo. Siling niya, “Amay, kon mahimo ilikaw ang pag-antos nga nagaabot sa akon. Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman kundi ang imo.”

⁴⁰ Pagbalik niya sa iya *tatlo ka* sumulunod naabtan niya sila nga nagakatulog. Nagsiling siya kay Pedro, “Indi gid bala kamo makapulaw upod sa akon bisan isa lang ka oras?

⁴¹ Magpulaw kamo kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang temtasyon. Luyag sang *inyo* espiritu *nga magsunod* ugaling maluya ang *inyo* lawas.”

⁴² Naglakat liwat si Jesus sa ulo-unhan kag nagpangamuyo, “Amay, kon kinahanglan nga atubangon ko ang pag-antos nga ini, ang imo kabubut-on amo ang matuman.”

⁴³ Nagbalik siya liwat sa iya mga sumulunod kag naabtan naman niya sila nga nagakatulog, kay natuyo gid sila.

⁴⁴ Sa liwat ginbayaan sila ni Jesus, naglakat siya sa ulo-unhan kag nagpangamuyo. Ikatlo na niya ini nga pagpangamuyo kag amo man gihapon nga pangamuyo.

⁴⁵ Dayon nagbalik siya sa iya mga sumulunod kag nagsiling, “Nagakatulog pa bala kamo gihapon kag nagapahuway-huway? Pamati! Amo na ini ang tion nga *ako nga* Anak sang Tawo itugyan sa mga makasasala!

⁴⁶ Dali na! Ari na ang tawo nga magatraidor sa akon!”

Ang Pagdakop kay Jesus

(Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴⁷ Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot si Judas nga isa sa dose *ka apostoles*. Kaupod niya ang madamo nga tawo nga may dala nga mga espada kag mga inuglampos. Ginsugo sila sang manugdumala nga mga pari kag mga manugdumala sang mga Judio.

⁴⁸ Nakasiling na nga daan ang traidor *nga si Judas* sa mga manugdakop kon ano ang iya senyales: “Ang tawo nga akon halukan amo ang inyo ginapangita. Dakpa ninyo siya.”

⁴⁹ Gani pag-abot ni Judas, nagderetso siya kay Jesus kag nagsiling, “Manunudlo, maayong gab-i.” Kag ginhalukan niya siya.

⁵⁰ Nagsiling si Jesus sa iya, “Amigo, sige, himua na kon ano ang imo ginkadto diri.” Ginpalapitan nila si Jesus kag gindakop.

⁵¹ Ang isa sang mga kaupod ni Jesus naggabot sang iya espada kag ginlabo niya ang ulipon sang pangulo nga pari kag nautod ang dulunggan sini.

⁵² Nagsiling si Jesus sa iya, “Ibalik sa tagob ang imo espada! Ang nagagamit sang espada sa espada man mapatay.

⁵³ Wala ka siguro kahibalo nga sarang ako makapangayo sing bulig sa akon Amay kag sa gilayon padal-an niya ako sing dose ka batalyon nga mga anghel?

⁵⁴ Ugaling kon himuon ko ina, paano matuman ang Kasulatan nga amo ini ang kinahanglan matabo?”

⁵⁵ Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, “Ano, tulisan bala ako nga kinahanglan gid nga magdala pa kamo sang mga espada kag mga inuglampos sa pagdakop sa akon? Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga nagatudlo. Ti ngaa wala ninyo ako pagdakpa?

⁵⁶ Pero ini tanan nagakalatabo para matuman ang ginsulat sang mga propeta sa Kasulatan.” Dayon ginbayaan siya sang iya mga sumulunod kag nagpalagyo sila tanan.

Gindala si Jesus sa Korte

(Mar. 14:53-63; Luc. 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Dayon gindala si Jesus sang mga nagdakop sa iya sa *balay ni* Caifas nga pangulo nga pari. Nagtilipon didto ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga manugdumala sang mga Judio.

⁵⁸ Si Pedro nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad kay Jesus. Nagsulod siya sa ugsaran

sang balay sang pangulo nga pari kag nagpungko upod sa mga guwardya para makita niya kon ano ang matabo kay Jesus.

⁵⁹ Ang manugdumala nga mga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio nagpangita sang mga butig nga ebidensya kontra kay Jesus para ipapatay nila siya.

⁶⁰ Pero bisan madamo ang nagpalapit kag nag-sugid sang butig kontra kay Jesus, wala sila sing may nakita *nga ebidensya para ipapatay siya*. Sang ulihi may duha ka tawo nga nagpalapit

⁶¹ kag nagsiling sila, “Nabatian namon ini nga tawo nga nagsiling, ‘Sarang ko maguba ang ini nga templo sang Dios kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon ko liwat!’”

⁶² Gani nagtindog ang pangulo nga pari kag nag-pamangkot kay Jesus, “Wala ka bala sing isabat sa sini nga mga akusasyon kontra sa imo?”

⁶³ Wala gid nagsabat si Jesus. Nagsiling liwat ang pangulo nga pari, “Sugiri kami sa atubangan sang buhi nga Dios. Ikaw bala ang Cristo nga Anak sang Dios?”

⁶⁴ Nagsiling si Jesus sa iya, “Ginasiling mo. Kag sugiran ko kamo, halin subong makita ninyo *ako nga* Anak sang Tawo nga nagapungko sa tuo sang Makagagahom *nga Dios*, kag makita man ninyo ako sa mga panganod sa kalangitan nga nagabalik *diri sa kalibutan*.”

⁶⁵ Pagkabati sadto sang pangulo nga pari gin-gisi niya ang iya bayo sa *kaakig* kag nagsiling, “Gin-insulto niya *ang Dios*! Indi na kinahanglan sang mga testigo! Nabatian ninyo ang pag-insulto niya sa *Dios*.

⁶⁶ Ano bala sa inyo?" Nagsabat sila, "Dapat siya patyon."

⁶⁷ Dayon ginduplaan nila siya sa guya kag ginsumbag, kag ang mga nagtampa sa iya

⁶⁸ nagsiling, "Kon ikaw ang Cristo, pakta abi kon sin-o ang nagtampa sa imo."

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus

(Mar. 14:66-72; Luc. 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Si Pedro didto pa sa ugsaran nga nagapungko. May nagpalapit sa iya nga babayi nga suluguon sang pangulo nga pari kag nagsiling, "Indi bala kaupod ka man ni Jesus nga taga-Galilea?"

⁷⁰ Pero ginpanginwala ni Pedro ini sa tanan nga tawo didto sa guwa. Siling niya, "Wala ako kahibalo kon ano ang imo ginahambal."

⁷¹ Dayon nagkadto siya sa may puwertahan. Nakita siya sang isa naman ka suluguon nga babayi, kag nagsiling sa mga tawo didto, "Ini nga tawo kaupod man ni Jesus nga taga-Nazaret."

⁷² Sa liwat ginpanginwala ini ni Pedro kag nagsiling, "Ginasumpa ko, wala ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling!"

⁷³ Sa wala madugay nagpalapit kay Pedro ang mga tawo didto kag nagsiling, "Kaupod ka gid ni Jesus, kay ang imo panghambal pareho sa iya."

⁷⁴ Pero nagpanumpa gid si Pedro nga nagasiling, "Bisan mapatay pa ako, wala gid ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling." Dayon nagpamalo ang manok,

⁷⁵ kag nadumduman ni Pedro ang ginsiling ni Jesus sa iya, "Sa wala pa makapamalo ang manok,

ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.” Dayon nagguwa siya kag naghilibion.

27

Gindala si Jesus kay Pilato

(Mar. 15:1; Luc. 23:1-2; Juan 18:28-32)

¹ Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nag-meeting ang tanan nga manugdumala nga mga pari kag ang mga manugdumala sang mga Judio kon ano ang ila himuon para ipapatay si Jesus.

² Gin-gapos nila siya kag gindala didto kay Gobernador Pilato* para itugyan sa iya.

Ang Kamatayon ni Judas

(Bin. 1:18-19)

³ Pagkahibalo ni Judas nga traidor nga si Jesus ginsentensyahan na nga patyon, ginbasol niya ang iya kaugalingon. Nagkadto siya sa manugdumala nga mga pari kag manugdumala nga mga Judio para iuli ang 30 ka bilog nga pilak.

⁴ Nagsiling siya, “Nakasala ako tungod nga gitugyan ko sa inyo ang tawo nga wala sing sala.” Nagsabat sila, “Ano ang amon labot? Imo ina salabton!”

⁵ Ginpilak ni Judas ang kuwarta didto sa sulod sang templo. Dayon nagguwa siya kag ginbitay niya ang iya kaugalingon.

⁶ Ginpamulot sang manugdumala nga mga pari ang kuwarta kag nagsiling, “Bawal ini ibutang sa bulutangan sang kuwarta sa templo tungod kay

* **27:2** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea.

amo ini ang kuwarta nga ginbayad para ipapatay ang isa ka tawo.”

⁷ Nagsugtanay sila nga ang kuwarta ibakal sang duta sang manughimo sang kolon para himuon nila nga lulubngan para sa mga indi Judio.

⁸ Amo ina nga hasta subong ang duta nga ato ginatawag nga “Duta sang Dugo.”†

⁹ Sa sadto nga hitabo natuman ang ginpropesiya ni Propeta Jeremias nga nagasiling, “Ginkuha nila ang 30 ka bilog nga pilak nga ginkasugtan sang mga kaliwat ni Israel nga ibakal sa iya,

¹⁰ kag ang kuwarta ginbakal nila sang duta sang manughimo sang kolon, suno sa ginsugo sa akon sang Ginoo.”‡

Gin-imbistigar ni Pilato si Jesus

(Mar. 15:2-5; Luc. 23:3-5; Juan 18:33-38)

¹¹ Karon, sang didto na si Jesus kay Pilato ginpa-mangkot siya ni Pilato, “Ikaw bala ang hari sang mga Judio?” Nagsabat si Jesus, “Ginasiling mo.”

¹² Pero wala siya magsabat sa mga akusasyon sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio.

¹³ Gani nagsiling si Pilato sa iya, “Ngaa bala wala ka nagasabat sa ila mga akusasyon kontra sa imo?”

¹⁴ Pero wala gid nagsabat si Jesus bisan isa ka tinaga, gani natingala gid ang gobernador.

† **27:8** *Duta sang Dugo*: Amo ina ang tawag sa duta tungod nga ang kuwarta nga ginbakal sa sini nga duta amo ang ginbayad para ipapatay si Jesus. ‡ **27:10** Zac. 11:12-13; Jer. 19:1-13; 32:6-9

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon

(Mar. 15:6-15; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

¹⁵ Kinabatasan sang gobernador nga kada Piesta sang Paglabay sang Anghel nagahilway siya sang isa ka priso nga ginapangayo sang mga tawo.

¹⁶ Sang sadto nga tion, may isa ka bantog nga priso nga ang iya ngalan si Barabas.

¹⁷ Sang nagatilipon ang mga tawo, nagpamangkot si Pilato, “Sin-o ang inyo gusto nga akon buy-an, si Barabas ukon si Jesus nga ginatawag nga Cristo?”

¹⁸ Nahibaluan ni Pilato nga nahisa ang mga manugdumala kay Jesus, amo gani nga gin-akusar nila si Jesus sa iya.

¹⁹ Samtang nagapungko si Pilato sa hukmanan, ginpasuguan siya sang iya asawa nga nagasiling, “Indi mo paghilabtan inang matarong nga tawo, kay kagab-i indi gid ako mapahamtang tungod sa akon damgo parte sa iya.”

²⁰ Pero ang ginhimo sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio, ginsutsot nila ang mga tawo nga si Barabas ang ila pangayuon nga buy-an kag ipapatay si Jesus.

²¹ Gani nagpamangkot liwat ang gobernador, “Sin-o sa duha nga ini ang inyo gusto nga akon buy-an?” Nagsabat sila, “Si Barabas!”

²² Nagsiling si Pilato, “Ti ano karon ang akon himuon kay Jesus nga ginatawag Cristo?” Nagsabat sila tanan, “Ilansang siya sa krus!”

²³ Nagpamangkot si Pilato sa ila, “Ngaa, ano bala nga sala ang iya nahimo?” Pero gintuduhan pa gid

gani nila singgit, “Ilansang siya sa krus!”

²⁴ Sang pagkakita ni Pilato nga wala na siya sing may mahimo kay basi magkinagamo ang mga tawo, nagpakuha siya sang tubig kag nagpanghinaw sa atubangan sang mga tawo. Nagsiling siya, “Wala ako sang labot sa kamatayon sang sini nga tawo. Inyo ina salabton! Limpyo ang akon kamot.”

²⁵ Nagsabat ang mga tawo, “Kami kag ang amon mga anak amo ang manabat sang iya kamatayon!”

²⁶ Dayon ginbuy-an ni Pilato si Barabas. Pero si Jesus ginpahanot niya kag gintugyan sa *mga soldado* para ilansang sa krus.

*Ginyaguta sang mga Soldado si Jesus
(Mar. 15:16-20; Juan 19:2-3)*

²⁷ Dayon gindala sang mga soldado si Jesus sa sulod sang palasyo sang gobernador, kag ginpatipon didto sa iya ang bilog nga batalyon sang mga soldado.

²⁸ Gin-ubahan nila siya kag ginsukluban sang kapa nga pula.

²⁹ Pagkatapos naghimo sila sang korokorona nga tunukon kag ginsuksok ini sa ulo ni Jesus. Ginpakaptan nila sa iya tuo nga kamot ang bulobaston *nga pareho sang iya sang hari*. Dayon nagluhod-luhod sila sa iya kag nagyaguta nga nagasiling, “Mabuhay ang Hari sang mga Judio!”

³⁰ Ginduplaan nila siya kag ginkuha ang ginakaptan niya nga bulobaston kag ginlampas sa iya ulo.

³¹ Sa tapos sang ila pagyaguta, gin-uba nila ang kapa kag ginsuksukan nila siya liwat sang iya bayo. Dayon gindala nila siya sa guwa *sang siyudad* para ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus

(Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27)

³² Sang nagapaguwa pa lang sila *sa siyudad*, may nasugata sila nga tawo nga si Simon nga taga-Cyrene. Ginpilit nila siya nga magpas-an sang krus ni Jesus.

³³ Pag-abot nila sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon sayuron, lugar sang bagol),§

³⁴ ginhatagan nila si Jesus sang bino nga may simbog nga mapait. Pero pagkatilaw niya sadto, wala niya pag-imna.

³⁵ Dayon ginlansang nila siya sa krus, kag ginpartida nila ang iya mga bayo paagi sa paggabot-gabot.

³⁶ Pagkatapos sadto nagpungko sila kag nagbantay sa iya.

³⁷ Sa ibabaw sang iya ulo nagbutang sila sang karatula. Ginsulat nila didto ang akusasyon kontra sa iya nga nagasiling:

AMO INI SI JESUS NGA HARI SANG MGA JUDIO.

³⁸ May duha man didto ka tulisan nga ginlansang sa krus upod kay Jesus. Ang isa sa tuo niya kag ang isa sa wala.

³⁹ Ang mga tawo nga nagaalagi didto nagalungo-lungo nga nagainsulto kag nagayaguta kay Jesus.

§ **27:33** *lugar sang bagol*: siguro tungod nga ang lugar daw dagway sang bagol ukon tungod nga madamo ang ginpamatay didto.

⁴⁰ Siling nila, “Ikaw nga nagasiling nga gub-on mo ang templo kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon mo liwat, luwasa ang imo kaugalingon! Kon ikaw ang Anak sang Dios, panaog ka sa krus!”

⁴¹ Pareho man sina ang yaguta sang manugdumala nga mga pari, mga manunudlo sang Kasuguan, kag mga manugdumala sang mga Judio.

⁴² Nagsiling sila, “Ginluwas niya ang iban, pero indi siya makaluwas sang iya kaugalingon! Indi bala hari siya kuno sang Israel? Kon makapanaog siya sa krus, matuo kita sa iya.

⁴³ Nagasiling siya nga nagasalig siya sa Dios. Ti, tan-awon ta kon gusto siya sang Dios nga luwason, kay siling man niya nga Anak siya sang Dios!”

⁴⁴ Kag pareho man sina ang pagyaguta sa iya sang mga tulisan nga ginlansang upod sa iya.

Ang Pagkapatay ni Jesus

(Mar. 15:33-41; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30)

⁴⁵ Sugod sang alas dose sang udto, nagdulom ang bug-os nga duta sa sulod sang tatlo ka oras.

⁴⁶ Pag-alas tres sang hapon nagsinggit si Jesus sing mabaskog, “*Eli, Eli, lema sabactani?*” nga kon sayuron, “Dios ko, Dios ko, ngaa ginpabay-an mo ako?”*

⁴⁷ Pagkabati sang iban nga nagatilindog didto nagsiling sila, “Ginatawag niya si Elias!”

⁴⁸ May isa ka tawo didto nga nagdalagan kag nagkuha sang espongha.† Gintusmog niya ini sa maaslom nga bino kag gintakod sa *punta sang*

* **27:46** Sal. 22:1 † **27:48** *espongha*: sa English, *sponge*

tukon kag gintunghol sa baba ni Jesus para sup-supon niya.

⁴⁹ Pero ang iban nagsiling, “Pabay-i lang siya! Tan-awon ta kon maabot si Elias sa pagluwas sa iya.”

⁵⁰ Liwat nagsinggit sing mabaskog si Jesus kag nabugto ang iya ginhawa.

⁵¹ Sa amo man nga oras, napihak ang kurtina sa sulod sang templo sa Jerusalem halin sa ibabaw paidalom. Naglinog, kag ang mga bato nagkal-abuka,

⁵² hasta ang mga lulubngan nagkalaabri. Madamo nga katawhan sang Dios nga patay na ang nagkalabanhaw.

⁵³ Nagguwa sila sa ila mga lulubngan, pagkat-apos nga nabanhaw si Jesus. Dayon nagsulod sila sa balaan nga siyudad *sang Jerusalem* kag madamo nga tawo ang nakakita sa ila.

⁵⁴ Ang kapitan kag ang mga soldado nga nagabantay kay Jesus kinulbaan gid sang mabatyagan nila ang paglinog kag sang makita nila ang mga nagkalatabo. Nagsiling sila, “Matuod gid nga siya amo ang Anak sang Dios!”

⁵⁵ Sa ulo-unhan may madamo nga babayi nga nagatan-aw sa nagakalatabo. Ini sila ang nag-sunod kag nag-atipan kay Jesus halin pa sa Galilea.

⁵⁶ Kaupod nila si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga iloy ni Santiago kag ni Jose, kag ang asawa ni Zebedee.

Ang Paglubong kay Jesus

(Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷ Pagkahapon may nag-abot nga isa ka mang-garanon nga tawo nga taga-Arimatea. Ang iya ngalan si Jose kag nangin sumulunod siya ni Jesus.

⁵⁸ Ginkadtuan niya si Pilato kag ginpangayo ang bangkay ni Jesus. Dayon nagmando si Pilato nga ihatag sa iya.

⁵⁹ Ginkuha ni Jose ang bangkay ni Jesus kag ginsamburan niya sang bag-o nga tela nga linen.

⁶⁰ May bag-o nga lulubngan si Jose nga gin-guhab sa banglid nga iya ginpahimo para sa iya kaugalingon. Didto niya ginbutang ang bangkay ni Jesus. Dayon ginpaligid niya ang dako nga bato sa pagtakop sang puwertahan sang lulubngan. Pagkatapos naglakat siya.

⁶¹ Nagpabilin didto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa gid ka Maria. Nagapungko sila nga nagaatubang sa lulubngan.

Ginpaguwardyahan ang Lulubngan

⁶² Sang sunod nga adlaw, adlaw ato nga Sabado, nagkadto ang manugdumala nga mga pari kag ang mga Pariseo kay Pilato.

⁶³ Nagsiling sila, “Halangdon nga Gobernador, nadumduman namon nga sang buhi pa atong manugpatalang, nagsiling siya nga mabanhaw siya kuno pagkaligad sang tatlo ka adlaw.

⁶⁴ Gani maayo siguro pabantayan mo ang lulubngan niya sa sulod sang tatlo ka adlaw, kay basi kon ang iya bangkay kawaton sang iya mga sumulunod kag dayon ipanugid nila sa mga tawo nga nabanhaw siya. Kag kon matabo ining kabutigan mangin mas malain pa ini sang sa nahauna.”

⁶⁵ Nagsiling si Pilato sa ila, “May mga guwardya kamo. Kamo mismo ang magpabantay suno sa inyo nahibaluan.”

⁶⁶ Gani nagkadto sila sa lulubngan, kag ginmarkahan nila ang bato *nga nagatakop sa lulubngan* para mahibaluan nila kon may nagbukas. Dayon ginbilin nila didto ang ila mga guwardya.

28

Nabanhaw si Jesus

(Mar. 16:1-10; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ Sang kaagahon sang Domingo, pagkatapos sang Adlaw nga Inugpahuway, nagkadto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa ka Maria didto sa lulubngan kay gusto nila magtan-aw.

² Karon, gulpi lang nga naglinog sing mabaskog, kay ang anghel sang Ginoo halin sa langit nagpaligid sang bato *nga nagatakop sa lulubngan* kag ginpungkuan niya dayon ini.

³ Ang iya hitsura masyado kasilaw nga daw kilat, kag ang iya bayo maputi gid kaayo.

⁴ Ang mga guwardya *sang lulubngan* nagkulurog sa kahadlok kag nagkalatumba nga daw sa mga patay.

⁵ Nagsiling ang anghel sa mga babayi, “Indi kamo magkahadlok. Nahibaluan ko kon ngaa nagkadto kamo diri. Ginapangita ninyo si Jesus nga ginlansang sa krus.

⁶ Wala na siya diri, kay nabanhaw siya pareho sang iya ginsiling sa *inyo*. Dali kamo diri, tan-awa ninyo ang ginhamyangan sa iya.”

⁷ *Pagkatapos sadto nagsiling ang anghel sa ila*, “Kadto kamo gilayon sa iya mga sumulunod, kag

sugiri ninyo sila nga nabanhaw na siya, kag mauna siya sa inyo didto sa Galilea. Didto ninyo siya makita. Indi ninyo pagkalimtan ang ginsugid ko nga ini sa inyo.”

⁸ Gani dali-dali sila nga naghalin didto sa lulubngan. Bisan hinadlukan sila, nalipay gid sila *sa ginbalita sa ila sang anghel*. Kag nagdalagan sila para sugiran ang mga sumulunod ni Jesus.

⁹ Dugay-dugay nasugata nila si Jesus nga nagapangamusta sa ila. Dayon nagpalapit sila kay Jesus kag nagluhod sa iya. Ginhakos nila ang tiil ni Jesus kag nagsimba sila sa iya.

¹⁰ Nagsiling si Jesus sa ila, “Indi kamo magkahadlok. Kadtui ninyo ang akon mga utod* kag silingon ninyo sila nga magkadto didto sa Galilea. Didto makita nila ako.”

Ang Sugid sang mga Guwardya

¹¹ Paghalin sang mga babayi sa lulubngan, ang iban nga mga guwardya naglakat man kag nagkadto sa siyudad kag ginsugid nila sa manugdumala nga mga pari ang tanan nga natabo didto sa lulubngan.

¹² Gani nag-meeting ang manugdumala nga mga pari kaupod ang mga manugdumala sang mga Judio. Nagkasugot sila nga hatagan nila sang madamo nga kuwarta ang mga soldado para indi sila magsugid kon ano gid ang matuod nga natabo.

¹³ Gintudluan nila ang mga soldado kon ano ang ila isugid sa mga tawo. Nagsiling sila, “Sugiran ninyo ang mga tawo nga samtang nagakatulog

* **28:10** *mga utod*: buot silingon, ang mga sumulunod ni Jesus. Tan-awa sa bersikulo 16.

kamo kagab-i, nag-abot ang iya mga sumulunod kag ginkuha nila ang bangkay ni Jesus.

¹⁴ Kon mabatian ini sang gobernador kami ang bahala nga magpaathag sa iya para indi kamo maano.”

¹⁵ Gani ginbaton nila ang kuwarta kag gintuman nila ang ginsiling sa ila. Gani hasta subong amo ini nga estorya ang ginapalapnag sang mga Judio.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod

(Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49; Juan 20:19-23; Bin. 1:6-8)

¹⁶ Karon, nagkadto ang onse ka sumulunod ni Jesus didto sa Galilea, sa bukid nga iya ginsiling sa ila.

¹⁷ Pagkakita nila sa iya nagsimba sila sa iya, pero ang iban nagpangduhaduha *kon si Jesus gid bala ang ila nakita.*

¹⁸ Nagpalapit si Jesus sa ila kag nagsiling, “Ginhatag sa akon ang tanan nga gahom sa langit kag sa duta.

¹⁹ Gani kadtui ninyo ang tanan nga katawhan kag himuon ninyo sila nga akon mga sumulunod. Bautisohan ninyo sila sa ngalan sang Amay, sang Anak, kag sang Espiritu Santo.

²⁰ Tudlui ninyo sila nga tumanon ang tanan nga akon ginsugo sa inyo. Dumdumon ninyo nga kaupod ninyo ako permi hasta sa katapusan sang sini nga panahon.”

**Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
(Bible) for the Philippines**

copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 Biblica, Inc.

Language: Ilonggo

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Magamit sang tanan ini nga obra/translation paagi sa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Agod makita ang kopya sang ini nga license, bisitahi ang <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> ukon magpadala sang sulat sa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Ang Biblica® amo ang trademark nga rehistrado para sa Biblica, Inc., ang paggamit sang sini (Biblica®) nga trademark ginakinahanglan sang permiso halin sa Biblica, Inc. Suno sa polisiya nga ginbutyag didto sa CC BY-SA license, mahimo nga kopyahon kag idistribute ining orihinal nga obra/translation basta nga ipabilin ang trademark nga Biblica® suno sa orihinal sini nga pagkasulat. Kon yara ikaw nga ginbag-o ukon ginhimo nga modipikasyon sa sini nga kopya, kinahanglan ipahibalo kon ano ini kag butangan sang sini nga impormasyon: “Ang orihinal nga obra/translation iya sang Biblica Inc. magamit ini nga wala sing bayad, bisitahi lang ang www.biblica.com kag ang open.bible.”

Ang impormasyon bahin sa copyright kinahanglan makita sa Title ukon copyright page sang obra/translation. Amo ini ang dapat masulat:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Kon may yara ikaw nga ginbag-o sa kopya, kinahanglan nga mahibal-an ini paagi sa paggamit sang pareho gihapon nga license (CC BY-SA).

Kon kinahanglan nga ipahibalo mo sa Biblica Inc., ang imo ginhimo nga pagbag-o ukon modipikasyon sa sini nga kopya, palihog bisitahi kami sa <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

84488a6a-84c1-596e-af6b-5a0f432656b4